

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
X kadencja
Prezes Rady Ministrów
RM-0610-108-26

Druk nr 2867
Warszawa, 22 lipca 2026 r.

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej przedstawiam
Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy

- o zmianie ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw.

Projekt realizuje priorytet polityki Rady Ministrów.

Do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych
został upoważniony Minister Sprawiedliwości.

Z poważaniem

Donald Tusk

/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw¹⁾

Art. 1. W ustawie z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 334, z późn. zm.²⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 57a:

- a) w § 7 skreśla się wyrazy „, Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej albo urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw zagranicznych”,
- b) w § 8 w pkt 2 wyrazy „lub prowadzenia zajęć szkoleniowych” zastępuje się wyrazem „administracyjnych”;

2) w art. 69:

a) § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Sędzia przechodzi w stan spoczynku z dniem ukończenia 65. roku życia, chyba że niepóźniej niż na sześć miesięcy i niewcześniej niż na dwanaście miesięcy przed ukończeniem tego wieku oświadczy właściwemu prezesowi sądu apelacyjnego wolę dalszego zajmowania stanowiska i przedstawi zaświadczenie stwierdzające, że jest zdolny, ze względu na stan zdrowia, do pełnienia obowiązków sędziowskiego, wydane na zasadach określonych dla kandydata na stanowisko sędziowskie.”,

b) uchyla się § 1b,

c) po § 1b dodaje się § 1c–1e w brzmieniu:

„§ 1c. O złożeniu oświadczenia i przedstawieniu zaświadczenia, o których mowa w § 1, prezes sądu apelacyjnego niezwłocznie zawiadamia Ministra Sprawiedliwości i Krajową Radę Sądownictwa.

§ 1d. Sędzia, który złożył oświadczenie i przedstawił zaświadczenie, o których mowa w § 1, może po ukończeniu 65. roku życia, na swój wniosek, uczestniczyć w przydziale spraw w wymiarze zmniejszonym o 25%, 50% albo 75 %, jeżeli nie

¹⁾ Niniejszą ustawą zmienia się ustawy: ustawę z dnia 21 sierpnia 1997 r. – Prawo o ustroju sądów wojskowych oraz ustawę z dnia 28 stycznia 2016 r. – Prawo o prokuraturze.

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2024 r. poz. 1907, z 2025 r. poz. 526, 820, 1172, 1178 i 1609 oraz z 2026 r. poz. 26 i 370.

pełni w sądzie funkcji, z wyłączeniem funkcji wizytatora lub koordynatora do spraw mediacji. Zmniejszony udział w przydziale spraw ustala się zgodnie z wnioskiem sędziego. Wniosek składa się za co najmniej dwumiesięcznym uprzedzeniem. Zmiana udziału w przydziale spraw może następować nie częściej niż co sześć miesięcy.

§ 1e. W przypadku skorzystania z uprawnienia, o którym mowa w § 1d, sędziemu przysługuje wynagrodzenie składające się z wynagrodzenia zasadniczego i dodatku za wysługę lat obniżonych w takim samym stopniu, w jakim zmniejszeniu ulega przydział spraw, oraz z kwoty równej uposażeniu, jakie przysługiwałoby sędziemu, gdyby przeszedł w stan spoczynku, obniżonemu w takim samym stopniu, w jakim sędzia uczestniczy w przydziale spraw. W przypadku korzystania z uprawnienia, o którym mowa w § 1d, sędziemu pełniącemu funkcję wizytatora lub koordynatora do spraw mediacji przysługuje dodatek funkcyjny obniżony w takim samym stopniu, w jakim zmniejszeniu ulega przydział spraw.”,

- d) uchyla się § 2 i 2a,
- e) w § 2b skreśla się wyrazy „, niezależnie od okresu przepracowanego na stanowisku prokuratora lub sędziego”,
- f) § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. W przypadku złożenia oświadczenia i przedstawienia zaświadczenia, o których mowa w § 1, sędzia może zajmować stanowisko nie dłużej niż do ukończenia 70. roku życia. Sędzia ten może przejść w stan spoczynku za trzymiesięcznym uprzedzeniem po złożeniu odpowiedniego oświadczenia właściwemu prezesowi sądu apelacyjnego. Okres uprzedzenia ulega wydłużeniu o przysługujący sędziemu urlop wypoczynkowy niewykorzystany do końca okresu uprzedzenia. Na wniosek sędziego prezes sądu apelacyjnego może udzielić zgody na przejście sędziego w stan spoczynku przed upływem okresu uprzedzenia.”,

- g) dodaje się § 4 w brzmieniu:

„§ 4. O złożeniu oświadczenia, o którym mowa w § 3 zdanie drugie, i terminie przejścia sędziego w stan spoczynku prezes sądu apelacyjnego zawiadamia Ministra Sprawiedliwości i Krajową Radę Sądownictwa.”;

- 3) w art. 77:

- a) w § 1:
 - uchyla się pkt 2a–2c,

– część wspólna otrzymuje brzmienie:

„– na czas określony, nie dłuższy niż 4 lata, a w przypadku, o którym mowa w pkt 1, także na czas nieokreślony.”,

b) § 2–2b otrzymują brzmienie:

„§ 2. Minister Sprawiedliwości może delegować sędziego, za jego zgodą, na wniosek Przewodniczącego Krajowej Rady Sądownictwa do pełnienia czynności administracyjnych w Biurze tej Rady, na czas określony, nie dłuższy niż 4 lata.

§ 2a. Minister Sprawiedliwości może delegować sędziego, za jego zgodą, na wniosek Dyrektora Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury do pełnienia czynności administracyjnych w Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury, na czas określony, nie dłuższy niż 4 lata.

§ 2b. Sędzia nie może łączyć funkcji orzekania z pełnieniem czynności administracyjnych w Ministerstwie Sprawiedliwości lub innej jednostce organizacyjnej podległej Ministrowi Sprawiedliwości albo przez niego nadzorowanej.”,

c) po § 3d dodaje się § 3e–3g w brzmieniu:

„§ 3e. Delegowania sędziego do pełnienia czynności administracyjnych na podstawie § 1 pkt 2, § 2 lub 2a dokonuje się w wypadku uzasadnionych potrzeb jednostki organizacyjnej, do której ma nastąpić delegowanie, w szczególności gdy przemawiają za tym ilość i rodzaj zadań tej jednostki, których wykonywanie ma zostać powierzone sędziemu delegowanemu, przy uwzględnieniu liczby obsadzonych stanowisk związanych z realizacją tych zadań. Przy delegowaniu uwzględnia się ocenę wpływu delegowania na pracę sądu, w którym sędzia ma miejsce służbowe.

§ 3f. Następujące po sobie okresy delegowania na podstawie § 1 pkt 2, 3 lub 4, § 2 lub 2a nie mogą przekraczać łącznie 4 lat, z uwzględnieniem § 1a. O zamiarze delegowania sędziego na kolejny okres Minister Sprawiedliwości informuje prezesa sądu, w którym sędzia ma miejsce służbowe, nie później niż na 30 dni przed zakończeniem okresu dotychczasowego delegowania.

§ 3g. Po zakończeniu delegowania na podstawie § 1 pkt 2, 3 lub 4, § 2 lub 2a sędzia może zostać delegowany ponownie na podstawie któregośkolwiek z tych przepisów po upływie okresu równego okresowi delegowania lub łącznemu czasowi

następujących po sobie okresów delegowania, niewcześniejszej jednak niż po upływie roku od zakończenia delegowania.”,

d) w § 4 zdanie pierwsze otrzymuje brzmienie:

„Sędzia delegowany na czas określony wynoszący co najmniej rok albo na czas nieokreślony może być odwołany z delegowania lub z niego ustąpić za trzymiesięcznym uprzedzeniem.”;

4) w art. 78:

a) w § 1 skreśla się wyrazy „ , Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej albo urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw zagranicznych”,

b) w § 1a po wyrazie „czynności” dodaje się wyraz „administracyjnych”,

c) § 1b otrzymuje brzmienie:

„§ 1b. Do Ministerstwa Sprawiedliwości lub innej jednostki organizacyjnej podległej Ministrowi Sprawiedliwości albo przez niego nadzorowanej może być delegowany jedynie sędzia wyróżniający się wysokim poziomem wiedzy prawnej oraz wykazujący znajomość problematyki w zakresie powierzanych mu obowiązków.”,

d) w § 2 skreśla się wyrazy „ , Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw zagranicznych” oraz wyrazy „ , a także do prowadzenia zajęć szkoleniowych w Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury”,

e) w § 3 skreśla się zdanie drugie i trzecie,

f) w § 5 skreśla się wyrazy „ , Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej oraz urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw zagranicznych” oraz wyrazy „lub prowadzenia zajęć szkoleniowych”;

5) po art. 83a dodaje się art. 83b w brzmieniu:

„Art. 83b. Sędzia, który korzysta ze zmniejszonego udziału w przydziale spraw na podstawie art. 69 § 1d lub art. 83a, jest traktowany jako zatrudniony w niepełnym wymiarze czasu pracy.”;

6) w art. 91 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Wysokość wynagrodzenia sędziów zajmujących równorzędne stanowiska sędziowskie różnicują staż pracy, pełnione funkcje lub okoliczność korzystania z uprawnienia, o którym mowa w art. 69 § 1d.”;

- 7) w art. 91a po § 3 dodaje się § 3a w brzmieniu:

„§ 3a. Do okresu pracy na danym stanowisku sędziowskim nie zalicza się okresu delegowania sędziego do pełnienia czynności administracyjnych na podstawie art. 77 § 1 pkt 2 oraz § 2a.”;

- 8) w art. 94b w § 4 w pkt 2 skreśla się wyrazy „, Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej oraz urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw zagranicznych”;

- 9) w art. 100 w § 2 dodaje się zdanie drugie w brzmieniu:

„W przypadku sędziego, który korzystał z uprawnienia, o którym mowa w art. 69 § 1d, uposażenie ustala się na podstawie wynagrodzenia zasadniczego i dodatku za wysługę lat, jakie przysługiwałyby sędziemu na ostatnio zajmowanym stanowisku, gdyby nie uczestniczył w przydziale spraw w zmniejszonym wymiarze.”;

- 10) art. 105 otrzymuje brzmienie:

„Art. 105. § 1. Do sędziów w stanie spoczynku stosuje się odpowiednio przepisy art. 84 § 3, art. 86 i art. 90.

§ 2. Sędziemu, który przeszedł w stan spoczynku, oraz sędziemu przeniesionemu w stan spoczynku w razie zmiany ustroju sądów lub zmiany granic okręgów sądowych można powierzyć, za jego zgodą, pełnienie czynności administracyjnych w Ministerstwie Sprawiedliwości, funkcji Rzecznika Dyscyplinarnego Ministra Sprawiedliwości, sędziego wizytatora w sądzie albo koordynatora do spraw mediacji.

§ 3. Do powierzenia pełnienia czynności administracyjnych w Ministerstwie Sprawiedliwości stosuje się odpowiednio przepis art. 77 § 1 pkt 2. Do powierzenia funkcji Rzecznika Dyscyplinarnego Ministra Sprawiedliwości stosuje się odpowiednio przepisy art. 112b § 1 i 2. Do powierzenia funkcji sędziego wizytatora w sądzie stosuje się odpowiednio przepisy art. 37d. Do powierzenia funkcji koordynatora do spraw mediacji stosuje się odpowiednio przepis art. 16a § 3.

§ 4. Do sędziego w stanie spoczynku, któremu powierzono pełnienie:

- 1) czynności administracyjnych w Ministerstwie Sprawiedliwości – stosuje się odpowiednio także przepisy art. 77 § 6–6b, art. 78 § 1, 1b, 4a i 4b, art. 79, art. 82, art. 82a, art. 83, art. 85, art. 87–88a, art. 89 oraz art. 94–94c;
- 2) funkcji Rzecznika Dyscyplinarnego Ministra Sprawiedliwości – stosuje się odpowiednio także przepisy art. 77 § 6–6b, art. 79, art. 82, art. 83, art. 85, art. 87–88a, art. 89 oraz art. 94–94c;

- 3) funkcji sędziego wizytatora w sądzie – stosuje się odpowiednio także przepisy art. 79, art. 82, art. 82a, art. 83, art. 85, art. 87–88a, art. 89 oraz art. 94–94c;
- 3) funkcji koordynatora do spraw mediacji – stosuje się odpowiednio także przepisy art. 79, art. 82, art. 82a, art. 83, art. 85, art. 87–88a, art. 89 oraz art. 94–94c.

§ 5. Sędziemu w stanie spoczynku, któremu powierzono pełnienie czynności administracyjnych w Ministerstwie Sprawiedliwości, pełnienie funkcji wizytatora w sądzie albo koordynatora do spraw mediacji, przysługuje prawo do nieświadczenia pracy przez okres odpowiadający urlopowi wypoczynkowemu.

§ 6. Sędziemu w stanie spoczynku, któremu powierzono pełnienie czynności administracyjnych w Ministerstwie Sprawiedliwości, przysługuje dodatek funkcyjny, o którym mowa w art. 78 § 2, oraz może zostać przyznany dodatek specjalny, o którym mowa w art. 78 § 3, ustalany od wartości uposażenia i dodatku funkcyjnego. W szczególnie uzasadnionych przypadkach dodatek specjalny może przekraczać wysokość, o której mowa w art. 78 § 3. Sędziemu w stanie spoczynku pełniącemu funkcję Rzecznika Dyscyplinarnego Ministra Sprawiedliwości, sędziego wizytatora w sądzie oraz koordynatora do spraw mediacji przysługuje dodatek funkcyjny w wysokości przewidzianej odpowiednio dla Rzecznika Dyscyplinarnego Ministra Sprawiedliwości, sędziego wizytatora w sądzie lub koordynatora do spraw mediacji.

§ 7. Powierzenie sędziemu w stanie spoczynku pełnienia czynności administracyjnych w Ministerstwie Sprawiedliwości, funkcji Rzecznika Dyscyplinarnego Ministra Sprawiedliwości, sędziego wizytatora w sądzie albo koordynatora do spraw mediacji oraz zgoda sędziego w stanie spoczynku na powierzenie tych czynności albo funkcji mogą zostać cofnięte z zachowaniem miesięcznego uprzedzenia.

§ 8. Możliwość powierzenia sędziemu w stanie spoczynku pełnienia czynności administracyjnych w Ministerstwie Sprawiedliwości oraz pełnienia funkcji Rzecznika Dyscyplinarnego Ministra Sprawiedliwości, sędziego wizytatora w sądzie albo koordynatora do spraw mediacji jest wyłączona w przypadku ubiegania się przez sędziego w stanie spoczynku o mandat posła, senatora albo radnego bądź pełnienia przez niego funkcji, o których mowa w art. 98 § 2.”;

- 11) w art. 109 po § 1a dodaje się § 1b w brzmieniu:

„§ 1b. W przypadku sędziego, który korzysta z uprawnienia, o którym mowa w art. 69 § 1d, kary, o których mowa w § 1 pkt 2a i 2b, dotyczą również pobieranej łącznie z wynagrodzeniem zasadniczym kwoty, o której mowa w art. 69 § 1e.”.

Art. 2. W ustawie z dnia 21 sierpnia 1997 r. – Prawo o ustroju sądów wojskowych (Dz. U. z 2025 r. poz. 1614) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 26 w § 4 skreśla się wyrazy „, z wyłączeniem Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury”;
- 2) w art. 39 po § 1a dodaje się § 1b w brzmieniu:

„§ 1b. W przypadku sędziego, który korzysta z uprawnienia, o którym mowa w art. 69 § 1d ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych, kary, o których mowa w § 1 pkt 2a i 2b, dotyczą również pobieranej łącznie z wynagrodzeniem zasadniczym kwoty, o której mowa w art. 69 § 1e tej ustawy.”;
- 3) w art. 70 w § 1 we wprowadzeniu do wyliczenia:
 - a) wyrazy „art. 69 § 1 i 1b–2a” zastępuje się wyrazami „art. 69 § 1, 1c–1e, 3 i 4”,
 - b) wyrazy „art. 83” zastępuje się wyrazami „art. 83–83b”.

Art. 3. W ustawie z dnia 28 stycznia 2016 r. – Prawo o prokuraturze (Dz. U. z 2026 r. poz. 810) w art. 127 w § 1 wyrazy „art. 69–71” zastępuje się wyrazami „art. 69 § 1, 2b, 3 i 4, art. 70, art. 71”.

Art. 4. Postępowania w przedmiocie wyrażenia zgody na dalsze zajmowanie stanowiska sędziego prowadzone przed Krajową Radą Sądownictwa albo Sądem Najwyższym i niezakończone przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy podlegają umorzeniu z mocy prawa.

Art. 5. Do sędziego, który przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy uzyskał zgodę na dalsze zajmowanie stanowiska sędziego, o której mowa w art. 69 § 1b ustawy zmienianej w art. 1, stosuje się przepisy art. 69 § 1d, 1e, 3 i 4 oraz art. 83b ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

Art. 6. 1. Sędzia, którego dotyczy postępowanie, o którym mowa w art. 4, lub któremu w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy pozostało mniej niż osiem miesięcy do ukończenia 65. roku życia, lub który w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy kończy 65. rok życia, może złożyć oświadczenie i przedstawić zaświadczenie, o których mowa w art. 69 § 1 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, w terminie dwóch miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

2. Sędzia, który:

- 1) ukończył 65. rok życia oraz

2) nie uzyskał zgody na dalsze zajmowanie stanowiska sędziego, o której mowa w art. 69 § 1b ustawy zmienianej w art. 1, albo się o nią nie ubiegał, oraz

3) pozostaje w stanie czynnym

– może złożyć oświadczenie i przedstawić zaświadczenie, o których mowa w art. 69 § 1 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, w terminie dwóch miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, nie później jednak niż w dniu ukończenia 69. roku życia. W oświadczeniu wskazuje się podstawę pozostawania przez sędziego w stanie czynnym.

3. Sędzia, o którym mowa w ust. 1 lub 2, pozostaje na stanowisku do upływu terminu dwóch miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, jeżeli termin ten upływa później niż z dniem ukończenia przez sędziego 65. roku życia, chyba że złoży właściwemu prezesowi sądu apelacyjnego oświadczenie o przejściu w stan spoczynku z innym dniem, niewcześniejszym niż dzień ukończenia przez sędziego 65. roku życia i niepóźniejszym niż dzień, w którym upływa termin dwóch miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

4. Do sędziego, o którym mowa w ust. 1 lub 2, który złożył oświadczenie i przedstawił zaświadczenie, o których mowa w art. 69 § 1 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, stosuje się przepisy art. 69 § 1c–1e, 3 i 4 oraz art. 83b ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

Art. 7. 1. Sędzia sądu powszechnego, który przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy przeszedł w stan spoczynku albo został przeniesiony w stan spoczynku z przyczyn, o których mowa w art. 71 § 3 ustawy zmienianej w art. 1, ma prawo powrócić na stanowisko zajmowane poprzednio albo stanowisko równorzędne poprzednio zajmowanemu, jeżeli stanowisko zajmowane poprzednio zostało zniesione.

2. W celu wykonania prawa, o którym mowa w ust. 1, sędzia składa właściwemu prezesowi sądu apelacyjnego, nie później niż w dniu ukończenia 69. roku życia, oświadczenie o woli powrotu na stanowisko zajmowane poprzednio albo stanowisko równorzędne poprzednio zajmowanemu i przedstawia zaświadczenie, o którym mowa w art. 69 § 1 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

3. Do sędziego, który złożył oświadczenie, o którym mowa w ust. 2, i przedstawił zaświadczenie, o którym mowa w art. 69 § 1 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, stosuje się przepisy art. 69 § 1c–1e, 3 i 4 oraz art. 83b ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

4. W przypadku sędziego, który przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy przeszedł w stan spoczynku oraz skorzystał, w okresie dwóch miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej

ustawy, z prawa powrotu na stanowisko zajmowane poprzednio albo stanowisko równorzędne poprzednio zajmowanemu, jeżeli stanowisko zajmowane poprzednio zostało zniesione, okres pozostawania przez niego w stanie spoczynku zalicza się do okresu pracy niezbędnego do uzyskania wynagrodzenia w stawce bezpośrednio wyższej, a także jest uwzględniany przy ustaleniu uprawnień do innych świadczeń związanych z zatrudnieniem na stanowisku sędziego.

Art. 8. 1. Trwające w dniu wejścia w życie ustawy delegowania sędziów na czas nieokreślony stają się delegowaniami na czas określony 3 lat od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy. Przepis zdania pierwszego nie dotyczy delegowań sędziów dokonanych na podstawie art. 77 § 1 pkt 1 ustawy zmienianej w art. 1.

2. Delegowania sędziów dokonane na podstawie art. 77 § 1 pkt 2a–2c ustawy zmienianej w art. 1 ulegają zakończeniu z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy.

3. Przy ustalaniu okresów delegowania, o których mowa w art. 77 § 3f i 3g ustawy zmienianej w art. 1, nie uwzględnia się okresów delegowania przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy.

4. Przepisu art. 91a § 3a ustawy zmienianej w art. 1 nie stosuje się do delegowań rozpoczętych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 9. Dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 78 § 5 ustawy zmienianej w art. 1 zachowują moc do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 78 § 5 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, nie dłużej jednak niż przez okres 12 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 10. Ustawa wchodzi w życie pierwszego dnia miesiąca następującego po upływie 21 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

Projektowana ustawa ma na celu uregulowanie na nowo dwóch obszarów dotyczących funkcjonowania sądownictwa powszechnego, odnoszących się do sytuacji prawnej sędziów: możliwości dalszego pełnienia służby przez sędziego po osiągnięciu wieku uprawniającego do przejścia w stan spoczynku oraz delegowań, w szczególności delegowań pozaorzeczniczych.

W odniesieniu do pierwszego zagadnienia należy wskazać, że w obecnym stanie prawnym – w myśl art. 69 § 1 i 1b ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 334, z późn. zm., zwanej dalej „u.s.p.”) sędzia przechodzi w stan spoczynku z dniem ukończenia 65. roku życia, chyba że niepóźniej niż na sześć miesięcy i niewcześniej niż na dwanaście miesięcy przed ukończeniem tego wieku oświadczy Krajowej Radzie Sądownictwa wolę dalszego zajmowania stanowiska i przedstawi zaświadczenie stwierdzające, że jest zdolny, ze względu na stan zdrowia, do pełnienia obowiązków sędziego, wydane na zasadach określonych dla kandydata na stanowisko sędziowskie, zaś Krajowa Rada Sądownictwa może wyrazić zgodę na dalsze zajmowanie stanowiska sędziego, jeżeli jest to uzasadnione interesem wymiaru sprawiedliwości lub ważnym interesem społecznym, w szczególności jeśli przemawia za tym racjonalne wykorzystanie kadr sądownictwa powszechnego lub potrzeby wynikające z obciążenia zadaniami poszczególnych sądów. Dodatkowo, zgodnie z art. 69 § 2b u.s.p., sędzia będący kobietą przechodzi na swój wniosek w stan spoczynku po ukończeniu 60 lat, niezależnie od okresu przepracowanego na stanowisku prokuratora lub sędziego. Regulacja art. 69 § 2 i 2a wskazująca, że sędzia przechodzi na swój wniosek w stan spoczynku, z zachowaniem prawa do uposażenia określonego w art. 100 § 2, po ukończeniu 55 lat przez kobietę, jeżeli przepracowała na stanowisku sędziego lub prokuratora nie mniej niż 25 lat, a 60 lat przez mężczyznę, jeżeli przepracował na stanowisku sędziego lub prokuratora nie mniej niż 30 lat, którą stosuje się do sędziego, który wymagane warunki spełnił do dnia 31 grudnia 2017 r., straciła już na znaczeniu. Mężczyzna, o którym mowa we wskazanej normie, może przejść w stan spoczynku na zasadach ogólnych wynikających wyłącznie z wieku, bez względu na staż pracy, gdyż już najpóźniej w grudniu 2022 r. osiągnął 65. rok życia, podobnie jak kobieta będąca sędzią, o której mowa we wskazanej normie, która już najpóźniej w grudniu 2022 r. osiągnęła 60. rok życia, uzyskując możliwość przejścia w stan spoczynku na podstawie art. 69 § 2b, niezależnie od stażu pracy. Jednocześnie sędzia może zajmować stanowisko nie dłużej niż do ukończenia 70. roku życia.

Tymczasem, jak się szacuje, w okresie najbliższych 5 lat w Polsce nastąpi gwałtowne zwiększenie (o ponad 100%) liczby sędziów odchodzących w ciągu roku w stan spoczynku,

a proces ten najbardziej dotkliwie uderzy w sądy okręgowe i apelacyjne, gdzie statystycznie pracują najstarsi wiekiem sędziowie. Sędziowie, którzy zdecydowaliby się na dalsze orzekanie, niewątpliwie przyczyniliby się do poprawy sprawności rozpoznawania spraw w sądach powszechnych.

W ocenie projektodawcy obecne rozwiązania prawne dotyczące możliwości przedłużenia orzekania przez sędziów po osiągnięciu wieku uprawniającego do przejścia w stan spoczynku mogą zniechęcać sędziów do podejmowania decyzji o dalszym zajmowaniu stanowiska sędziego, ponieważ pozytywna decyzja Krajowej Rady Sądownictwa w tym przedmiocie ma charakter fakultatywny, zaś przesłanki wyrażenia zgody przez Radę są określone nieprecyzyjnie i niejasno.

Kolejnym istotnym czynnikiem zniechęcającym sędziów do wystąpienia z wnioskiem do Krajowej Rady Sądownictwa o zgodę na dalsze orzekanie jest brak terminu na podjęcie uchwały w przedmiocie dalszego zajmowania stanowiska przez sędziego. Takie rozwiązanie może spowodować utrzymywanie się okresu niepewności co do swojego statusu, w jakiej może pozostawać sędzia, który wystąpił ze stosownym wnioskiem.

Ponadto, w ocenie projektodawcy, Krajowa Rada Sądownictwa w składzie ukształtowanym na podstawie przepisów uchwalonych w 2017 r., w trakcie swojej działalności, niejednokrotnie podejmując decyzje w opisywanym zakresie, kierowała się pobudkami pozamerytorycznymi, uniemożliwiając dalsze pełnienie funkcji wielu sędziom odznaczającym się wysokim stopniem wiedzy oraz ogromnym doświadczeniem, podejmując działania niezgodne z dobrem wymiaru sprawiedliwości. Co więcej część sędziów osiągających wiek uprawniający do przejścia w stan spoczynku, kierując się poglądem o niekonstytucyjności zmian wprowadzonych w zakresie wyłaniania członków Krajowej Rady Sądownictwa, nie decyduje się na udział w jakichkolwiek procedurach przed wskazanym organem.

W świetle powyższego należy uznać, że z punktu widzenia konstytucyjnych zasad niezawisłości sędziów i niezależności sądów, ale i racjonalnej oceny dotyczącej tego, w jaki sposób, najbardziej obiektywny i wolny od uznaniowości jakichkolwiek organów, powinno być ukształtowane otoczenie prawne normujące pełnienie funkcji orzeczniczych, a także dostrzegając potrzebę możliwie jak najszerszego korzystania przez wymiar sprawiedliwości z doświadczonych sędziów, pożądanym rozwiązaniem jest dokonanie rewizji przepisów art. 69 u.s.p. i uzależnienie możliwości dalszego orzekania przez sędziów, którzy osiągnęli wiek uprawniający do przejścia w stan spoczynku, wyłącznie od ich indywidualnej decyzji oraz

możliwości dalszego pełnienia obowiązków sędziowskich, ocenianej przez właściwego specjalistę z zakresu medycyny, bez prawa ingerencji w tym zakresie przez jakikolwiek organ.

W kontekście powyższych rozważań warto wskazać, że art. 69 u.s.p. w pierwotnym brzmieniu przewidywał, że sędzia przechodzi w stan spoczynku w wieku 65 lat. Krajowa Rada Sądownictwa mogła, po zasięgnięciu opinii kolegium właściwego sądu, wyrazić zgodę na zajmowanie stanowiska przez sędziego do 70. roku życia. Sędzia pozostawał w czynnej służbie do czasu zakończenia tego postępowania, w tym przed Sądem Najwyższym. Powyższy mechanizm został zmieniony ustawą z dnia 16 marca 2007 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 484), która zlikwidowała wymóg zgody Krajowej Rady Sądownictwa na dalsze zajmowanie przez sędziego stanowiska po ukończeniu 65. roku życia. Sędzia pozostawał w czynnej służbie, jeśli niepóźniej niż na 6 miesięcy przed ukończeniem 65. roku życia oświadczył wolę dalszego zajmowania stanowiska i przedstawił stosowne zaświadczenie o stanie zdrowia. W takim przypadku zgodnie z art. 69 § 3 u.s.p. pozostawał w czynnej służbie do 70. roku życia. Organem, do którego sędzia składał oświadczenie, był Minister Sprawiedliwości, ale bez władczych uprawnień co do kwestii przejścia w stan spoczynku. Nowelizacja z dnia 16 marca 2007 r. stanowiła inicjatywę ustawodawczą Prezydenta Lecha Kaczyńskiego. Wprowadzona zmiana obiektywizowała zasady przedłużenia czynnej służby sędziów, wykluczając w tym zakresie jakikolwiek wpływ czynników zewnętrznych i zwiększając gwarancje niezawisłości. Powyższe rozwiązania radykalnie zmieniono ustawą z dnia 12 lipca 2017 r. o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1452), będącą inicjatywą poselską, mocą której wprowadzono wymóg zgody Ministra Sprawiedliwości na dalsze zajmowanie stanowiska przez sędziego, zaś na mocy kolejnej ustawy z dnia 12 kwietnia 2018 r. o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz ustawy o Sądzie Najwyższym (Dz. U. poz. 848) kompetencje do wyrażania zgody na dalsze zajmowanie stanowiska sędziego przyznano Krajowej Radzie Sądownictwa.

W ocenie projektodawcy powrót do rozwiązań prawnych obowiązujących między rokiem 2007 a rokiem 2017 zapewni możliwie najszersze poszanowanie zasad sędziowskiej niezawisłości, wykluczając jakąkolwiek ingerencję zewnętrznych organów w możliwość dalszego orzekania przez sędziego po ukończeniu przez niego 65. roku życia, dając przy tym sędziom poczucie stabilności i przewidywalności kariery zawodowej, której los po ukończeniu

wieku przejścia w stan spoczynku będzie zależał wyłącznie od nich (przy założeniu stanu zdrowia umożliwiającego dalsze zajmowanie stanowiska sędziowskiego).

Wprowadzeniu rozwiązania, zgodnie z którym możliwość dalszego orzekania przez sędziego po ukończeniu 65. roku życia nie będzie wymagała zgody Krajowej Rady Sądownictwa, nie stoi na przeszkodzie obowiązywanie rozwiązań przewidzianych w przepisach art. 73 § 1 i 74 § 2 u.s.p., na podstawie których Rada podejmuje decyzje o przeniesieniu sędziego w stan spoczynku ze względu na stan zdrowia albo rozstrzyga w przedmiocie dopuszczalności powrotu do czynnej służby sędziego przeniesionego w stan spoczynku z uwagi na zmianę ustroju sądów lub zmiany granic okręgów sądowych albo z uwagi na stan zdrowia. Należy zauważyć istotną różnicę pomiędzy tymi sytuacjami. Trudno byłoby zaakceptować, aby przejście sędziego, z własnej woli, w stan spoczynku ze względu na stan zdrowia mogło nie być warunkowane decyzją organu mającego prawo skontrolowania realności przyczyn ubiegania się o przeniesienie w stan spoczynku. Analogicznie niezbędne jest dokonanie oceny przez właściwy organ zasadności żądania Ministra Sprawiedliwości albo kolegium właściwego sądu przeniesienia sędziego w stan spoczynku w przypadku istnienia podejrzenia, że jego stan zdrowia uniemożliwia dalszą służbę, a sędzia nie poddał się zaleconemu badaniu lekarskiemu. W celu wykluczenia wpływu władzy wykonawczej na status sędziego kompetencje w powyższym zakresie zastrzeżono dla konstytucyjnego organu powołanego do stania na straży niezależności sądów i niezawisłości sędziów w postaci Krajowej Rady Sądownictwa. Podobnie, w przypadku woli powrotu sędziego ze stanu spoczynku (w który został przeniesiony bądź to ze względu na stan zdrowia, bądź z uwagi na zmianę ustroju sądów lub zmiany granic okręgów sądowych) do czynnej służby, niezbędna jest ocena wniosku sędziego w celu stwierdzenia, czy stan zdrowia sędziego rzeczywiście powrócił do stanu uzasadniającego powrót do czynnej służby albo czy ustały przyczyny, które zdecydowały o tym, że ze względu na zmiany organizacyjne Krajowa Rada Sądownictwa zdecydowała o przeniesieniu sędziego w stan spoczynku. Natomiast możliwość dalszego, nieprzerwanego wykonywania obowiązków służbowych do osiągnięcia ostatecznego, granicznego wieku obligującego sędziego do przejścia w stan spoczynku (normowanego w art. 69 § 3 u.s.p.) powinna być w ocenie projektodawcy determinowana wyłącznie wolą sędziego i stanem zdrowia umożliwiającym dalsze świadczenie pracy. Jeżeli sędzia przedkłada zaświadczenie lekarskie potwierdzające jego dalszą zdolność, ze względu na stan zdrowia, do pełnienia obowiązków sędziego, dotychczas niebudzącą wątpliwości, nie zachodzi potrzeba poddawania ocenie zasadności jego woli dalszego wykonywania obowiązków służbowych.

Projekt ustawy przewiduje ponadto możliwość orzekania przy zmniejszonym przydziale spraw przez sędziego, który skorzystał z możliwości dalszego orzekania po osiągnięciu wieku uprawniającego do przejścia w stan spoczynku. Jest to rozwiązanie wychodzące naprzeciw postulatom wskazującym na potrzebę obniżenia obciążenia sędziów, którzy częściowo, z uwagi na wiek i wysiłek przy pełnieniu służby, utracili możliwość orzekania w dotychczasowym wymiarze, pozostając jednak wartościowymi pracownikami wymiaru sprawiedliwości. Zakłada się, aby mogli oni pełnić służbę sędziowską w zmniejszonym wymiarze, uzyskując z tego tytułu wynagrodzenie, oraz jednocześnie pobierać dodatkowy składnik wynagrodzenia w postaci kwoty ustalonej od wysokości uposażenia, jakie przysługiwałoby sędziemu, gdyby przeszedł w stan spoczynku – oba świadczenia w części, proporcjonalnie do relacji ustalonego wymiaru udziału w przydziale spraw do pełnego obciążenia sędziego.

Co więcej projekt ustawy zakłada możliwość wykorzystania wiedzy i kwalifikacji sędziów w stanie spoczynku w dodatkowy sposób – otwierając możliwość ich delegowania do pełnienia czynności administracyjnych w Ministerstwie Sprawiedliwości (a także powierzenia funkcji Rzecznika Dyscyplinarnego Ministra Sprawiedliwości). W ocenie projektodawcy, zważywszy na powszechnie wydłużający się czas aktywności zawodowej obywateli oraz coraz większy poziom zatrudnienia osób w wieku senioralnym, w pełni uzasadnione pozostaje, aby niezależnie od wieku doświadczeni sędziowie w stanie spoczynku mogli nie tylko pełnić funkcje sędziów wizytatorów w sądach oraz koordynatorów do spraw mediacji, ale również wspierać Ministerstwo Sprawiedliwości. Rozwiązanie takie umożliwi kontynuowanie aktywności zawodowej sędziów, którzy z racji wieku nie wykonują już obowiązków orzeczniczych, stanowiąc przy tym potencjalnie istotne wsparcie merytoryczne urzędu obsługującego Ministra Sprawiedliwości.

W odniesieniu do drugiej zasadniczej zmiany dotyczącej instytucji delegowania sędziów należy wskazać, że instytucja ta służy czasowemu zapewnieniu właściwego funkcjonowania innej, dotkniętej brakami kadrowymi jednostki, bądź ma na celu wykorzystanie wiedzy i kompetencji delegowanej osoby do realizacji określonego celu. Jak podkreślono w informacji o wynikach kontroli Najwyższej Izby Kontroli „Zapewnienie sprawnego funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości”, nr ewid. 89/2024/P/23/030/KPB, Minister Sprawiedliwości nie może wykorzystywać instytucji delegacji w sposób całkowicie dowolny, polegający na zastępowaniu pracowników służby cywilnej osobami delegowanymi z sądów, w dodatku kosztem zasobu kadrowego jednostek sądownictwa powszechnego.

W okresie pomiędzy 2013 a 2023 r. liczba osób delegowanych z sądów powszechnych do Ministerstwa Sprawiedliwości wzrosła ze 161 w 2013 r. (stan na 31 grudnia) do 388 w 2023 r. (stan na 30 czerwca), z czego większość delegowanych stanowiła kadra orzecznicza. Wzrosła również liczba osób delegowanych z sądów powszechnych do wykonywania czynności administracyjnych do innych (oprócz Ministerstwa Sprawiedliwości) jednostek spoza sądownictwa powszechnego – z 22 do 55.

Delegacje do Ministerstwa Sprawiedliwości i innych podległych Ministrowi Sprawiedliwości instytucji nie powinny służyć łagodzeniu niedoborów kadrowych, lecz powinny stanowić dodatkowe wsparcie merytoryczne w sytuacjach, w których jest to niezbędne i bez uszczerbku (lub z możliwie minimalnym uszczerbkiem) dla prawidłowego funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości oraz sprawności rozpoznawania spraw w sądach.

Projektowana ustawa, przez ograniczenie maksymalnego czasu delegacji pozaorzeczniczych, zapewnia realizację zasady jedynie czasowego wsparcia Ministerstwa Sprawiedliwości i innych instytucji podległych Ministrowi Sprawiedliwości kadram orzeczniczą, określając ramy czasowe delegacji i rezygnując z delegacji bezterminowych. Zmiana przyczyni się do zwiększenia fluktuacji kadry w Ministerstwie Sprawiedliwości i innych podległych Ministrowi Sprawiedliwości instytucjach, co odniesie pozytywny skutek również w przyszłości, bowiem ujednolici zasady delegowania jako instytucji nakierowanej na zaspokojenie doraźnych, czasowych potrzeb. Zmiana wprowadzi racjonalne wykorzystanie wiedzy i doświadczenia kadry orzeczniczej w Ministerstwie Sprawiedliwości (i pozostałych instytucjach podległych Ministrowi Sprawiedliwości), prowadząc do właściwego gospodarowania zasobami kadrowymi sądownictwa i zapewniając jego efektywne funkcjonowanie. Da pewność podmiotom zarządzającym kadram orzeczniczą w sądach, że sędzia powróci do jednostki macierzystej w określonej perspektywie czasowej, a kadrze kierowniczej w Ministerstwie Sprawiedliwości (i innych jednostkach) – stosowny czas, aby wiedzę i doświadczenie osób delegowanych wykorzystać właściwie, wyłącznie w celu, w którym delegowanie nastąpiło. Ponadto ograniczenie czasowe delegowań zapewni, że delegowana kadra orzecznicza nie ztratzi kontaktu z podstawowym obowiązkiem, jakim jest sprawowanie wymiaru sprawiedliwości. Projektowana nowelizacja spowoduje ponadto zmniejszenie wydatków, osoby delegowane bowiem nie tylko blokują etaty w sądach, ale wydatki z tytułu ich utrzymania, tj. w szczególności wynagrodzenia, ponoszone są przez macierzyste sądy. Nowelizacja realizuje przy tym postulaty środowisk orzeczniczych, które od wielu lat wносиły o wstrzymanie lub ograniczenie delegowania sędziów i referendarzy

sądowych (oraz urzędników sądowych) do jednostek spoza sądownictwa powszechnego, a także zaprzestanie podejmowania decyzji o oddelegowaniu sędziego (lub referendarza) w trybie natychmiastowym lub z wyprzedzeniem tylko kilkudniowym. Postulowano ponadto odwołanie z delegacji do Ministerstwa Sprawiedliwości (lub innych jednostek spoza sądownictwa) sędziów i referendarzy celem wzmocnienia kadry orzecniczej i pracowniczej w sądach, ewentualnie, przydzielenie w to miejsce dodatkowych stanowisk (w szczególności w przypadku delegacji długotrwałych lub bezterminowych).

Przechodząc do omówienia szczegółowych zmian zawartych w projektowanej ustawie, należy wskazać, że nadanie nowego brzmienia art. 69 § 1 u.s.p., uchylenie art. 69 § 1b u.s.p. oraz dodanie art. 69 § 1c u.s.p. służy wyeliminowaniu zgody Krajowej Rady Sądownictwa na dalsze zajmowanie przez sędziego stanowiska, wprowadzając w to miejsce oświadczenie sędziego składane prezesowi właściwego sądu apelacyjnego (wraz z zaświadczeniem stwierdzającym, że sędzia jest zdolny, ze względu na stan zdrowia, do dalszego pełnienia obowiązków sędziego), które następnie będzie przekazywane – wyłącznie w celu informacyjnym – Ministrowi Sprawiedliwości. Zmiana art. 69 § 3 u.s.p. przewiduje, że w miejsce Krajowej Rady Sądownictwa to prezes właściwego sądu apelacyjnego będzie mógł udzielić zgody na przejście sędziego orzekającego po ukończeniu 65. roku życia w stan spoczynku przed upływem okresu uprzedzenia (zawiadamiając o tym Ministra Sprawiedliwości i Krajową Radę Sądownictwa).

Projektowany art. 69 § 1d u.s.p. zawiera normatywne *novum*, to jest dopuszczenie, aby sędzia podejmujący decyzję o zamiarze kontynuowania kariery zawodowej po ukończeniu 65. roku życia mógł uczestniczyć w przydziale spraw w wymiarze zmniejszonym o 25%, 50% albo 75%. Rozwiązanie to powinno przyczynić się do zwiększenia zainteresowania przedłużonym pełnieniem obowiązków w wymiarze sprawiedliwości, w szczególności wśród tych sędziów, którzy chcieliby zachować możliwość dalszej pracy, żywią jednak obawy, czy wiek i stan zdrowia pozwolą im na pełną aktywność zawodową. Zakłada się przy tym możliwość zmian – nie częściej niż raz na pół roku – deklaracji sędziego dotyczącej stopnia uczestniczenia w przydziale spraw. Skorzystanie z tego mechanizmu powodować będzie, że sędzia – pozostając w stanie czynnym – będzie uprawniony do wynagrodzenia składającego się z:

- 1) wynagrodzenia zasadniczego i dodatku za wysługę lat obniżonych w takim samym stopniu, w jakim zmniejszeniu ulega przydział spraw,

- 2) dodatkowego składnika wynagrodzenia w postaci kwoty w wysokości równej uposażeniu, jakie przysługiwałoby sędziemu, gdyby przeszedł w stan spoczynku, obniżonemu w takim samym stopniu, w jakim sędzia uczestniczy w przydziale spraw.

Powyższe jest przedmiotem regulacji projektowanego przepisu art. 69 § 1e u.s.p.

W celu uniknięcia ewentualnych wątpliwości należy przy tym podkreślić, że ponieważ zgodnie z art. 100 § 2 u.s.p. sędziemu przechodzącemu w stan spoczynku przysługuje uposażenie w wysokości 75% wynagrodzenia zasadniczego i dodatku za wysługę lat, pobieranych na ostatnio zajmowanym stanowisku (waloryzowane następnie zgodnie z art. 100 § 3 u.s.p.), a sędzia, o którym mowa w art. 69 § 1d u.s.p., jest sędzią pozostającym w stanie czynnym, nadal zajmującym swoje stanowisko, dodatkowy składnik wynagrodzenia w postaci kwoty relatywizowanej do wysokości uposażenia, jakie przysługiwałoby temu sędziemu w przypadku przejścia w stan spoczynku, należy każdorazowo (tj. co miesiąc przy ustalaniu wysokości wynagrodzenia) odnosić do uposażenia ustalonego w oparciu o aktualnie pobierane wynagrodzenie zasadnicze i dodatek za wysługę lat. W praktyce ma to znaczenie przede wszystkim dla przypadku, gdy sędzia orzekający po ukończeniu 65. roku życia nabędzie prawo do wynagrodzenia zasadniczego w wyższej stawce – należy wówczas kwotę, o której mowa w art. 69 § 1e u.s.p., obliczać z uwzględnieniem uposażenia należnego w przypadku przejścia w stan spoczynku z aktualnie zajmowanego stanowiska z aktualnie przysługującym na nim wynagrodzeniem (nie zaś uposażenia, jakie sędzia otrzymywałby w razie przejścia w stan spoczynku z ukończeniem 65. roku życia).

Wymaga również wskazania, że uczestniczenie w przydziale spraw w zmniejszonym wymiarze na podstawie projektowanego art. 69 § 1d u.s.p. stanowi substytut pracy w niepełnym wymiarze czasu pracy, tym samym w przypadku osób, które będą łączyły taką formę pracy z pełnieniem w sądzie funkcji wizytatora lub koordynatora do spraw mediacji, konieczne będzie w pierwszym rzędzie ustalenie ich wskaźnika przydziału spraw wynikającego ze złożonego na podstawie art. 69 § 1d u.s.p. wniosku, następnie zaś zastosowanie właściwych norm rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 czerwca 2019 r. – Regulamin urzędowania sądów powszechnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 867, z późn. zm.) w celu ewentualnego ustalenia wskaźnika procentowego udziału w przydziale wpływających do wydziału spraw w związku z pełnioną funkcją.

Konsekwencją rozwiązania prawnego zaproponowanego w art. 69 § 1d i 1e u.s.p. jest konieczność dokonania zmian:

– w art. 91 § 1 u.s.p. – w celu uwzględnienia okoliczności korzystania z uprawnienia, o którym mowa w art. 69 § 1d u.s.p., jako dodatkowego czynnika mogącego różnicować wysokość wynagrodzenia sędziów zajmujących równorzędne stanowiska sędziowskie, ze względu na przysługujący sędziemu w takim przypadku dodatkowy składnik wynagrodzenia,

– w art. 100 § 2 u.s.p. – w taki sposób, aby podstawą ustalenia uposażenia sędziego, o którym mowa w art. 69 § 1d u.s.p., przechodzącego w stan spoczynku było wynagrodzenie zasadnicze i dodatek za wysługę lat na ostatnio zajmowanym stanowisku, jakie przysługiwałyby sędziemu, gdyby nie uczestniczył w przydziale spraw w zmniejszonym wymiarze, nie zaś pomniejszone proporcjonalnie do stopnia ograniczenia udziału w przydziale spraw,

– w art. 109 § 1b u.s.p. – w taki sposób, aby kary finansowe orzeczone w postępowaniu dyscyplinarnym w odniesieniu do sędziego korzystającego z uprawnienia, o którym mowa w art. 69 § 1d u.s.p., dotyczyły nie tylko wynagrodzenia zasadniczego, lecz także pobieranego łącznie z wynagrodzeniem zasadniczym dodatkowego składnika wynagrodzenia w postaci kwoty naliczanej od wysokości uposażenia, o której mowa w art. 69 § 1e u.s.p.

Uchylenie art. 69 § 2 i 2a u.s.p. jest konsekwencją tego, że normy ustanowione tymi przepisami stały się zbędne. Należy bowiem wskazać, że mężczyzna, o którym mowa w art. 69 § 2 u.s.p., może obecnie przejść w stan spoczynku w tym samym czasie na zasadach ogólnych, zaś kobieta – w zależności od wieku – na zasadach ogólnych albo na podstawie art. 69 § 2b u.s.p., niezależnie od stażu pracy. Konsekwencją powyższej zmiany jest także wykreślenie w art. 69 § 2b u.s.p. wyrazów „niezależnie od okresu przepracowanego na stanowisku prokuratora lub sędziego”.

Uchylenie przepisów art. 77 § 1 pkt 2a–2c służy wyeliminowaniu prawnej możliwości delegowania sędziego do Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw zagranicznych oraz Kancelarii Prezesa Rady Ministrów (do obsługi Państwowej Komisji do spraw badania wpływów rosyjskich na bezpieczeństwo wewnętrzne Rzeczypospolitej Polskiej w latach 2007–2022). W ocenie projektodawcy całkowicie zbędne jest – z punktu widzenia właściwego funkcjonowania powyższych organów – posiadanie przez nie w strukturze organizacyjnej delegowanych sędziów, a ich zadania mogą i powinny być z powodzeniem wykonywane przez pracowników

tych organów. Co więcej, wedle wiedzy projektodawcy, od czasu wprowadzenia rozwiązań zawartych w uchylanych przepisach nigdy nie były one wykorzystane do delegowania sędziego.

Zmiana części wspólnej wyliczenia zawartego w art. 77 § 1 u.s.p. (a także art. 77 § 2 i 2a u.s.p.) stanowi fundamentalne rozwiązanie projektowanej ustawy przewidujące, że delegowanie inne niż orzecznicze (to jest inne niż dokonane do innego sądu) będzie ograniczone do maksymalnie 4 lat (odpadnie zatem możliwość takich delegowań na czas nieokreślony). Co więcej, zgodnie z dodawanymi przepisami art. 77 § 3e–3g u.s.p., delegowanie pozaorzecznicze będzie musiało zostać poprzedzone oceną realności potrzeb i konsekwencji delegowania dla jednostki, w której sędzia pełni służbę. Delegowanie pozaorzecznicze, choćby dokonywane do różnych jednostek, a także delegowanie orzecznicze do sądu innego niż sąd powszechny łącznie nie będzie mogło przekroczyć 4 lat, zaś ponowienie takiego delegowania będzie możliwe dopiero po upływie okresu równego okresowi delegowania lub łącznego czasu następujących po sobie okresów delegowania, niewcześniejszej jednak niż po upływie roku od zakończenia delegowania w celu zapewnienia, aby nie doszło do długotrwałego oderwania sędziego od wykonywania zadań w ramach wymiaru sprawiedliwości.

Dodatkowo w projektowanym nowym brzmieniu art. 77 § 2 i 2a u.s.p. uporządkowano określenie celu delegowania sędziego do Biura Krajowej Rady Sądownictwa oraz do Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury, wskazując, że stanowi go pełnienie czynności administracyjnych w tym Biurze albo w Krajowej Szkole. Zrezygnowano ze wskazania jako celu delegowania prowadzenia zajęć szkoleniowych w Krajowej Szkole, przy uwzględnieniu, że taka podstawa delegowania i tak nie była w praktyce stosowana, gdyż optymalną i wykorzystywaną formą powierzenia sędziemu przeprowadzenia zajęć w Krajowej Szkole jest zawarcie z nim umowy cywilnoprawnej na przeprowadzenie określonego szkolenia lub cyklu zajęć.

Projektowane nadanie nowego brzmienia art. 77 § 2b u.s.p. jest konsekwencją zmian polegających na uchyleniu art. 77 § 1 pkt 2a–2c, jak również służy przywróceniu zasady obowiązującej do czasu wejścia w życie ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1443), że także delegowanie sędziego do pełnienia czynności administracyjnych w jednostkach nadzorowanych przez Ministra Sprawiedliwości jest niepołączalne z orzekaniem. Chodzi tu o Krajową Szkołę Sądownictwa i Prokuratury, do której delegowanie, w ocenie projektodawcy,

także powinno wyłączać możliwość wykonywania obowiązków orzecznich. Jakkolwiek Szkoła nie jest jednostką podległą Ministrowi Sprawiedliwości, a jedynie przez niego nadzorowaną, sam fakt delegowania do niej przez Ministra Sprawiedliwości oraz możliwość odwołania stanowią okoliczności, które mogą oddziaływać na zewnętrzny aspekt niezawisłości sędziego w postaci jego odbioru jako osoby, której sytuacja zawodowa w pewnym stopniu pozostaje uzależniona od Ministra Sprawiedliwości.

Zmiana art. 77 § 4 u.s.p. sprowadza się do ujednolicenia i zrationalizowania zasad kończenia delegowań przez wskazanie, że w przypadku delegowania na czas określony wynoszący co najmniej rok albo na czas nieokreślony sędzia może być odwołany z delegowania lub z niego ustąpić za trzymiesięcznym uprzedzeniem (w pozostałych przypadkach krótszych delegacji zastosowanie znajdzie nieobjęta nowelizacją norma art. 77 § 4 zdanie drugie u.s.p.).

Zmiany w art. 78 u.s.p. (a także art. 57a u.s.p.) mają charakter wynikowy i dostosowujący względem omówionych wyżej, sprowadzają się do wyeliminowania regulacji odnoszących się do delegowania sędziów do Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw zagranicznych oraz do prowadzenia zajęć szkoleniowych w Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury, jak również wyeliminowania możliwości przyznawania delegowanym sędziom dodatków specjalnych na czas nieokreślony wobec odstąpienia od takiej formy delegowań (w przypadkach innych niż delegowanie orzecznicze).

Dodawany art. 83b u.s.p. ma na celu jednoznaczne przesądzenie, że sędzia korzystający ze zmniejszonego udziału w przydziale spraw na podstawie projektowanego art. 69 § 1d lub art. 83a jest traktowany jako zatrudniony w niepełnym wymiarze czasu pracy (to jest np. przysługuje mu prawo do urlopu w wymiarze odpowiadającym zmniejszonemu udziałowi w przydziale spraw).

W dodawanym przepisie art. 91a § 3a u.s.p. wskazano, że okres delegowania pozaorzeczniczego nie będzie zaliczany do okresu pracy, od którego zależy nabycie uprawnienia do kolejnej stawki wynagrodzenia zasadniczego. Rozwiązanie to opiera się na założeniu, że okres, w którym sędzia wykonuje inne zadania niż związane ze sprawowaniem wymiaru sprawiedliwości, nie powinien wiązać się z nabywaniem uprawnienia, które ma charakter gwarancyjny i immanentnie związany ze sprawowaniem władzy sądowniczej. Służy

ono również podkreśleniu, że delegowanie sędziego do pełnienia czynności administracyjnych powinno być instytucją stosowaną wyjątkowo i w ograniczonym zakresie.

Zmiana treści art. 94b § 4 pkt 2 u.s.p. jest konsekwencją uchylecia art. 77 § 1 pkt 2a–2c u.s.p.

Nadanie nowego brzmienia art. 105 u.s.p. jest konsekwencją wprowadzenia możliwości powierzania sędziom w stanie spoczynku pełnienia czynności administracyjnych w Ministerstwie Sprawiedliwości oraz powierzania funkcji Rzecznika Dyscyplinarnego Ministra Sprawiedliwości. Wprowadzenie tej zmiany wymagało uporządkowania dotychczasowej treści i sposobu zredagowania art. 105 u.s.p. Projektowany art. 105 § 1 u.s.p. stanowi powtórzenie dotychczasowego art. 105 § 1 zdanie pierwsze, regulującego odpowiednie stosowanie norm u.s.p. do wszystkich sędziów w stanie spoczynku, z tym że w ocenie projektodawcy zasadne pozostaje także odpowiednie stosowanie do sędziów w stanie spoczynku normy art. 90 u.s.p. nakazującej informowanie przez sędziego prezesa właściwego sądu o toczącej się sprawie sądowej, w której sędzia występuje jako strona lub uczestnik postępowania (zważywszy w szczególności na ciążący na sędzim w stanie spoczynku obowiązek dochowania godności sędziego obwarowany odpowiedzialnością dyscyplinarną). W art. 105 § 2 u.s.p. unormowano możliwość powierzania sędziom w stanie spoczynku dodatkowych zadań (dotychczasowy art. 105 § 2 zdanie pierwsze). W art. 105 § 3 u.s.p. unormowano tryb powierzania dodatkowych zadań sędziom w stanie spoczynku (dotychczasowy art. 105 § 2 zdanie trzecie i czwarte). W art. 105 § 4 u.s.p. zawarto poprawione i skorygowane odesłania do przepisów u.s.p. znajdujących odpowiednie zastosowanie do sędziów w stanie spoczynku, którym powierzono pełnienie czynności administracyjnych w Ministerstwie Sprawiedliwości albo pełnienie funkcji Rzecznika Dyscyplinarnego Ministra Sprawiedliwości, sędziego wizytatora w sądzie albo koordynatora do spraw mediacji, analogicznie jak w obecnym przepisie art. 105 § 1 zdanie drugie u.s.p. W art. 105 § 5 u.s.p. umieszczono dotychczasową treść art. 105 § 1 zdanie trzecie u.s.p. W art. 105 § 6 u.s.p. unormowano sposób wynagradzania sędziów w stanie spoczynku, którym powierzono pełnienie czynności administracyjnych w Ministerstwie Sprawiedliwości, funkcję Rzecznika Dyscyplinarnego Ministra Sprawiedliwości, sędziego wizytatora w sądzie albo koordynatora do spraw mediacji z tytułu wykonywanych zadań (analogicznie jak w obecnym art. 105 § 2 zdanie drugie), w odniesieniu do sędziów, którym powierzono pełnienie czynności administracyjnych w Ministerstwie Sprawiedliwości, wprowadzając unormowanie szczegółowe, wzorowane na art. 78 § 2–4 u.s.p., w celu uchylenia wątpliwości co do podstawy

ustalania dodatku specjalnego. Projektowane przepisy art. 105 § 7 i 8 u.s.p. stanowią powtórzenie obowiązujących obecnie art. 105 § 3 i 4 u.s.p. ze zmianami dostosowującymi, wynikającymi z możliwości powierzenia sędziemu w stanie spoczynku pełnienia czynności administracyjnych w Ministerstwie Sprawiedliwości oraz funkcji Rzecznika Dyscyplinarnego Ministra Sprawiedliwości.

Zmiany w ustawie z dnia 21 sierpnia 1997 r. – Prawo o ustroju sądów wojskowych (Dz. U. z 2025 r. poz. 1614) mają charakter wynikowy względem zmian w u.s.p., dostosowując regulacje dotyczące sądów wojskowych do norm projektowanych w u.s.p.

Zmiany w ustawie z dnia 28 stycznia 2016 r. – Prawo o prokuraturze (Dz. U. z 2026 r. poz. 810) nakierowane są na wyłączenie – z racji odmiennej specyfiki pracy prokuratorów i odmiennych zasad przydziału spraw – możliwości odpowiedniego stosowania względem prokuratorów rozwiązania polegającego na dopuszczalności oświadczenia przez sędziego, że po ukończeniu 65. roku życia wyraża wolę uczestniczenia w przydziale spraw w zmniejszonym wymiarze, a także odpowiedniego stosowania tych przepisów u.s.p., co do których ustawa – Prawo o prokuraturze zawiera w kolejnych normach art. 127 autonomiczne regulacje dotyczące przechodzenia przez prokuratorów w stan spoczynku.

Przepisy przejściowe zawarte w art. 4–7 regulują sytuację sędziów, którzy w dacie wejścia w życie ustawy nowelizującej będą znajdować się w procedurze przedłużania możliwości dalszego orzekania po 65. roku życia (art. 4 i art. 6 ust. 1), sędziów, którzy uzyskali zgodę Krajowej Rady Sądownictwa w tym przedmiocie (art. 5), sędziów, którzy nie uzyskali takiej zgody albo o nią nie występowali, lecz podjęli inne działania prawne skutkujące ich pozostawaniem w stanie czynnym, np. na podstawie postanowienia zabezpieczającego wydanego przez sąd w postępowaniu mającym na celu ustalenie prawa dalszego zajmowania stanowiska sędziego (art. 6 ust. 2), sędziów, w przypadku których złożenie oświadczenia o woli dalszego zajmowania stanowiska z zachowaniem terminu 6 miesięcy przed ukończeniem 65. roku życia byłoby niemożliwe lub znacząco utrudnione (art. 6 ust. 1), oraz sędziów, którzy już przeszli w stan spoczynku (art. 7). Regulacje te są nakierowane na umożliwienie ww. sędziom skorzystania z dobrodziejstwa nowych rozwiązań prawnych, w tym przede wszystkim zapewnienia im możliwości dalszego pełnienia służby (ewentualnie powrotu do niej, jeśli sędzia już przeszedł w stan spoczynku) wyłącznie na podstawie oświadczenia sędziego składanego wraz ze stosownym zaświadczeniem lekarskim, z tym tylko zastrzeżeniem, że oświadczenie takie powinno zostać złożone niepóźniej niż w dniu ukończenia przez sędziego

69. roku życia (aby uniknąć powrotu do czynnego pełnienia służby na mniej niż rok, nie byłoby to bowiem efektywne z punktu widzenia wymiaru sprawiedliwości).

Należy przy tym wyjaśnić, że termin ośmiu miesięcy, o którym mowa w art. 6 ust. 1, w kontekście okresu, jaki pozostał sędziemu do ukończenia 65. roku życia, uprawniający na podstawie normy przejściowej do złożenia właściwego oświadczenia i zaświadczenia w przedmiocie woli dalszego zajmowania stanowiska sędziowskiego w terminie dwóch miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy nowelizującej, wynika z uwzględnienia potrzeby zapewnienia sędziom, którzy zbliżają się do ustalanego w art. 69 § 1 u.s.p. terminu 6 miesięcy do ukończenia 65. roku życia, terminu 2 miesięcy na złożenie dokumentów dających prawo dalszego pełnienia służby. Gdyby w przepisie przejściowym wskazać – podobnie jak w nowelizowanym art. 69 § 1 u.s.p. – termin sześciomiesięczny, sędzia, któremu pozostałby, w dacie wejścia w życie ustawy nowelizującej, przykładowo, okres 6 miesięcy i jednego dnia do ukończenia 65. roku życia, miałby – na mocy nowelizowanego art. 69 § 1 u.s.p. – jeden dzień na złożenie oświadczenia i zdobycie zaświadczenia lekarskiego (którego mógł wcześniej nie pozyskiwać, nie chcąc poddawać się ocenie Krajowej Rady Sądownictwa co do zasadności dopuszczalności dalszego pełnienia służby). W ocenie projektodawcy okres dwóch miesięcy w tym zakresie (a zatem wskazanie ośmiu miesięcy względem sześciu przewidzianych w normie art. 69 § 1 u.s.p.) będzie wystarczający na podjęcie decyzji o woli dalszego pełnienia służby wedle nowego, projektowanego modelu i zdobycie odpowiedniego zaświadczenia lekarskiego.

Uprawnienie do powrotu ze stanu spoczynku do czynnej służby, przewidziane w art. 7, zostało zastrzeżone wyłącznie dla sędziów sądów powszechnych. Wynika to z oceny projektodawcy dotyczącej potrzeb kadrowych tych sądów, dalece wyższych, aniżeli potrzeby kadrowe sądów administracyjnych albo wojskowych. Norma ta, jako szczególna i nakierowana na zwiększenie efektywności wymiaru sprawiedliwości sprawowanego w sądach powszechnych, została zatem ukształtowana wąsko, odnosząc się wyłącznie do sędziów tych sądów. Przewiduje się przy tym szczególny tryb powrotu do czynnej służby, tożsamy jak w przypadku projektowanym w art. 69 u.s.p., dotyczącym sytuacji wyrażenia przez sędziego woli dalszego zajmowania stanowiska, to jest bez udziału Krajowej Rady Sądownictwa, tak z uwagi na sposób ukształtowania obecnej Krajowej Rady Sądownictwa, jak i mając na względzie przesłanki, które mogły doprowadzić do przejścia sędziego w stan spoczynku (niechęć do poddania się ocenie Krajowej Rady Sądownictwa w zakresie zasadności dalszego pełnienia służby, brak jej zgody na dalsze pełnienie służby przez sędziego).

Przewiduje się przy tym, że sędziemu korzystającemu z uprawnienia do powrotu do czynnej służby ze stanu spoczynku (wyłącznie w przypadku, gdy sędzia ten przeszedł w stan spoczynku ze względu na osiągnięty wiek, nie zaś został przeniesiony w stan spoczynku na podstawie art. 71 § 3 u.s.p.) okres pozostawania przez niego w stanie spoczynku zostanie zaliczony do okresu pracy niezbędnego do uzyskania wynagrodzenia w stawce bezpośrednio wyższej, a także zostanie uwzględniony przy ustaleniu uprawnień do innych świadczeń związanych z zatrudnieniem na stanowisku sędziego, jako zachęta do powrotu do orzekania i rekompensata utraconej możliwości pełnienia służby.

Przepis przejściowy art. 8 przewiduje, wobec wprowadzenia wyłącznie terminowych delegowań pozaorzeczniczych, że trwające w dniu wejścia w życie ustawy delegowania sędziów na czas nieokreślony stają się delegowaniami na czas określony 3 lat od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, z wyłączeniem delegowań do innych sądów. Okres ten będzie wystarczający dla zabezpieczenia interesów jednostek, do których delegowanie nastąpiło, i ich dostosowanie się do perspektywy zakończenia delegowania, jak i dla samych delegowanych sędziów w kontekście nowej perspektywy zakończenia delegowania; nie istnieją przy tym przeszkody dla przedłużenia delegowań, o których mowa w art. 8 ust. 1 o kolejny rok, do łącznego czasu czterech lat, przy uwzględnieniu treści art. 77 § 3f u.s.p. Ponadto przewiduje się zakończenie delegowań do Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw zagranicznych oraz Kancelarii Prezesa Rady Ministrów (do obsługi Państwowej Komisji do spraw badania wpływów rosyjskich na bezpieczeństwo wewnętrzne Rzeczypospolitej Polskiej w latach 2007–2022), choć w dacie opracowania projektu ustawy brak sędziów delegowanych do tych urzędów. Art. 8 ust. 3 zakłada zaś, że dotychczasowe okresy delegowania sprzed wejścia w życie ustawy nie będą wliczane do okresów, o których mowa w art. 77 § 3f i 3g u.s.p., to jest okresów warunkujących możliwość dalszych albo kolejnych delegacji. Zgodnie z zasadą pewności prawa w art. 8 ust. 4 przewidziano z kolei, że zasada niewliczania okresu delegowania pozaorzeczniczego do okresu uprawniającego do nabycia kolejnej stawki wynagrodzenia zasadniczego będzie miała zastosowanie wyłącznie do delegowań rozpoczętych po wejściu w życie ustawy. Tym samym regulacja art. 91a § 3a u.s.p. nie będzie miała zastosowania do delegowań rozpoczętych przed dniem wejścia w życie ustawy, w tym także delegowań przekształcanych na podstawie art. 8 ust. 1, zarówno w odniesieniu do okresu delegowania przypadającego przed dniem wejścia w życie ustawy, jak i okresu takiego delegowania przypadającego po jej wejściu w życie.

Przepis art. 9 przewiduje zachowanie w mocy przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 78 § 5 u.s.p. wobec zmiany treści upoważnienia do wydania rozporządzenia, polegającej na wyeliminowaniu z zakresu upoważnienia trybu i szczegółowych warunków delegowania sędziów do pełnienia obowiązków w Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej oraz urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw zagranicznych, a także prowadzenia zajęć szkoleniowych w Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury.

Przewiduje się, że ustawa wejdzie w życie pierwszego dnia miesiąca następującego po upływie 21 dni od dnia ogłoszenia. Takie ukształtowanie przepisu o wejściu w życie zapewni zachowanie minimalnego terminu umożliwiającego obsługę kadrową osób delegowanych przez Ministerstwo Sprawiedliwości (w związku z projektowanymi zmianami niezbędne będzie bowiem wydanie do kilkuset decyzji dotyczących osób delegowanych do Ministerstwa Sprawiedliwości i innych organów). Jednocześnie wyznaczenie wejścia w życie ustawy na pierwszy dzień miesiąca ułatwi prowadzenie spraw kadrowo-finansowych i liczenie terminów niezbędnych do prowadzenia tych spraw.

Projekt ustawy został zamieszczony na stronie podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie „Rządowy Proces Legislacyjny”, stosownie do wymogów art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2026 r. poz. 936) oraz zgodnie z § 52 ust. 1 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2026 r. poz. 404). Nie zgłoszono zainteresowania pracami nad projektem w trybie przepisów o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa.

Projekt nie podlega notyfikacji zgodnie z przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039 oraz z 2004 r. poz. 597).

Choć projektowana ustawa nie jest nakierowana bezpośrednio na wykonanie konkretnych wyroków trybunałów europejskich, to należy odnotować, że zawiera regulacje podwyższające standard ochrony niezależności sędziów w zakresie możliwości pozostania przez sędziego w czynnej służbie po osiągnięciu wieku stanu spoczynku, które to zagadnienie było przedmiotem oceny Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w sprawie C-192/18, jak również w orzeczeniu Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w sprawie Pająk i inni przeciwko Polsce (skarga nr 25226/18). Projekt jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Projekt ustawy nie będzie miał negatywnego wpływu na rynek pracy oraz na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

Projekt nie podlega dokonaniu oceny OSR przez koordynatora OSR w trybie § 32 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów.

Nazwa projektu Projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Sprawiedliwości Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu <u>pod względem legislacyjnym:</u> Arkadiusz Myrcha, Sekretarz Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości <u>pod względem merytorycznym:</u> Dariusz Mazur, Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu <u>opiekun legislacyjny:</u> Marcin Gubała, Dyrektor Departamentu Legislacyjnego e-mail: sekretariat.dl@ms.gov.pl; tel. 22 52 12 764 Janusz Kopciński, główny specjalista, Departament Legislacyjny e-mail: Janusz.Kopcinski@ms.gov.pl; tel. 22 52 12 640 <u>opiekun merytoryczny:</u> Jarosław Konopka, Zastępca Dyrektora Departamentu Kadr i Organizacji Sądów Powszechnych i Wojskowych e-mail: sekretariat.dko@ms.gov.pl; tel. 22 52 12 502	Data sporządzenia 11 czerwca 2026 r. Źródło priorytet ID P10 „Usprawnienie pracy sądów i prokuratury” Nr w Wykazie prac RM UPRO1
---	--

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Projektowana ustawa ma na celu uregulowanie na nowo dwóch obszarów dotyczących funkcjonowania sądownictwa powszechnego, odnoszących się do sytuacji prawnej sędziów:

- 1) możliwości dalszego pełnienia służby przez sędziego po osiągnięciu wieku uprawniającego do przejścia w stan spoczynku;
- 2) delegowań, w szczególności delegowań pozaorzeczniczych.

W odniesieniu do pierwszego zagadnienia należy wskazać, że w obecnym stanie prawnym – w myśl art. 69 § 1 i 1b ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych¹⁾ (dalej „u.s.p.”) sędzia przechodzi w stan spoczynku z dniem ukończenia 65. roku życia, chyba że niepóźniej niż na sześć miesięcy i niewcześniej niż na dwanaście miesięcy przed ukończeniem tego wieku oświadczy Krajowej Radzie Sądownictwa (dalej „KRS”) wolę dalszego zajmowania stanowiska i przedstawi zaświadczenie stwierdzające, że jest zdolny, ze względu na stan zdrowia, do pełnienia obowiązków sędziego, zaś KRS może wyrazić zgodę na dalsze zajmowanie stanowiska sędziego, jeżeli jest to uzasadnione interesem wymiaru sprawiedliwości lub ważnym interesem społecznym, w szczególności jeśli przemawia za tym racjonalne wykorzystanie kadr sądownictwa powszechnego lub potrzeby wynikające z obciążenia zadaniami poszczególnych sądów.

Dodatkowo, zgodnie z art. 69 § 2b u.s.p., sędzia będący kobietą przechodzi na swój wniosek w stan spoczynku po ukończeniu 60 lat, niezależnie od okresu przepracowanego na stanowisku prokuratora lub sędziego.

Regulacja art. 69 § 2 i 2a wskazująca, że sędzia przechodzi na swój wniosek w stan spoczynku, z zachowaniem prawa do uposażenia określonego w art. 100 § 2, po ukończeniu 55 lat przez kobietę, jeżeli przepracowała na stanowisku sędziego lub prokuratora niemniej niż 25 lat, a 60 lat przez mężczyznę, jeżeli przepracował na stanowisku sędziego lub prokuratora niemniej niż 30 lat, którą stosuje się do sędziego, który wymagane warunki spełnił do 31 grudnia 2017 r., straciła już na znaczeniu. Mężczyzna, o którym mowa we wskazanej normie, może przejść w stan spoczynku na zasadach ogólnych wynikających wyłącznie z wieku, bez względu na staż pracy, gdyż już najpóźniej w grudniu 2022 r. osiągnął 65. rok życia, podobnie jak kobieta będąca sędzią, o której mowa we wskazanej normie, która już najpóźniej w grudniu 2022 r. osiągnęła 60. rok życia, uzyskując możliwość przejścia w stan spoczynku na podstawie art. 69 § 2b, niezależnie od stażu pracy. Jednocześnie sędzia może zajmować stanowisko niedłużej niż do ukończenia 70. roku życia.

Szacuje się, że w okresie najbliższych 5 lat w Polsce nastąpi gwałtowne zwiększenie (o ponad 100%) liczby sędziów odchodzących w ciągu roku w stan spoczynku²⁾, a proces ten najbardziej dotkliwie uderzy w sądy okręgowe

¹⁾ (Dz. U. z 2024 r. poz. 334, z późn. zm.)

²⁾ szacunki przejścia w stan spoczynku w perspektywie lat 2026–2030 uwzględniały jedynie wiek kadry

i apelacyjne, gdzie statystycznie pracują najstarsi wiekiem sędziowie. Sędziowie, którzy zdecydowaliby się na dalsze orzekanie, niewątpliwie przyczyniliby się do poprawy sprawności rozpoznawania spraw w sądach powszechnych.

W ocenie projektodawcy obecne rozwiązania prawne dotyczące możliwości przedłużenia orzekania przez sędziów po osiągnięciu wieku uprawniającego do przejścia w stan spoczynku mogą zniechęcać sędziów do podejmowania decyzji o dalszym zajmowaniu stanowiska sędziego, ponieważ pozytywna decyzja KRS w tym przedmiocie ma charakter fakultatywny, zaś przesłanki wyrażenia zgody przez KRS są określone nieprecyzyjnie i niejasno.

Kolejnym istotnym czynnikiem zniechęcającym sędziów do wystąpienia z wnioskiem do KRS o zgodę na dalsze orzekanie jest brak terminu na podjęcie uchwały w przedmiocie dalszego zajmowania stanowiska przez sędziego. Takie rozwiązanie może spowodować utrzymywanie się okresu niepewności co do swojego statusu, w jakiej może pozostawać sędzia, który wystąpił ze stosownym wnioskiem.

W świetle powyższego należy uznać, że z punktu widzenia konstytucyjnych zasad niezawisłości sędziów i niezależności sądów, ale i racjonalnej oceny dotyczącej tego, w jaki sposób, najbardziej obiektywny i wolny od uznaniowości jakichkolwiek organów, powinno być ukształtowane otoczenie prawne normujące pełnienie funkcji orzeczniczych, a także dostrzegając potrzebę możliwie jak najszerszego korzystania przez wymiar sprawiedliwości z doświadczonych sędziów, pożądanym rozwiązaniem jest dokonanie rewizji przepisów art. 69 u.s.p. i uzależnienie możliwości dalszego orzekania przez sędziów, którzy osiągnęli wiek uprawniający do przejścia w stan spoczynku, wyłącznie od ich indywidualnej decyzji oraz możliwości dalszego pełnienia obowiązków sędziowskich, ocenianej przez właściwego specjalistę z zakresu medycyny, bez prawa ingerencji w tym zakresie przez jakikolwiek organ. Projektowane rozwiązanie ma w tym ujęciu niewątpliwie charakter deregulacyjny, gdyż przyczyni się do uproszczenia i ujednoznacznienia procedur dotyczących sędziów.

Podkreślić należy, że projektowana ustawa zawiera regulacje podwyższające standard ochrony niezależności sędziów w zakresie możliwości pozostania przez sędziego w czynnej służbie po osiągnięciu wieku stanu spoczynku. Zagadnienie to było przedmiotem oceny Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w sprawie C-192/18, jak również w orzeczeniu Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w sprawie Pająk i inni przeciwko Polsce (skarga nr 25226/18).

Odnosząc się do drugiego zagadnienia, należy wskazać, że instytucja delegowania sędziów służy czasowemu zapewnieniu właściwego funkcjonowania innej, dotkniętej brakami kadrowymi jednostki, bądź ma na celu wykorzystanie wiedzy i kompetencji delegowanej osoby do realizacji określonego celu. Jak podkreślono w informacji o wynikach kontroli Najwyższej Izby Kontroli „Zapewnienie sprawnego funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości”³⁾, Minister Sprawiedliwości nie może wykorzystywać instytucji delegacji w sposób całkowicie dowolny, polegający na zastępowaniu pracowników służby cywilnej osobami delegowanymi z sądów, w dodatku kosztem zasobu kadrowego jednostek sądownictwa powszechnego.

Jednocześnie w obecnym stanie prawnym brakuje rozwiązań umożliwiających szersze wykorzystanie potencjału sędziów w stanie spoczynku i ich zaangażowanie w pracę. Mając na uwadze wydłużający się czas aktywności zawodowej obywateli oraz coraz większy poziom zatrudnienia osób w wieku senioralnym, uzasadnione pozostaje przeprowadzenie interwencji legislacyjnej, aby niezależnie od wieku doświadczeni sędziowie w stanie spoczynku mogli nie tylko pełnić funkcje sędziów wizytatorów w sądach oraz koordynatorów do spraw mediacji, ale również wspierać Ministerstwo Sprawiedliwości w pracach administracyjnych, a także pełnić funkcję Rzecznika Dyscyplinarnego Ministra Sprawiedliwości.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Oświadczenie dotyczące dalszego pełnienia służby

Nadanie nowego brzmienia art. 69 § 1 u.s.p., uchylenie art. 69 § 1b u.s.p. oraz dodanie art. 69 § 1c u.s.p. służy wyeliminowaniu zgody KRS na dalsze zajmowanie przez sędziego stanowiska, wprowadzając w to miejsce oświadczenie sędziego składane prezesowi właściwego sądu apelacyjnego wraz z zaświadczeniem stwierdzającym, że sędzia jest zdolny, ze względu na stan zdrowia, do dalszego pełnienia obowiązków sędziego. O złożeniu oświadczenia i przedstawieniu zaświadczenia prezes sądu apelacyjnego zawiadamia Ministra Sprawiedliwości i KRS.

Zmiana art. 69 § 3 u.s.p. przewiduje, że sędzia orzekający po 65. roku życia może przejść w stan spoczynku za trzymiesięcznym uprzedzeniem, składając odpowiednie oświadczenie właściwemu prezesowi sądu apelacyjnego. Ponadto to prezes właściwego sądu apelacyjnego będzie mógł udzielić zgody na przejście sędziego orzekającego po ukończeniu 65. roku życia w stan spoczynku przed upływem okresu uprzedzenia (w miejsce KRS). O złożeniu oświadczenia i terminie przejścia w stan spoczynku prezes sądu apelacyjnego zawiadamia Ministra Sprawiedliwości i KRS.

³⁾ nr ewid. 89/2024/P/23/030/KPB

Zmniejszenie przydziału spraw

Projektowany art. 69 § 1d u.s.p. stanowi, że sędzia podejmujący decyzję o zamiarze kontynuowania kariery zawodowej po ukończeniu 65. roku życia będzie mógł uczestniczyć (na swój wniosek) w przydziale spraw w wymiarze zmniejszonym o 25%, 50% albo 75%, jeżeli nie pełni w sądzie funkcji (z wyłączeniem funkcji wizytatora lub koordynatora do spraw mediacji).

Jest to rozwiązanie wychodzące naprzeciw postulatом wskazującym na potrzebę obniżenia obciążenia sędziów, którzy częściowo, z uwagi na wiek i wysiłek przy pełnieniu służby, utracili możliwość orzekania w dotychczasowym wymiarze, pozostając jednak wartościowymi pracownikami wymiaru sprawiedliwości. Zakłada się więc, aby mogli oni pełnić służbę sędziowską w zmniejszonym wymiarze.

Rozwiązanie to powinno przyczynić się do zwiększenia zainteresowania przedłużonym pełnieniem obowiązków w wymiarze sprawiedliwości, w szczególności wśród tych sędziów, którzy chcieliby zachować możliwość dalszej pracy, a mają jednak obawy, czy wiek i stan zdrowia pozwolą im na pełną aktywność zawodową. Zakłada się przy tym możliwość zmian – nieczęściej niż raz na pół roku – deklaracji sędziego dotyczącej stopnia uczestniczenia w przydziale spraw.

Skorzystanie z powyższego uprawnienia powodować będzie, że sędzia – pozostając w stanie czynnym – będzie uprawniony do wynagrodzenia składającego się z (projektowany art. 69 § 1e u.s.p.):

- wynagrodzenia zasadniczego i dodatku za wysługę lat obniżonych w takim samym stopniu, w jakim zmniejszeniu ulega przydział spraw,
- dodatkowego składnika wynagrodzenia w postaci kwoty w wysokości równej uposażeniu, jakie przysługiwałoby sędziemu, gdyby przeszedł w stan spoczynku, obniżonemu w takim samym stopniu, w jakim sędzia uczestniczy w przydziale spraw.

W celu uniknięcia ewentualnych wątpliwości należy przy tym podkreślić, że ponieważ zgodnie z art. 100 § 2 u.s.p. sędziemu przechodzącemu w stan spoczynku przysługuje uposażenie w wysokości 75% wynagrodzenia zasadniczego i dodatku za wysługę lat, pobieranych na ostatnio zajmowanym stanowisku (waloryzowane następnie zgodnie z art. 100 § 3 u.s.p.), a sędzia, o którym mowa w art. 69 § 1d u.s.p., jest sędzią pozostającym w stanie czynnym, nadal zajmującym swoje stanowisko, dodatkowy składnik wynagrodzenia w postaci kwoty relatywizowanej do wysokości uposażenia, jakie przysługiwałoby temu sędziemu w przypadku przejścia w stan spoczynku, należy każdorazowo (tj. co miesiąc przy ustalaniu wysokości wynagrodzenia) odnosić do uposażenia ustalonego w oparciu o aktualnie pobierane wynagrodzenie zasadnicze i dodatek za wysługę lat. W praktyce ma to znaczenie przede wszystkim dla przypadku, gdy sędzia orzekający po ukończeniu 65. roku życia nabędzie prawo do wynagrodzenia zasadniczego w wyższej stawce – należy wówczas kwotę, o której mowa w art. 69 § 1e u.s.p., obliczać z uwzględnieniem uposażenia należnego w przypadku przejścia w stan spoczynku z aktualnie zajmowanego stanowiska z aktualnie przysługującym na nim wynagrodzeniem (nie zaś uposażenia, jakie sędzia otrzymywałby w razie przejścia w stan spoczynku z ukończeniem 65. roku życia).

Konsekwencją rozwiązań wprowadzonych w art. 69 § 1d oraz 1e u.s.p. jest konieczność zmiany art. 100 § 2 u.s.p. i określenie podstawy uposażenia sędziego przechodzącego w stan spoczynku, który korzysta ze zmniejszonego przydziału spraw. W tym przypadku uposażenie ustala się na podstawie wynagrodzenia zasadniczego i dodatku za wysługę lat, jakie przysługiwałyby sędziemu na ostatnio zajmowanym stanowisku, gdyby nie uczestniczył w przydziale spraw w zmniejszonym wymiarze.

Tym samym proponuje się zmianę art. 109 § 1b w taki sposób, aby obniżenie wynagrodzenia i kary finansowe orzeczone w postępowaniu dyscyplinarnym w odniesieniu do sędziego korzystającego ze zmniejszonego przydziału spraw dotyczyły nie tylko wynagrodzenia zasadniczego, lecz także pobieranego łącznie z wynagrodzeniem zasadniczym dodatkowego składnika wynagrodzenia w postaci kwoty naliczanej od wysokości uposażenia, o której mowa w projektowanym art. 69 § 1e u.s.p.

Ponadto warto wskazać, że w przypadku sędziego korzystającego ze zmniejszonego przydziału spraw, który jednocześnie pełni w sądzie funkcję wizytatora lub koordynatora do spraw mediacji, w pierwszej kolejności ustala się wskaźnik przydziału spraw wynikający ze złożonego wniosku (na podstawie art. 69 § 1d u.s.p.), a następnie wskaźnik procentowego udziału w przydziale spraw wpływających do wydziału, w związku z pełnioną funkcją.

Wyeliminowanie możliwości delegowania sędziego do określonych instytucji

Uchylenie art. 77 § 1 pkt. 2a–2c służy wyeliminowaniu prawnej możliwości delegowania sędziego do Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw zagranicznych oraz Kancelarii Prezesa Rady Ministrów⁴⁾. W ocenie projektodawcy całkowicie zbędne jest – z punktu widzenia właściwego funkcjonowania powyższych organów – posiadanie przez nich w strukturze organizacyjnej delegowanych sędziów, a ich zadania mogą i powinny być z powodzeniem wykonywane przez pracowników tych urzędów. Z posiadanych przez Ministerstwo Sprawiedliwości informacji wynika, że od czasu wprowadzenia rozwiązań zawartych w uchylanych przepisach nigdy nie były one wykorzystane do delegowania sędziego.

Delegowanie sędziego do Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury

W projektowanym nowym brzmieniu art. 77 § 2a u.s.p. uporządkowano określenie celu delegowania sędziego do Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury (dalej „KSSiP”), wskazując, że stanowi go pełnienie czynności administracyjnych w KSSiP. Zrezygnowano ze wskazania jako celu delegowania prowadzenia zajęć szkoleniowych w KSSiP, przy uwzględnieniu, że taka podstawa delegowania i tak nie była w praktyce stosowana, gdyż optymalną i wykorzystywaną formą powierzenia sędziemu przeprowadzenia zajęć w KSSiP jest zawarcie z nim umowy cywilnoprawnej na przeprowadzenie określonego szkolenia lub cyklu zajęć.

Projektowane nadanie nowego brzmienia art. 77 § 2b u.s.p. jest konsekwencją zmian polegających na uchyleniu art. 77 § 1 pkt 2a–2c. Dodatkowo stanowi, że delegowanie sędziego do pełnienia czynności administracyjnych również w jednostkach nadzorowanych przez Ministra Sprawiedliwości jest niepołączalne z orzekaniem. Chodzi tu o KSSiP, do której delegowanie, w ocenie projektodawcy, także powinno wyłączać możliwość wykonywania obowiązków orzeczniczych. Jakkolwiek KSSiP nie jest jednostką podległą Ministrowi Sprawiedliwości, a jedynie przez niego nadzorowaną, sam fakt delegowania do niej przez Ministra Sprawiedliwości oraz możliwość odwołania stanowią okoliczności, które mogą oddziaływać na zewnętrzny aspekt niezawisłości sędziego w postaci jego odbioru jako osoby, której sytuacja zawodowa w pewnym stopniu pozostaje uzależniona od Ministra Sprawiedliwości.

Należy wskazać, że art. 77 § 2a u.s.p. stanowiący o tym, że Minister Sprawiedliwości może delegować sędziego do prowadzenia zajęć szkoleniowych został wprowadzony po raz pierwszy na mocy ustawy z dnia 1 lipca 2005 r. o Krajowym Centrum Szkolenia Kadr Sądów Powszechnych i Prokuratury⁵⁾. Wskazywał on wówczas na możliwość delegowania sędziego, za jego zgodą, do wykonywania czynności w Radzie Programowej Krajowego Centrum Szkolenia Kadr Sądów Powszechnych i Prokuratury lub prowadzenia zajęć szkoleniowych w tym Centrum. Należy jednak zauważyć, że status Krajowego Centrum różnił się od obecnego statusu KSSiP, ponieważ miała to być jednostka podległa Ministrowi Sprawiedliwości, a nie przez niego nadzorowana – jak obecnie KSSiP.

Ponadto KSSiP posiada osobowość prawną i jest jednostką, która samodzielnie realizuje zadania nałożone na nią przez ustawę, m.in. prowadzenie aplikacji sędziowskiej i prokuratorskiej, prowadzenie szkolenia ustawicznego dla kadr sądów powszechnych i prokuratury. Z uwagi zatem na to, że KSSiP prowadzi samodzielnie działalność szkoleniową w powyższym zakresie, tzn. jest także odpowiedzialna za zapewnienie odpowiedniej kadry szkoleniowej, jest upoważniona do zawierania umów cywilnoprawnych na prowadzenie zajęć z osobami, które uzyskały status wykładowcy KSSiP w odrębnej procedurze. Z osobami, które prowadzą szkolenia w KSSiP, a nie mają statusu wykładowcy, zawierane są stosowne umowy na podstawie ustawy z dnia 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2026 r. poz. 793).

Jednocześnie należy zaznaczyć, że Minister Sprawiedliwości z uwagi na możliwość zgłoszenia sprzeciwu wobec kandydata na wykładowcę KSSiP, zgodnie z art. 53b oraz art. 53e ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury⁶⁾, sprawuje nadzór nad jakością kadry szkoleniowej KSSiP.

Zasady kończenia delegacji

Zmiana art. 77 § 4 u.s.p. sprowadza się do ujednolicenia i zracjonalizowania zasad kończenia delegowań przez wskazanie, że w przypadku delegowania na czas określony wynoszący co najmniej rok albo na czas nieokreślony może być odwołany z delegowania lub z niego ustąpić za trzymiesięcznym uprzedzeniem. W pozostałych przypadkach – krótszych delegacji, odwołanie lub ustąpienie sędziego następuje bez zachowania okresu uprzedzenia.

Pozostałe kwestie dotyczące delegowania

Zmiana części wspólnej wyliczenia zawartego w art. 77 § 1 u.s.p. (a także art. 77 § 2 i 2a u.s.p.) stanowi fundamentalne rozwiązanie projektowanej ustawy przewidujące, że delegowanie inne niż orzecznicze (to jest inne niż dokonane do innego sądu) będzie ograniczone do maksymalnie 4 lat (odpadnie zatem możliwość takich delegowań na czas nieokreślony). Co więcej, zgodnie z dodawanymi przepisami art. 77 § 3e–3g u.s.p., delegowanie pozaorzecznicze będzie musiało zostać poprzedzone oceną realności potrzeb jednostki organizacyjnej, do której ma nastąpić delegowanie, a także konsekwencji delegowania dla jednostki, w której sędzia pełni służbę, a delegowanie pozaorzecznicze, choćby dokonywane do różnych jednostek, a także delegowanie orzecznicze do sądu innego niż sąd powszechny łącznie nie będzie mogło przekroczyć 4 lat, zaś ponowienie takiego delegowania będzie możliwe dopiero po upływie okresu równego okresowi delegowania lub łącznego czasu następujących po sobie okresów delegowania, niewcześniej jednak niż po upływie roku od zakończenia delegowania w celu zapewnienia, aby nie doszło do długotrwałego oderwania sędziego od wykonywania zadań w ramach wymiaru sprawiedliwości.

W projektowanym art. 91a § 3a u.s.p. wskazano, że okres delegowania pozaorzeczniczego nie będzie zaliczany do okresu pracy, od którego zależy nabycie uprawnienia do kolejnej stawki wynagrodzenia zasadniczego. Rozwiązanie

⁴⁾ (do obsługi Państwowej Komisji do spraw badania wpływów rosyjskich na bezpieczeństwo wewnętrzne Rzeczypospolitej Polskiej w latach 2007–2022)

⁵⁾ (Dz. U. z 2005 r. poz. 1410)

⁶⁾ (Dz. U. z 2022 r. poz. 217, z późn. zm.)

to opiera się na założeniu, że okres, w którym sędzia wykonuje inne zadania niż związane ze sprawowaniem wymiaru sprawiedliwości, nie powinien wiązać się z nabywaniem uprawnienia, które ma charakter gwarancyjny i immanentnie związany ze sprawowaniem władzy sądowniczej. Służy ono również podkreśleniu, że delegowanie sędziego do pełnienia czynności administracyjnych powinno być instytucją stosowaną wyjątkowo i w ograniczonym zakresie.

W projektowanym nowym brzmieniu art. 77 § 2 u.s.p. dokonano doprecyzowania celu delegowania sędziego do Biura Krajowej Rady Sądownictwa, wskazując – spójnie z regulacjami dotyczącymi innych przypadków delegacji pozaorzeczniczych – że stanowi go pełnienie czynności administracyjnych, a nie pełnienie czynności.

Delegowanie sędziego w stanie spoczynku do Ministerstwa Sprawiedliwości oraz powierzanie sędziemu w stanie spoczynku funkcji Rzecznika Dyscyplinarnego Ministra Sprawiedliwości

Nadanie nowego brzmienia art. 105 u.s.p. jest konsekwencją wprowadzenia możliwości powierzania sędziom w stanie spoczynku pełnienia czynności administracyjnych w Ministerstwie Sprawiedliwości oraz powierzania funkcji Rzecznika Dyscyplinarnego Ministra Sprawiedliwości. Wprowadzenie tej zmiany wymagało uporządkowania dotychczasowej treści i sposobu zredagowania art. 105 u.s.p.

Projektowany art. 105 § 1 u.s.p. stanowi powtórzenie dotychczasowego art. 105 § 1 zdanie pierwsze, regulującego odpowiednie stosowanie norm u.s.p. do wszystkich sędziów w stanie spoczynku, z tym że w ocenie projektodawcy zasadne pozostaje także odpowiednie stosowanie do sędziów w stanie spoczynku normy art. 90 u.s.p. nakazującej informowanie przez sędziego prezesa właściwego sądu o toczącej się sprawie sądowej, w której sędzia występuje jako strona lub uczestnik postępowania (zważywszy w szczególności na ciążący na sędzim w stanie spoczynku obowiązek dochowania godności sędziego obwarowany odpowiedzialnością dyscyplinarną).

W art. 105 § 2 u.s.p. unormowano możliwość powierzania sędziom w stanie spoczynku dodatkowych zadań (dotychczasowy art. 105 § 2 zdanie pierwsze). W art. 105 § 3 u.s.p. unormowano tryb powierzania dodatkowych zadań sędziom w stanie spoczynku (dotychczasowy art. 105 § 2 zdanie trzecie i czwarte).

W art. 105 § 4 u.s.p. zawarto poprawione i skorygowane odesłania do przepisów u.s.p. znajdujących odpowiednie zastosowanie do sędziów w stanie spoczynku, którym powierzono pełnienie czynności administracyjnych w Ministerstwie Sprawiedliwości albo pełnienie funkcji Rzecznika Dyscyplinarnego Ministra Sprawiedliwości, sędziego wizytatora w sądzie albo koordynatora do spraw mediacji, analogicznie jak w obecnym przepisie art. 105 § 1 zdanie drugie u.s.p. W art. 105 § 5 u.s.p. umieszczono dotychczasową treść art. 105 § 1 zdanie trzecie u.s.p.

W art. 105 § 6 u.s.p. unormowano sposób wynagradzania sędziów w stanie spoczynku, którym powierzono pełnienie czynności administracyjnych w Ministerstwie Sprawiedliwości, funkcję Rzecznika Dyscyplinarnego Ministra Sprawiedliwości, sędziego wizytatora w sądzie albo koordynatora do spraw mediacji z tytułu wykonywanych zadań (analogicznie jak w obecnym art. 105 § 2 zdanie drugie), w odniesieniu do sędziów, którym powierzono pełnienie czynności administracyjnych w Ministerstwie Sprawiedliwości, wprowadzając unormowanie szczegółowe, wzorowane na art. 78 § 2–4 u.s.p., w celu uchylenia wątpliwości co do podstawy ustalania dodatku specjalnego.

Projektowane przepisy art. 105 § 7 i 8 u.s.p. stanowią powtórzenie obowiązujących obecnie art. 105 § 3 i 4 u.s.p. ze zmianami dostosowującymi, wynikającymi z możliwości powierzenia sędziemu w stanie spoczynku pełnienia czynności administracyjnych w Ministerstwie Sprawiedliwości oraz funkcji Rzecznika Dyscyplinarnego Ministra Sprawiedliwości.

Powyższe rozwiązanie daje możliwość kontynuowania aktywności zawodowej sędziów, którzy po ukończeniu przez nich 65. roku życia nie zdecydowali się na dalsze zajmowanie stanowiska sędziego i wykonywanie obowiązków orzeczniczych. Jednocześnie ze względu na swoją wiedzę i doświadczenie zawodowe będą mogli stanowić potencjalne, istotne wsparcie merytoryczne urzędu obsługującego Ministra Sprawiedliwości.

Pozostałe zmiany

1. Zmiany w ustawie z dnia 21 sierpnia 1997 r. – Prawo o ustroju sądów wojskowych⁷⁾ mają charakter wynikowy względem zmian w u.s.p., dostosowując regulacje dotyczące sądów wojskowych do norm projektowanych w u.s.p.
2. Zmiany w ustawie z dnia 28 stycznia 2016 r. – Prawo o prokuraturze⁸⁾ nakierowane są na wyłączenie – z racji odmiennej specyfiki pracy prokuratorów i odmiennych zasad przydziału spraw – możliwości odpowiedniego stosowania względem prokuratorów rozwiązania polegającego na dopuszczalności oświadczenia przez sędziego, że po ukończeniu 65. roku życia wyraża wolę uczestniczenia w przydziale spraw w wymiarze zmniejszonym, a także odpowiedniego stosowania tych przepisów u.s.p., co do których ww. ustawa – Prawo o prokuraturze zawiera w kolejnych normach art. 127 autonomiczne regulacje dotyczące przechodzenia przez prokuratorów w stan spoczynku.

⁷⁾ (Dz. U. z 2025 r. poz. 1614)

⁸⁾ (Dz. U. z 2026 r. poz. 810)

Przepisy przejściowe

1. Przepisy przejściowe zawarte w art. 4–7 regulują sytuację sędziów, którzy w dacie wejścia w życie ustawy nowelizującej:
 - będą znajdować się w procedurze przedłużania możliwości dalszego orzekania po 65. roku życia (art. 4 i art. 6 ust. 1),
 - uzyskali zgodę KRS w tym przedmiocie (art. 5),
 - nie uzyskali zgody KRS albo o nią nie występowali, lecz podjęli inne działania prawne skutkujące ich pozostawaniem w stanie czynnym (art. 6 ust. 2),
 - już przeszli w stan spoczynku – dotyczy tylko sędziów sądów powszechnych (art. 7),
 - oraz sędziów, w przypadku których złożenie oświadczenia o woli dalszego zajmowania stanowiska z zachowaniem terminu 6 miesięcy przed ukończeniem 65. roku życia byłoby niemożliwe lub znacząco utrudnione (art. 6 ust. 1).

Regulacje te są nakierowane na umożliwienie ww. sędziom skorzystania z dobrodziejstwa nowych rozwiązań prawnych, w tym przede wszystkim zapewnienia im możliwości dalszego pełnienia służby (ewentualnie powrotu do niej, jeśli sędzia już przeszedł w stan spoczynku) wyłącznie na podstawie oświadczenia sędziego składanego wraz ze stosownym zaświadczeniem lekarskim, z tym tylko zastrzeżeniem, że oświadczenie takie powinno zostać złożone nie później niż w dniu ukończenia przez sędziego 69. roku życia (aby uniknąć powrotu do czynnego pełnienia służby na mniej niż rok, co nie byłoby efektywne z punktu widzenia wymiaru sprawiedliwości).

Uprawnienie do powrotu ze stanu spoczynku do czynnej służby, przewidziane w art. 7, zastrzeżone zostało wyłącznie dla sędziów sądów powszechnych. Wynika to z oceny projektodawcy dotyczącej potrzeb kadrowych tych sądów, dalece wyższych, aniżeli potrzeby kadrowe sądów administracyjnych albo wojskowych. Przewiduje się przy tym szczególny tryb powrotu do czynnej służby, tożsamy jak w przypadku projektowanym w art. 69 u.s.p., dotyczącym sytuacji wyrażenia przez sędziego woli dalszego zajmowania stanowiska, tj. bez udziału KRS, tak z uwagi na sposób ukształtowania obecnej KRS, jak również mając na względzie przesłanki, które mogły doprowadzić do przejścia sędziego w stan spoczynku (niechęć do poddania się ocenie KRS w zakresie zasadności dalszego pełnienia służby, brak jej zgody na dalsze pełnienie służby przez sędziego).

Przewiduje się przy tym, że sędzia, który w okresie dwóch miesięcy od dnia wejścia w życie projektowanych przepisów skorzysta z uprawnienia do powrotu do czynnej służby ze stanu spoczynku (wyłącznie w przypadku, gdy sędzia ten przeszedł w stan spoczynku ze względu na osiągnięty wiek, nie zaś został przeniesiony w stan spoczynku na podstawie art. 71 § 3 u.s.p.), okres pozostawania przez niego w stanie spoczynku zostanie zaliczony do okresu pracy niezbędnego do uzyskania wynagrodzenia w stawce bezpośrednio wyższej, a także zostanie uwzględniony przy ustaleniu uprawnień do innych świadczeń związanych z zatrudnieniem na stanowisku sędziego, jako zachęta do powrotu do orzekania i rekompensata utraconej możliwości pełnienia służby (art. 7 ust. 4).

2. Przepis przejściowy zawarty w art. 8 przewiduje, wobec wprowadzenia wyłącznie terminowych delegowań pozaorzeczniczych, że trwające w dniu wejścia w życie ustawy delegowania sędziów na czas nieokreślony stają się delegowaniami na czas określony 3 lat od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, z wyłączeniem delegowań do innych sądów. Ponadto, dla zachowania poprawności legislacyjnej, przewiduje się zakończenie delegowań do Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw zagranicznych oraz Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, choć w dacie opracowania projektu ustawy brakuje sędziów delegowanych do tych urzędów. Art. 8 ust. 3 zakłada zaś, że dotychczasowe okresy delegowania sprzed wejścia w życie ustawy nie będą wliczane do okresów warunkujących możliwość dalszych albo kolejnych delegacji. Zgodnie z zasadą pewności prawa w art. 8 ust. 4 przewidziano z kolei, że zasada niewliczania okresu delegowania pozaorzeczniczego do okresu uprawniającego do nabycia kolejnej stawki wynagrodzenia zasadniczego będzie miała zastosowanie wyłącznie do delegowań rozpoczętych po wejściu w życie ustawy. Tym samym regulacja zawarta w art. 91a § 3a u.s.p. nie będzie miała zastosowania do delegowań rozpoczętych przed dniem wejścia w życie ustawy.
3. Art. 9 przewiduje zachowanie w mocy przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 78 § 5 u.s.p. wobec zmiany treści upoważnienia do wydania rozporządzenia, polegającej na wyeliminowaniu z zakresu upoważnienia trybu i szczegółowych warunków delegowania sędziów do pełnienia obowiązków w Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej oraz urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw zagranicznych, a także prowadzenia zajęć szkoleniowych w KSSiP.

Zakładane efekty projektowanej regulacji

Delegacje do Ministerstwa Sprawiedliwości i innych podległych Ministrowi Sprawiedliwości instytucji nie powinny służyć łagodzeniu niedoborów kadrowych, lecz powinny stanowić dodatkowe wsparcie merytoryczne w sytuacjach,

w których jest to niezbędne i bez uszczerbku (lub z możliwie minimalnym uszczerbkiem) dla prawidłowego funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości oraz sprawności rozpoznawania spraw w sądach.

Projektowana ustawa, przez ograniczenie maksymalnego czasu delegacji pozaorzeczniczych, zapewnia realizację zasady jedynie czasowego wsparcia Ministerstwa Sprawiedliwości i innych instytucji podległych Ministrowi Sprawiedliwości kadram orzeczniczą, określając ramy czasowe delegacji i rezygnując z delegacji bezterminowych.

Zmiana przyczyni się do zwiększenia fluktuacji kadry w Ministerstwie Sprawiedliwości i innych podległych Ministrowi Sprawiedliwości instytucjach, co odniesie pozytywny skutek również w przyszłości, bowiem ujednolici zasady delegowania jako instytucji nakierowanej na zaspokojenie doraźnych, czasowych potrzeb.

Zmiana wprowadzi racjonalne wykorzystanie wiedzy i doświadczenia kadry orzeczniczej w Ministerstwie Sprawiedliwości (i pozostałych instytucjach podległych Ministrowi Sprawiedliwości), prowadząc do właściwego gospodarowania zasobami kadrowymi sądownictwa i zapewniając jego efektywne funkcjonowanie.

Da pewność podmiotom zarządzającym kadram orzeczniczą w sądach, że sędzia powróci do jednostki macierzystej w określonej perspektywie czasowej, a kadrze kierowniczej w Ministerstwie Sprawiedliwości (i innych jednostkach) – stosowny czas, aby wiedzę i doświadczenie osób delegowanych wykorzystać właściwie, wyłącznie w celu, w którym delegowanie nastąpiło. Ponadto ograniczenie czasowe delegowań zapewni, że delegowana kadra orzecznicza nie zatraci kontaktu z podstawowym obowiązkiem, jakim jest sprawowanie wymiaru sprawiedliwości.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Ze względu na poziom szczegółowości projektowanych zmian odstąpiono od analizy prawnoporównawczej.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Sędziowie sądów powszechnych	9671 limit etatów sędziów, w tym: 9202 liczba etatów obsadzonych	Ministerstwo Sprawiedliwości (dane na 31.12.2024 r.)	Nowe zasady dla sędziów, którzy chcą skorzystać z możliwości dalszego orzekania po osiągnięciu wieku uprawniającego do przejścia w stan spoczynku, tj. – złożenie odpowiedniego oświadczenia (w miejsce zgody KRS) prezesowi właściwego sądu apelacyjnego/sądu wojskowego oraz zaświadczenia o stanie zdrowia potwierdzającego zdolność do dalszego pełnienia obowiązków sędziego, – możliwość uczestniczenia w zmniejszonym przydziale spraw, – złożenie oświadczenia dot. przejścia sędziego orzekającego po 65. roku życia w stan spoczynku właściwemu prezesowi sądu apelacyjnego (w miejsce KRS).
Sędziowie sądów wojskowych	58 limit etatów sędziów, w tym: 42 liczba etatów obsadzonych		Określenie wysokości wynagrodzenia sędziego, który skorzystał z możliwości dalszego orzekania z uwzględnieniem zmniejszonego przydziału spraw. Ograniczenie okresu delegowania innego niż orzecznicze do maksymalnie 4 lat – dotyczy sędziów sądów powszechnych. Wylimitowanie możliwości delegowania sędziego do Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw zagranicznych

			oraz Kancelarii Prezesa Rady Ministrów. Określenie celu delegowania sędziego do KSSiP oraz do Biura Krajowej Rady Sądownictwa, jako pełnienie czynności administracyjnych (wyeliminowanie jako celu delegowania do KSSiP prowadzenia zajęć szkoleniowych). Wprowadzenie możliwości delegowania sędziów w stanie spoczynku do pełnienia czynności administracyjnych w Ministerstwie Sprawiedliwości oraz powierzania im funkcji Rzecznika Dyscyplinarnego Ministra Sprawiedliwości. Określenie zasad kończenia delegacji sędziów w przypadku delegacji na czas nieokreślony oraz na czas określony wynoszący co najmniej rok – trzymiesięczny okres uprzedzenia, poniżej roku – bez okresu uprzedzenia. Objęcie wszystkich sędziów w stanie spoczynku obowiązkiem informowania właściwego prezesa sądu o toczącej się sprawie sądowej, w której jest stroną lub uczestnikiem postępowania.
Prezesa sądów apelacyjnych	11	Ministerstwo Sprawiedliwości	Obowiązek informowania Ministra Sprawiedliwości i KRS o: – złożeniu przez sędziego oświadczenia dot. woli dalszego zajmowania stanowiska, – przedstawieniu zaświadczenia o stanie zdrowia potwierdzającego zdolność do dalszego pełnienia obowiązków sędziego, – złożeniu oświadczenia o terminie przejścia w stan spoczynku. Możliwość udzielenia zgody na przejście sędziego orzekającego po ukończeniu 65. roku życia w stan spoczynku przed upływem okresu uprzedzenia – na wniosek sędziego.
Krajowa Rada Sądownictwa	1	Informacja ogólnodostępna	Wyeliminowanie zgody KRS na dalsze zajmowanie stanowiska przez sędziego.
Ministerstwo Sprawiedliwości	1	Informacja ogólnodostępna	Wprowadzenie możliwości delegowania sędziów w stanie spoczynku do pełnienia czynności administracyjnych w Ministerstwie Sprawiedliwości.
Kancelaria Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Kancelaria Prezesa Rady Ministrów Ministerstwo Spraw Zagranicznych	3	Informacja ogólnodostępna	Wyeliminowanie możliwości delegowania sędziego do wskazanych urzędów.

Krajowa Szkoła Sądownictwa i Prokuratury	1	Informacja ogólnodostępna	Określenie celu delegowania sędziego do KSSiP – pełnienie czynności administracyjnych (wyeliminowanie celu – prowadzenie zajęć szkoleniowych).
---	---	------------------------------	--

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Projekt został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie „Rządowy Proces Legislacyjny”, zgodnie z § 4 i § 52 ust. 1 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2026 r. poz. 404) oraz stosownie do wymogów art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2026 r. poz. 936). Projekt ustawy został skierowany do konsultacji publicznych z czternastodniowym terminem na zgłaszanie uwag. W ramach konsultacji publicznych projekt został przesłany do następujących podmiotów:

1. Fundacja Forum Obywatelskiego Rozwoju,
2. Fundacja im. Stefana Batorego,
3. Helsińska Fundacja Praw Człowieka,
4. Ogólnopolskie Stowarzyszenie Sędziów Sądów Administracyjnych,
5. Stowarzyszenie Absolwentów i Aplikantów KSSiP „Votum”,
6. Stowarzyszenie Sędziów Polskich „Iustitia”,
7. Stowarzyszenie Sędziów THEMIS,
8. Stowarzyszenie Sędziów Rodzinnych „Pro Familia”,
9. Stowarzyszenie Sędziów Rodzinnych w Polsce.

Ponadto projekt ustawy został skierowany do opiniowania z czternastodniowym terminem na zgłaszanie uwag. W ramach opiniowania projekt został przesłany do następujących podmiotów:

1. Sąd Najwyższy,
2. Naczelny Sąd Administracyjny,
3. Krajowa Rada Sądownictwa,
4. Rzecznik Praw Obywatelskich,
5. Sąd Apelacyjny w Białymstoku,
6. Sąd Apelacyjny w Gdańsku,
7. Sąd Apelacyjny w Katowicach,
8. Sąd Apelacyjny w Krakowie,
9. Sąd Apelacyjny w Lublinie,
10. Sąd Apelacyjny w Łodzi,
11. Sąd Apelacyjny w Poznaniu,
12. Sąd Apelacyjny w Rzeszowie,
13. Sąd Apelacyjny w Szczecinie,
14. Sąd Apelacyjny w Warszawie,
15. Sąd Apelacyjny we Wrocławiu,
16. Wojskowy Sąd Okręgowy w Warszawie,
17. Wojskowy Sąd Okręgowy w Poznaniu,
18. Prokuratura Krajowa.

Wyniki konsultacji i opiniowania zawiera raport z konsultacji publicznych i opiniowania projektu ustawy. Skrócony do 14 dni okres konsultacji wynikał z faktu dążenia do jak najszybszego procedowania projektu ustawy nakierowanego na zapewnienie usprawnienia pracy sądów, zawierającego co do zasady rozwiązania prawne nieprowadzące do pogorszenia sytuacji sędziów.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z 2026 r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0–10)
Dochody ogółem												
budżet państwa												

JST												
Wydatki ogółem												
budżet państwa												
JST												
Saldo ogółem												
budżet państwa												
JST												
Źródła finansowania	Projektowana regulacja może generować dodatkowe skutki finansowe dla sektora finansów publicznych. W przypadku wystąpienia zwiększonych wydatków zostaną one pokryte w ramach dostępnych limitów środków: w części 15 budżetu państwa – Sądy powszechne, w części 37 – Sprawiedliwość oraz w części 29 – Obrona narodowa, w roku wejścia w życie projektowanych zmian, jak również w latach kolejnych. W ostatnich kilku latach wydatki sądów powszechnych poniesione z tytułu wypłat uposażeń sędziów w stanie spoczynku oraz uposażeń rodzinnych w ramach części 15 budżetu państwa – Sądy powszechne z rozdziału 75312 – Uposażenia sędziów w stanie spoczynku oraz uposażenia rodzinne wyniosły: – 660 412 tys. zł – w 2023 r. – 810 678 tys. zł – w 2024 r. – 627 033 tys. zł – w 2025 r. (do dnia 31.08) – 940 550 tys. zł – w całym roku 2025 (szacunki na podstawie danych za 8 miesięcy 2025 r.)											
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Wejście w życie projektowanych rozwiązań, w tym przede wszystkim dokonywanych na mocy zmienianego art. 69 u.s.p. oraz art. 7 projektu ustawy, nie powinno powodować dodatkowych skutków finansowych dla budżetu państwa w części 15 – Sądy powszechne wyłącznie w sytuacji, gdy projektowane zmiany będą odbywały się w ramach obecnej puli etatów sędziowskich oraz środków na wynagrodzenia i uposażenia sędziów zabezpieczonych w budżecie państwa w części 15. Stosownie do projektowanego brzmienia przepisów art. 69 § 1d i 1e u.s.p. sędzia, który złoży oświadczenie i przedstawi stosowne zaświadczenie, może po ukończeniu 65. roku życia, na swój wniosek, uczestniczyć w przydziale spraw w wymiarze zmniejszonym o 25%, 50% albo 75%, jeżeli nie pełni w sądzie funkcji, z wyłączeniem funkcji wizytatora lub koordynatora do spraw mediacji. Zgodnie z art. 83b projektu sędzia, który korzysta ze zmniejszonego udziału w przydziale spraw na podstawie art. 69 § 1d lub art. 83a, jest traktowany jako zatrudniony w niepełnym wymiarze czasu pracy, natomiast jego wynagrodzenie jest obniżone w takim samym stopniu, w jakim zmniejszeniu ulega przydział spraw. Jeżeli bowiem sędzia będzie uczestniczyć w przydziale spraw w wymiarze zmniejszonym, a tym samym będzie traktowany jako zatrudniony w niepełnym wymiarze, to zajmowany przez niego etat będzie obsadzony, „zwolniona” będzie tylko część etatu, czyli ponowne obsadzanie tego etatu będzie możliwe dopiero po jego całkowitym zwolnieniu, ewentualnie po „uzbieraniu” całego etatu z kilku częściowych etatów. Z danych Ministerstwa Sprawiedliwości wynika, że w ostatnich kilku latach liczba etatów nieobsadzonych w sądach powszechnych wahała się od 469 w 2024 r. do 762 w 2021 r., co stanowiło odpowiednio 4,8% oraz 7,7% w odniesieniu do ogólnej liczby dostępnych etatów sędziowskich. Natomiast w przypadku sądów wojskowych w latach 2021–2024 liczba etatów nieobsadzonych kształtowała się na poziomie od 13 do 16, co stanowiło odpowiednio 22,4% oraz 27,6% w odniesieniu do ogólnej liczby dostępnych etatów sędziowskich. Poniżej przedstawiono informacje dotyczące etatyzacji w sądach powszechnych oraz sądach wojskowych w latach 2021–2024 z uwzględnieniem etatów nieobsadzonych. Tab. 1 Limit etatów oraz liczba obsadzonych etatów sędziów w sądach powszechnych oraz sądach wojskowych w latach 2021–2024 (według stanu na 31 grudnia danego roku)											

Rok	Limit etatów	Obsada	Etaty nieobsadzone	Odsetek etatów nieobsadzonych
SĄDY POWSZECHNE				
2021	9952	9190	762	7,7%
2022	9930	9368	562	5,7%
2023	9978	9319	659	6,6%
2024	9671	9202	469	4,8%
SĄDY WOJSKOWE				
2021	58	45	13	22,4%
2022	58	43	15	25,9%
2023	58	45	13	22,4%
2024	58	42	16	27,6%

Źródło: Ministerstwo Sprawiedliwości

Z dostępnych danych wynika, że w okresie 2021–2024 łączna liczba sędziów sądów powszechnych, którzy przeszli w stan spoczynku z dniem ukończenia 65. roku życia, była na poziomie 202. Biorąc pod uwagę poszczególne lata, zauważyć można, że z każdym rokiem coraz więcej sędziów przechodzi w stan spoczynku (od 19 w 2021 r. do 82 w roku 2024), zwiększa się również ich udział w odniesieniu do ogólnej liczby etatów obsadzonych, jednakże w dalszym ciągu nie przekracza on 1%.

Podobną tendencję zaobserwować można w przypadku sędziów, którzy po ukończeniu 65. roku życia zdecydowali się nadal orzekać. W 2024 r. liczba sędziów po ukończeniu 65. roku życia, którzy złożyli KRS oświadczenie o woli dalszego zajmowania stanowiska i pełnili/nadal pełnią obowiązki sędziego, była na poziomie 56 (wobec 31 w 2021 r.), co stanowiło prawie 12% etatów nieobsadzonych (469). Łącznie w analizowanym okresie 180 sędziów sądów powszechnych zdecydowało się na dalsze zajmowanie stanowiska, a średnia długość okresu zajmowania stanowiska przez sędziego po ukończeniu 65. roku życia wynosiła 3 lata i 9 miesięcy.

Analizując ogólną liczbę sędziów sądów powszechnych po ukończeniu 65. roku życia – zarówno tych, którzy przeszli w stan spoczynku, jak również tych, którzy zdecydowali się na dalsze zajmowanie stanowiska, zauważyć możemy, że była ona na zróżnicowanym poziomie w poszczególnych latach. Największą grupę sędziów ogółem po 65. roku życia odnotowano w 2024 r. – 137, co stanowiło 29,21% udziału w odniesieniu do liczby etatów nieobsadzonych (469).

Na potrzeby niniejszej oceny przyjęto następujące założenia (sądy powszechne):

- liczba sędziów ogółem po 65. roku życia utrzyma się na poziomie z 2024 r. – **137**
- liczba etatów nieobsadzonych utrzyma się na poziomie z 2024 r. – **469**
- wszyscy sędziowie po 65. roku życia zdecydują się na dalsze zajmowanie stanowiska sędziego – **137**
- sędziowie będą korzystać z obniżonego wymiaru spraw i będzie on na maksymalnym poziomie – **75%**.

Mając na uwadze powyższe, należy przyjąć, że projektowane zmiany, w szczególności odnoszące się do zmienianego art. 69 u.s.p., będą odbywały się w ramach obecnej puli etatów sędziowskich oraz środków na wynagrodzenia i uposażenia sędziów zabezpieczonych w budżecie państwa w części 15 – Sądy powszechne.

Natomiast do oszacowania skutków finansowych regulacji wprowadzonej w art. 7 ust. 4, która stanowi, że sędzia, który w okresie dwóch miesięcy od dnia wejścia w życie projektowanych przepisów skorzysta z uprawnienia do powrotu do czynnej służby ze stanu spoczynku, to okres pozostawania przez niego w stanie spoczynku zostanie zaliczony do okresu pracy niezbędnego do uzyskania wynagrodzenia w stawce bezpośrednio wyższej, przyjęte zostały następujące założenia (sądy powszechne):

- liczba sędziów w stanie spoczynku, którzy mogą powrócić do orzekania w przypadku wejścia w życie przepisów art. 7 ust. 4, a ich wynagrodzenie zostanie ustalone w wyższej stawce – **456**

– każdy z sędziów będzie korzystał z obniżonego wymiaru spraw na poziomie – **50%**.

Biorąc pod uwagę powyższe założenia, należy stwierdzić, że prognozowane skutki finansowe dla części 15 budżetu państwa – Sądy powszechne związane z wejściem w życie przedmiotowej zmiany stanowiące różnicę między stawką wynagrodzenia zasadniczego, jaką miałyby otrzymać sędziowie po powrocie do orzekania a kwotą wynagrodzenia zabezpieczonej na wakaty sędziowskie⁹⁾, szacowane są rocznie na poziomie ok. 74 mln zł.

Jednocześnie wskazać należy, że ww. wyliczenia stanowią bardzo hipotetyczne szacunki, a ich wysokość może ulec zmianie w zależności od liczby sędziów, którzy wrócą do orzekania oraz wymiaru czasu pracy.

Reasumując, przy obecnej liczbie nieobsadzonych etatów sędziowskich – ww. szacunkowe skutki finansowe powinny znaleźć zabezpieczenie w ramach środków na wynagrodzenia sędziów w części 15 budżetu państwa – Sądy powszechne.

Tab. 2 Liczba sędziów, którzy przeszli w stan spoczynku z dniem ukończenia 65. roku życia

Rok	Liczba sędziów (stan spoczynku)	Etaty obsadzone	Udział sędziów (%)
2021	19	9190	0,16
2022	26	9368	0,28
2023	75	9319	0,78
2024	82	9202	0,88
Suma	202	-	-

Źródło: Ministerstwo Sprawiedliwości

Tab. 3 Liczba sędziów po ukończeniu 65. roku życia, którzy złożyli KRS oświadczenie o woli dalszego zajmowania stanowiska i pełnili/nadal pełnią obowiązki sędziego

Rok	Liczba sędziów (pełniący obowiązki)	Etaty nieobsadzone	Udział sędziów (%)
2021	31	762	4,07
2022	36	562	6,41
2023	57	659	8,65
2024	56	469	11,94
Suma	180	-	-

Źródło: Ministerstwo Sprawiedliwości

Tab. 4 Liczba sędziów po ukończeniu 65. roku życia ogółem, bez względu na status (stan spoczynku, pełniący obowiązki)

Rok	Liczba sędziów (ogółem po 65. roku życia)	Etaty nieobsadzone	Udział sędziów (%)
2021	50	762	6,04
2022	62	562	11,03
2023	132	659	19,73
2024	138	469	29,21
Suma	382	-	-

Źródło: Ministerstwo Sprawiedliwości

Jeżeli chodzi o **sądy wojskowe**, to w latach 2021–2024 nie odnotowano żadnego przypadku przejścia w stan spoczynku przez sędziego z dniem ukończenia przez niego 65 lat.

⁹⁾ Według stanu na 30 września 2025 r. nieobsadzonych było 395,8 etatów sędziowskich.

W analizowanym okresie tylko 1 sędzia złożył do KRS oświadczenie woli dalszego zajmowania stanowiska sędziego (oświadczenie nieuwzględnione – sędzia nadal pełni służbę na podstawie zabezpieczenia sądu)¹⁰⁾. Dane za okres od 1.01.2021 r. do 31.12.2024 r. wskazują, że średnia długość okresu zajmowania stanowiska przez sędziego po ukończeniu 65. roku życia w sądach wojskowych to 355 dni. Jednocześnie należy podkreślić, że w 2024 r. w sądach wojskowych było 16 nieobsadzonych etatów.

Biorąc pod uwagę powyższe, zakłada się, że projektowane zmiany, w szczególności odnoszące się do zmienianego art. 69 u.s.p., nie będą wykraczały poza obecną pulę etatów sędziowskich w sądach wojskowych.

Zgodnie z projektowanym brzmieniem art. 105 u.s.p. sędziemu w stanie spoczynku można powierzyć pełnienie czynności administracyjnych w Ministerstwie Sprawiedliwości, funkcji Rzecznika Dyscyplinarnego Ministra Sprawiedliwości, sędziego wizytatora w sądzie albo koordynatora do spraw mediacji. Natomiast zgodnie z obecnym brzmieniem ww. przepisu – jest to funkcja wizytatora w Ministerstwie Sprawiedliwości lub sądzie oraz koordynatora do spraw mediacji.

Zgodnie z obecnie obowiązującym rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 7 marca 2018 r. w sprawie funkcji oraz sposobu ustalania dodatków funkcyjnych przysługujących sędziom¹¹⁾, mnożnik dla sędziego delegowanego do pełnienia obowiązków wizytatora w Ministerstwie Sprawiedliwości albo w sądzie został określony w przedziale od 0,25 do 0,5 podstawy ustalenia wynagrodzenia zasadniczego sędziego, zaś mnożnik dla sędziego pełniącego funkcję rzecznika Dyscyplinarnego Ministra Sprawiedliwości został określony na 0,5 podstawy ustalenia wynagrodzenia zasadniczego sędziego, a delegowanie do pełnienia czynności administracyjnych w Ministerstwie Sprawiedliwości wiąże się z dodatkiem funkcyjnym ustalonym przy zastosowaniu mnożnika od 0,4 do 1,1 podstawy ustalenia wynagrodzenia zasadniczego sędziego. Dodatek funkcyjny ustalony z zastosowaniem ww. mnożników może otrzymywać także sędzia w stanie spoczynku.

Jednakże z uwagi na brak możliwości określenia liczby sędziów w stanie spoczynku, którym powierzone zostanie pełnienie czynności administracyjnych w Ministerstwie Sprawiedliwości, jak i wysokości dodatków funkcyjnych, jakie zostaną im przyznane, jak również liczby sędziów, którym powierzona zostanie funkcja Rzecznika Dyscyplinarnego Ministra Sprawiedliwości, brak możliwości oszacowania skutków finansowych wprowadzenia ww. zmiany.

W przypadku sędziów wojewódzkich sądów administracyjnych wskazać należy, że projektowana regulacja może mieć zastosowanie do tych sędziów, jednakże tylko w zakresie, w jakim będą do nich odpowiednio stosowane przepisy u.s.p.

Projektowane przepisy nie mają natomiast zastosowania do prokuratorów i jednostek prokuratury.

INFORMACJE UZUPEŁNIAJĄCE¹²⁾:

Poniżej przedstawiono informacje dotyczące struktury demograficznej sędziów według wieku w sądach rejonowych, okręgowych i apelacyjnych wraz z analizą wrażliwości sądów na ich przejście w stan spoczynku ze względu na wiek, w latach 2026–2030

Przejścia w stan spoczynku ze względu na wiek (ukończenie 65 lat) w latach 2026–2030 (stan na 13.10.2025 r.)

Poziom sądu	Aktualna liczba sędziów	2026	2027	2028	2029	2030	Suma
SA	456	25	16	22	28	33	124
SO	2653	59	75	73	72	78	357
SR	6095	62	51	66	67	82	328
Suma	9204	146	142	161	167	193	809

Wrażliwość sądów na przejścia w stan spoczynku ze względu na wiek w latach 2026–2030 (stan na 13.10.2025 r.)

¹⁰⁾ Stan na 15.07.2025 r.

¹¹⁾ (Dz. U. z 2026 r. poz. 206)

¹²⁾ Dane Ministerstwa Sprawiedliwości

Poziom sądu	Aktualna liczba sędziów	2026	2027	2028	2029	2030	Odsetek (po 5 latach)
SA	456	5,48%	3,51%	4,82%	6,14%	7,24%	27,19%
SO	2653	2,22%	2,83%	2,75%	2,71%	2,94%	13,46%
SR	6095	1,02%	0,84%	1,08%	1,10%	1,35%	5,38%

Przejścia w stan spoczynku w latach 2018–2025 (stan na 13.10.2025 r.)

W analizie przejść w stan spoczynku powinna być uwzględniona liczba sędziów, którzy przeszli w stan spoczynku bez składania wniosku o umożliwienie dalszego orzekania (w wieku 65 lat), a także liczba sędziów, którzy w przeszłości przeszli w stan spoczynku przed lub po 65. roku życia. Dopiero suma wszystkich przejść w stan spoczynku może być miarodajna.

Przejścia w stan spoczynku w wieku 65 lat

Rok przejścia	SSA	SSO	SSR	Suma
2018	2	9	4	15
2019	2	15	6	23
2020	5	11	7	23
2021	3	9	7	19
2022	3	14	9	26
2023	6	37	32	75
2024	6	39	37	82
2025	9	29	24	62
Suma	36	163	126	325

Przejścia w stan spoczynku przed 65. rokiem życia

Rok przejścia	SSA	SSO	SSR	Suma
2018	24	79	115	218
2019	11	45	51	107
2020	33	97	80	210
2021	7	31	48	86
2022	11	36	58	105
2023	8	49	61	118
2024	11	43	54	108
2025	11	47	73	131
Suma	116	427	540	1083

Przejścia w stan spoczynku po 65. roku życia

Rok przejścia	SSA	SSO	SSR	Suma
2018	9	28	19	56
2019	6	23	13	42
2020	12	30	9	51
2021	6	18	5	29

2022	5	19	6	30
2023	5	17	15	37
2024	2	25	13	40
2025	1	20	14	35
Suma	46	180	94	320

Przejścia w stan spoczynku ogółem

Rok przejścia	SSA	SSO	SSR	Suma
2018	35	116	138	289
2019	19	83	70	172
2020	50	138	96	284
2021	16	58	60	134
2022	19	69	73	161
2023	19	103	108	230
2024	19	107	104	230
2025	21	96	111	228
Suma	198	770	760	1728

Zgodnie z obecną treścią art. 69 § 1 i 1b u.s.p. sędzia przechodzi w stan spoczynku z dniem ukończenia 65. roku życia, chyba że niepóźniej niż na sześć miesięcy i niewcześniej niż na dwanaście miesięcy przed ukończeniem tego wieku oświadczy Krajowej Radzie Sądownictwa wolę dalszego zajmowania stanowiska i przedstawi zaświadczenie stwierdzające, że jest zdolny, ze względu na stan zdrowia, do pełnienia obowiązków sędziego, wydane na zasadach określonych dla kandydata na stanowisko sędziowskie.

Krajowa Rada Sądownictwa może wyrazić zgodę na dalsze zajmowanie stanowiska sędziego, jeżeli jest to uzasadnione interesem wymiaru sprawiedliwości lub ważnym interesem społecznym, w szczególności, jeśli przemawia za tym racjonalne wykorzystanie kadr sądownictwa powszechnego lub potrzeby wynikające z obciążenia zadaniami poszczególnych sądów. Krajowa Rada Sądownictwa na posiedzeniu, w drodze uchwały, wyraża bądź nie wyraża zgody na dalsze zajmowanie stanowiska sędziego.

Uchwała Krajowej Rady Sądownictwa jest ostateczna. W przypadku niezakończenia postępowania związanego z dalszym zajmowaniem stanowiska sędziego po ukończeniu przez niego wieku, o którym mowa w § 1, sędzia pozostaje na stanowisku do czasu zakończenia tego postępowania.

W uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 30 czerwca 2021 r. I NZP 3/21 rozstrzygnięto, że od uchwały KRS wydanej na podstawie art. 69 § 1b u.s.p. przysługuje odwołanie do Sądu Najwyższego. W konsekwencji, choć przedmiotowa uchwała KRS jest ostateczna z mocy prawa, to jednak nie kończy ona postępowania – jest bowiem zaskarżalna do Sądu Najwyższego. Wniesienie odwołania od uchwały KRS skutkuje koniecznością zastosowania art. 69 § 1b zd. 3 u.s.p., co *ex lege* wywołuje skutek pozostawiania przez skarżącego sędziego na stanowisku do czasu zakończenia postępowania (zasadniczo: oddalenia (ewentualnie odrzucenia) odwołania przez Sąd Najwyższy lub ponownego rozpoznania sprawy przez KRS na skutek wydania orzeczenia kasacyjnego przez Sąd Najwyższy). W związku z powyższym orzeczenia wydane przez tych sędziów są wiążące.

Ministerstwo Sprawiedliwości nie dysponuje zagregowanymi danymi dotyczącymi czasu trwania postępowania przed Krajową Radą Sądownictwa oraz postępowania przez Sądem Najwyższym. Poniżej znajdują się przykładowe dane dotyczące procedowania konkretnych spraw:

- sędzia Sądu Rejonowego w Stalowej Woli – oświadczenie woli dalszego zajmowania stanowiska sędziego zawarte w piśmie z 7 czerwca 2024 r., uchwała KRS nr 971/2024 z 8 listopada 2024 r. o wyrażeniu zgody,

- sędzia Sądu Okręgowego w Poznaniu – oświadczenie woli dalszego zajmowania stanowiska sędziego zawarte w piśmie z 18 grudnia 2024 r., uchwała KRS nr 50/2025 z 18 lutego 2025 r. o wyrażeniu zgody,
- sędzia Sądu Okręgowego we Włocławku – oświadczenie woli dalszego zajmowania stanowiska sędziego zawarte w piśmie z 10 czerwca 2024 r., uchwała KRS nr 877/2024 z 22 października 2024 r. o niewyrażeniu zgody, w dniu 29 stycznia 2025 r. złożenie do KRS odwołania przez panią sędzię, 8 kwietnia 2025 r. umorzenie postępowania przez SN wobec cofnięcia odwołania,
- sędzia Sądu Apelacyjnego w Gdańsku – oświadczenie woli dalszego zajmowania stanowiska sędziego zawarte w piśmie z 1 lipca 2021 r., wpływ do KRS 27 października 2021 r., uchwała KRS nr 1694/2021 z 16 grudnia 2021 r. o niewyrażeniu zgody, 2 lutego 2022 r. – odwołanie od uchwały KRS, 26 kwiecień 2022 r. wyrok SN uchylający zaskarżoną uchwałę KRS, 10 czerwiec 2022 r. uchwała KRS nr 442/2022 o niewyrażeniu zgody, 13 wrzesień 2022 r. informacja o wniesieniu przez sędziego odwołania, postępowanie przez Sądem Najwyższym – w toku.

Informacja o uchwałach KRS w sprawie oświadczeń woli dalszego zajmowania stanowiska sędziego podjętych przez KRS w latach 2018–2025

Poziom sądu	Uchwały KRS o wyrażeniu zgody	Uchwały KRS o niewyrażeniu zgody	Uchwały KRS o umorzeniu postępowania	Łącznie
2025				
SA	4	11		15
SO	8	26	1	35
SR	17	9	1	27
łącznie	29	46	2	77
2024				
SA	5	8		13
SO	12	23		35
SR	11	4		15
łącznie	28	35		63
2023				
SA	3	4	1	8
SO	19	9		28
SR	14	11	1	26
łącznie	36	24	2	62
2022				
SA	4	2		6
SO	17	2	1	20
SR	8	3		11
łącznie	29	7	1	37
2021				
SA	7	1		8
SO	19	2	2	23
SR	8	1		9

łącznie	34	4	2	40
2020				
SA	1	2	1	4
SO	20	4		24
SR	2	3	1	6
łącznie	23	9	2	34
2019				
SA	0	3		3
SO	8	6	1	15
SR	4	2		6
łącznie	12	11	1	24
2018				
łącznie	5	9		14

Informacja o aktualnie trwających procedurach w sprawie oświadczeń woli dalszego zajmowania stanowiska sędziego

Poniższe dane dotyczą oświadczeń zainicjowanych w latach 2021–2025 przez sędziów, którzy na datę sporządzania informacji mają ukończone 65 lat. W latach 2018–2020 nie złożono takich oświadczeń.

Poziom sądu	2021	2022	2023	2024	2025
Sąd Apelacyjny	1	-	1	5	3
Sąd Okręgowy	-	1	8	16	7
Sąd Rejonowy	-	1	3	3	2

Liczba sędziów delegowanych do pełnienia funkcji orzeczniczych oraz pozaorzeczniczych – w podziale na podmioty, do których zostali delegowani

Podmiot delegowania	Z SA	Z SO	Z SR	Suma
Inny sąd niższego rzędu	1	4		5
Inny sąd równorzędny		1	8	9
Inny sąd wyższego rzędu		118	494	612
Izby Morskie		1		1
Krajowa Szkoła Sądownictwa i Prokuratury		3	10	13
KRS			1	1
Odwoławcze Izby Morskie		3		3
Pełnienie obowiązków lub funkcji poza granicami kraju		2	2	4
Sąd Najwyższy			1	1
Suma	1	132	516	649

Przygotowanie danych o okresach trwania delegacji jest zadaniem skomplikowanym i trudnym do określenia. Wyżej przedstawione dane mogą być obciążone niewielkim marginesem błędu.

Zgodnie z projektem oceny realności potrzeb jednostki organizacyjnej, do której miałyby być delegowani sędziowie, dokonywałaby osoba kierująca wewnętrzną jednostką organizacyjną (dyrektor departamentu/biura). Bez względu na to, czy proces delegowania dotyczy sędziego orzekającego czy sędziego w stanie spoczynku – dyrektor departamentu/biura wskazuje w swoim wniosku

potrzeby, które powodują konieczność delegacji. Ostateczna decyzja w tej kwestii podejmowana jest przez Kierownictwo Ministerstwa Sprawiedliwości.

Liczba etatów sędziowsko-asesorskich (stan na 30.06.2025 r.)

Grupa	Poziom sądu	Limit etatów	Obsada	Wakaty
Asesorzy sądowi	SR	827	645	182
Sędziowie	SA	522	463	59
Sędziowie	SO	2871	2681	190
Sędziowie	SR	6329	6082	247
Suma		10 549	9871	678

Ministerstwo Sprawiedliwości nie dysponuje danymi dotyczącymi liczby etatów oczekujących na przydzielenie do sądów (etaty takie mogą się pojawić w przypadku ich przyznania w budżecie państwa).

Dodatkowo należy wskazać, że od 13 grudnia 2023 r. nie były publikowane obwieszczenia w „Monitorze Polskim”. Wszelkie etaty obwieszczone przed tą datą są już obsadzone lub znajdują się w ramach procedury obsadzania (po ogłoszeniu w „Monitorze Polskim” odbywa się to poza Ministerstwem Sprawiedliwości).

Analiza potencjalnych wysokości wynagrodzeń sędziego, który przejdzie w stan spoczynku w wieku 65 lat, oraz sędziego, który zdecyduje się na dalsze pełnienie funkcji sędziego, przy założeniu zmniejszonego przydziału spraw

Stawki awansowe, w których sędziowie przechodzili w stan spoczynku w wieku 65 lat, w latach 2018–2025

Grupa	3	4	5	6	7	8	9	10
SSA					1	5	8	22
SSO			1	18	67	77		
SSR	3	3	120					

Założenia przyjęte do obliczeń:

- podstawa naliczenia wynagrodzenia zasadniczego – 8038,41 zł
- mnożnik – określony na poziomie stawki, w której największa liczba sędziów przechodziła w stan spoczynku:
SR – stawka V (mnożnik 2,5)
SO – stawka VIII (mnożnik 2,92)
SA – stawka X (mnożnik 3,23)
- dodatek za wysługę lat – na maksymalnym poziomie 20%.

Przejście w stan spoczynku w wieku 65 lat:

Poziom sądu	Mnożnik	Wynagrodzenie zasadnicze	Wynagrodzenie zasadnicze + dodatek za wysługę lat 20%	Uposażenie - 75% wynagrodzenia ogółem
SSA	3,23	25 964	31 157	23 368
SSO	2,92	23 472	28 167	21 125
SSR	2,5	20 096	24 115	18 086

Dalsze orzekanie po 65. roku życia, przy założeniu zmniejszonego przydziału spraw:

Poziom sądu	Przydział spraw	
	50%	75%
SSA	27 262	29 210
SSO	24 646	26 406

		SSR	21 101			22 608		
7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe								
Skutki								
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0–10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z 2026 r.)	duże przedsiębiorstwa							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe							
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	Brak wpływu.						
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	Przedmiotowy projekt nie określa zasad podejmowania, wykonywania lub zakończenia działalności gospodarczej, w związku z czym odstąpiono od analiz i oceny przewidywanych skutków społeczno-gospodarczych, wskazanych w art. 66 ust. 1 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2025 r. poz. 1480, z późn. zm.).						
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe, w tym osoby z niepełnosprawnością i starsze	Analizując projektowane rozwiązania pod kątem ich wpływu na czas rozpatrywania spraw w sądach powszechnych czy wojskowych, a w związku z tym na uczestników postępowań sądowych, można spodziewać się, że czas rozpatrywania spraw ulegnie skróceniu.						
Niemierzalne								
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń								
8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu								
☐ nie dotyczy								
Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE		☐ tak ☐ nie ☒ nie dotyczy						
☒ zmniejszenie liczby dokumentów ☒ zmniejszenie liczby procedur ☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:		☐ zwiększenie liczby dokumentów ☐ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:						
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektroniczności.		☐ tak ☐ nie ☒ nie dotyczy						
Komentarz: Projektowane rozwiązania nakładają na prezesów sądów apelacyjnych obowiązek informowania Ministra Sprawiedliwości i KRS o następujących kwestiach: – złożeniu przez sędziego oświadczenia dot. woli dalszego zajmowania stanowiska, – przedstawieniu zaświadczenia o stanie zdrowia potwierdzającego zdolność do dalszego pełnienia obowiązków sędziego, – złożeniu stosownego oświadczenia i terminie przejścia w stan spoczynku.								

Projektowane przepisy będą miały wpływ na zmniejszenie liczby procedur przez wyeliminowanie konieczności uzyskania zgody KRS na dalsze zajmowanie przez sędziego stanowiska, po osiągnięciu wieku uprawniającego do przejścia w stan spoczynku, i zastąpienie jej odpowiednim oświadczeniem przedkładanym prezesowi właściwego sądu apelacyjnego/sądu wojskowego.

Ponadto możliwość uczestniczenia w zmniejszonym przydziale spraw wpłynie pozytywnie na odciążenie pracą sędziów, którzy zdecydowali się na zajmowanie stanowiska sędziego po ukończeniu 65. roku życia.

9. Wpływ na rynek pracy

Wejście w życie przedmiotowego projektu ustawy nie będzie miało negatywnego wpływu na sytuację i rozwój regionalny oraz na rynek pracy, konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

10. Wpływ na pozostałe obszary

☐ środowisko naturalne	☐ demografia	☐ informatyzacja
☐ sytuacja i rozwój regionalny	☐ mienie państwowe	☐ zdrowie
☒ sądy powszechne, administracyjne lub wojskowe	☐ inne:	

Omówienie wpływu	Wpływ projektowanej ustawy na sędziów sądów powszechnych i wojskowych został szczegółowo opisany w pkt 4 OSR.
------------------	---

11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego

Projekt przewiduje, że ustawa wejdzie w życie pierwszego dnia miesiąca następującego po upływie 21 dni od dnia ogłoszenia.

Takie ukształtowanie przepisu o wejściu w życie zapewni zachowanie minimalnego terminu umożliwiającego obsługę kadrową osób delegowanych przez Ministerstwo Sprawiedliwości (w związku z projektowanymi zmianami niezbędne będzie bowiem wydanie do kilkuset decyzji dotyczących osób delegowanych do Ministerstwa Sprawiedliwości i innych organów). Jednocześnie wyznaczenie wejścia w życie ustawy na pierwszy dzień miesiąca ułatwi prowadzenie spraw kadrowo-finansowych i liczenie terminów niezbędnych do prowadzenia tych spraw.

12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?

Przewiduje się przeprowadzenie ewaluacji efektów projektu w terminie 3 lat od wejścia w życie projektowanych przepisów za pomocą następujących mierników:

1. liczby sędziów, którzy skorzystali z możliwości dalszego orzekania po osiągnięciu wieku uprawniającego do przejścia w stan spoczynku,
2. liczby sędziów delegowanych z sądów powszechnych do Ministerstwa Sprawiedliwości, w tym liczby sędziów po 65. roku życia.

13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)

Brak załączników.

**RAPORT Z KONSULTACJI PUBLICZNYCH I OPINIOWANIA
PROJEKTU USTAWY O ZMIANIE USTAWY – PRAWO O USTROJU SĄDÓW
POWSZECHNYCH ORAZ NIEKTÓRYCH INNYCH USTAW (UPRO1)**

I. Informacje ogólne.

Niniejszy dokument stanowi wypełnienie obowiązku określonego w § 51 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2026 r. poz. 404), zgodnie z którym organ wnioskujący sporządza raport z konsultacji obejmujący omówienie wyników przeprowadzonych konsultacji publicznych i opiniowania. Stosownie do postanowień Regulaminu pracy Rady Ministrów projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw (UPRO1) został udostępniony na stronie Rządowego Centrum Legislacji, w zakładce Rządowy Proces Legislacyjny. Projekt został też wpisany do Wykazu prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów.

II. Przebieg uzgodnień konsultacji publicznych i opiniowania.

A. Projekt ustawy został skierowany do konsultacji publicznych pismem z dnia 21 października 2025 r. z czternastodniowym dniowym terminem na zgłaszanie uwag. W ramach konsultacji publicznych projekt został przesłany do następujących podmiotów:

1. Fundacja Forum Obywatelskiego Rozwoju,
2. Fundacja im. Stefana Batorego,
3. Helsińska Fundacja Praw Człowieka,
4. Ogólnopolskie Stowarzyszenie Sędziów Sądów Administracyjnych,
5. Stowarzyszenie Absolwentów i Aplikantów KSSiP „Votum”,
6. Stowarzyszenie Sędziów Polskich „Iustitia”,
7. Stowarzyszenie Sędziów THEMIS,
8. Stowarzyszenie Sędziów Rodzinnych „Pro Familia”,
9. Stowarzyszenie Sędziów Rodzinnych w Polsce,
10. Komisja Kodyfikacyjna Ustroju Sądownictwa i Prokuratury.

B. Projekt ustawy został skierowany do opiniowania pismami z dnia 21 października 2025 r. z czternastodniowym terminem na zgłaszanie uwag. W ramach opiniowania projekt został przesłany do następujących podmiotów:

1. Sąd Najwyższy,
2. Naczelny Sąd Administracyjny,
3. Krajowa Rada Sądownictwa,
4. Rzecznik Praw Obywatelskich,
5. Sąd Apelacyjny w Białymstoku,
6. Sąd Apelacyjny w Gdańsku,
7. Sąd Apelacyjny w Katowicach,
8. Sąd Apelacyjny w Krakowie,
9. Sąd Apelacyjny w Lublinie,
10. Sąd Apelacyjny w Łodzi,
11. Sąd Apelacyjny w Poznaniu,
12. Sąd Apelacyjny w Rzeszowie,
13. Sąd Apelacyjny w Szczecinie,

14. Sąd Apelacyjny w Warszawie,
15. Sąd Apelacyjny we Wrocławiu,
16. Wojskowy Sąd Okręgowy w Warszawie,
17. Wojskowy Sąd Okręgowy w Poznaniu,
18. Prokuratura Krajowa.

C. Stanowiska do projektu ustawy w ramach konsultacji i opiniowania nadesłały następujące podmioty:

1. Rzecznik Praw Obywatelskich,
2. Sąd Najwyższy,
3. Sąd Apelacyjny we Wrocławiu,
4. Sąd Apelacyjny w Warszawie,
5. Sąd Apelacyjny w Szczecinie,
6. Sąd Apelacyjny w Krakowie,
7. Sąd Apelacyjny w Gdańsku,
8. Sąd Apelacyjny w Katowicach,
9. Sąd Apelacyjny w Łodzi,
10. Wojskowy Sąd Okręgowy w Poznaniu,
11. Ogólnopolskie Stowarzyszenie Sędziów Sądów Administracyjnych,
12. Stowarzyszenie Absolwentów i Aplikantów KSSiP „Votum”,
13. Ogólnopolskie Zrzeszenie Sędziów „Aequitas”,
14. Ogólnopolskie Stowarzyszenie Sędziów „Sędziowie RP”,
15. Komisja Kodyfikacyjna Ustroju Sądownictwa i Prokuratury.

III. Omówienie wyników przeprowadzonych konsultacji publicznych i opiniowania.

Przedstawienie wyników konsultacji publicznych i opiniowania zostało zawarte w tabeli stanowiącej załącznik do niniejszego raportu.

IV. Przedstawienie wyników zasięgnięcia opinii, dokonania konsultacji albo uzgodnienia projektu z właściwymi organami i instytucjami Unii Europejskiej, w tym Europejskim Bankiem Centralnym.

Projekt ustawy nie wymaga przedłożenia innym instytucjom i organom Unii Europejskiej lub Europejskiemu Bankowi Centralnemu w celu uzyskania opinii, dokonania konsultacji lub uzgodnienia.

V. Wskazanie podmiotów, które zgłosiły zainteresowanie pracami nad projektem w trybie przepisów o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa, wraz ze wskazaniem kolejności dokonania zgłoszeń albo informację o ich braku.

Nie zgłoszono zainteresowania pracami nad projektem w trybie przepisów o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa.

Załącznik:

- Tabela uwag do projektu, zgłoszonych w toku konsultacji publicznych i opiniowania.

Zestawienie uwag z opinii i konsultacji do projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych i niektórych innych ustaw UPRO1 (przedłużenie orzekania, delegowania)

Lp.	Podmiot zgłaszający uwagi	Uwaga dotyczy	Treść uwagi	Stanowisko MS
1.	Ogólnopolskie Stowarzyszenie Sędziów Sądów Administracyjnych	Uwagi ogólne	III Zdając sobie sprawę z tego, że projekt dotyczy tylko punktowych zmian w ustawie Prawo o ustroju sądów powszechnych poddajemy jednakże pod rozagę dokonanie jeszcze jednej punktowej zmiany, której potrzeba wynika z wyroku TSUE z 5 czerwca 2023 r. C-204/21. Trybunał wyraźnie stwierdził, że: „Przyjmując i utrzymując w mocy art. 88a p.u.s.p. w zmienionym brzmieniu, art. 45 § 3 ustawy o Sądzie Najwyższym w zmienionym brzmieniu i art. 8 § 2 p.u.s.a. w zmienionym brzmieniu, nakazujące złożenie przez sędziów sądów powszechnych, sędziów Sądu Najwyższego i sędziów sądów administracyjnych pisemnego oświadczenia o członkostwie w zrzeszeniu, funkcji pełnionej w organie fundacji nieprowadzącej działalności gospodarczej oraz członkostwie w partii politycznej przed powołaniem na stanowisko sędziego Rzeczpospolita Polska uchybiła prawu do poszanowania życia prywatnego i prawu do ochrony danych osobowych zagwarantowanym w art. 7 i art. 8 ust. 1 Karty praw podstawowych UE oraz w art. 6 ust. 1 akapit pierwszy lit. c i e), art. 6 ust. 3 i art. 9 ust. 1 RODO” (por. pkt 386 i pkt 5 sentencji). Należałoby zatem rozważyć uchylenie art.88a u.s.p, art. 45 § 3 ustawy o Sądzie Najwyższym oraz art. 8 § 2 ustawy Prawo o ustroju sądów administracyjnych,	Uwaga wykracza poza zakres zagadnień regulowanych projektowaną ustawą. Wskazane zagadnienie jest przedmiotem projektu wpisanego do Wykazu prac legislacyjnych Rady Ministrów pod nr UD206.

			nakładających obowiązek składania oświadczeń, o których mowa w powołanym wyroku i ich publikowania.	
2.	Rzecznik Praw Obywatelskich	Uwagi ogólne	Istota zmian wprowadzanych przez projekt sprowadza się do: 1) zmiany zasad przedłużania orzekania przez sędziego po ukończeniu 65. roku życia przez zastąpienie wymogu zgody Krajowej Rady Sądownictwa oświadczeniem zainteresowanego sędziego oraz zaświadczeniem lekarskim o braku przeciwwskazań zdrowotnych, które będą składane prezesowi właściwego sądu apelacyjnego; 2) likwidacji możliwości delegowania sędziego do czynności administracyjnych w Kancelarii Prezydenta RP, Kancelarii Prezesa Rady Ministrów oraz Ministerstwie Spraw Zagranicznych; 3) wyznaczenie maksymalnego okresu delegacji do Ministerstwa Sprawiedliwości, Biura Krajowej Rady Sądownictwa i Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury na 4 lata. Proponowane zmiany mieszczą się w granicach swobody regulacyjnej ustawodawcy zwykłego. Rzecznik Praw Obywatelskich nie zgłasza zastrzeżeń do pierwszej zmiany, natomiast druga i trzecia zmiana stanowią krok we właściwym kierunku, ale komentarza wymagają kwestie szczegółowe. Aktualny pozostaje postulat Rzecznika Praw Obywatelskich zgłoszony w ubiegłym roku dotyczący ponownego namysłu nad kwestią delegowania sędziów do	Uwaga nieuwzględniona co do zasady, zaproponowano jednak dodatkową zmianę polegającą na niewliczaniu do okresu pracy na danym stanowisku sędziowskim, od którego zależy prawo do nabycia wynagrodzenie zasadnicze sędziego w stawce bezpośrednio wyższej, okresu pozaorzeczniczego delegowania sędziego.

			urzędów obsługujących władzę wykonawczą, czyli Ministerstwa Sprawiedliwości, Kancelarii Prezydenta RP, Kancelarii Prezesa Rady Ministrów i Ministerstwa Spraw Zagranicznych. Rzecznik zwracał wtedy uwagę, że rozwiązanie to rodzi ryzyko wytwarzania się nieformalnych więzów lojalności między sędzią a egzekutywą, które mogą podać w wątpliwość jego niezawistość. Ponadto RPO wyrażał wątpliwości co do zjawiska sędziów przebywających na wieloletnich delegacjach w urzędach, którzy de facto tracą kontakt z orzekaniem, a zachowują przywileje mające gwarantować im niezawistość w orzekaniu (jak wyższe wynagrodzenie czy stan spoczynku), co kontrastuje ze zwykłymi urzędnikami, którzy w tym samym czasie wykonują podobne obowiązki w danym urzędzie, a nie mają takich przywilejów. Stąd Rzecznik postulował rozważenie np. wprowadzenie maksymalnego okresu delegacji sędziów do urzędów obsługujących egzekutywę albo całkowite zniesienie tego rodzaju delegacji¹. Projekt realizuje postulaty RPO częściowo, pozostawiając możliwość delegowania sędziów do Ministerstwa Sprawiedliwości, jednak na czas nieprzekraczający 4 lat. Utrzymanie nawet tak ograniczonej czasowo delegacji do Ministerstwa Sprawiedliwości nadal jednak budzi wątpliwości. Po pierwsze, ze względu na nierówne traktowanie osób wykonujących podobne obowiązki w Ministerstwie Sprawiedliwości, zwykłych	
--	--	--	---	--

¹ Opinia RPO dla Ministra Sprawiedliwości z 5 maja 2024 r. nr VII.510.27.2024.JRO.

			urzędników i sędziów delegowanych, z których ci ostatni zachowują znacznie wyższe wynagrodzenie i korzystniejsze zasady emerytalne, mimo że są to przywileje ściśle związane z orzekaniem, którym w tym czasie się nie zajmują.	
3.	Komisja Kodyfikacyjna Ustroju Sądownictwa i Prokuratury	Uwagi ogólne	Przedłożony² Komisji Kodyfikacyjnej Ustroju Sądownictwa i Prokuratury (dalej jako Komisja lub KKUSiP) do zaopiniowania projekt z dnia 20 października 2025 r. ustawy o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw (dalej jako Projekt)³ zawiera propozycje przepisów zmieniających ustawę z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (dalej jako p.u.s.p.), ustawę z dnia 21 sierpnia 1997 r. – Prawo o ustroju sądów wojskowych oraz ustawę z dnia 28 stycznia 2016 r. – Prawo o prokuraturze. Celem projektowanej ustawy jest uregulowanie dwóch zasadniczych obszarów dotyczących funkcjonowania sądownictwa powszechnego, odnoszących się do sytuacji prawnej sędziów, mianowicie: 1) możliwości dalszego pełnienia służby przez sędziego po osiągnięciu wieku uprawniającego do przejścia w stan spoczynku oraz 2) delegowań, w szczególności delegowań do pełnienia innych czynności niż orzecznicze. Obie wymienione grupy przepisów nie pozostają ze sobą w bezpośrednim związku tematycznym i dotyczą odrębnych sfer statusu ustrojowego sędziów. Regulacje z tego zakresu	Uwaga nieuwzględniona

² Pismem z dnia 27 października 2025 r., DL-IV.4601.14.2025.

³ Nr UPRO1 w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów.

			wymagają uzgodnienia z prawem Unii Europejskiej i podlegały odrębnej ocenie w orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (dalej jako TSUE) - w zakresie stanu spoczynku w wyrokach z dnia 24 czerwca 2019 r., sprawa C-619/18, Komisja Europejska przeciwko Polsce ⁴ i z dnia 5 listopada 2019 r., sprawa C-192/18, Komisja Europejska przeciwko Polsce ⁵ , a w zakresie delegacji w wyroku z dnia z 16 listopada 2021 r., sprawy połączone od C-748/19 do C-754/19, WB i inni przeciwko Polsce ⁶ . W związku z tym, Komisja rekomenduje podział nowelizowanych przepisów na dwie samodzielne części, przy uwzględnieniu kryterium przedmiotu regulacji i stworzenie na ich podstawie dwóch odrębnych projektów, z uwagi na samodzielny charakter normowanych zagadnień. Niniejsza opinia w dalszej części będzie odnosić się do przedłożonego projektu wyłącznie w zakresie dotyczącym dalszego pełnienia służby przez sędziego po osiągnięciu wieku uprawniającego do przejścia w stan spoczynku.	
4.	Sąd Okręgowy w Słupsku	Uwagi ogólne	Ustawa niewątpliwie ma ten kontekst, że może być epizodyczna ⁷ , na co zwraca się uwagę w jej uzasadnieniu, wskazując na aktualne perturbacje wynikające ze sporu o powoływanie sędziów, które zostało wstrzymane, jak i na	Uwaga o charakterze ogólnym, niekwalifikująca się do uwzględnienia albo nieuwzględnienia.

⁴ ECLI:EU:C:2019:531.

⁵ ECLI:EU:C:2019:924.

⁶ ECLI:EU:C:2021:931

⁷ mimo że jednocześnie zawiera rozwiązania dawno postulowane

			problem przeprowadzania innych procedur, dla których zastrzeżono udział Krajowej Rady Sądownictwa. Przy tym znamienne jest, że projekt ma sygnaturę UPRO1, a ustawa znosząca powołania sędziów – UPRO2, co wprost prowadzi do spostrzeżenia, które już wyraziłam do wcześniej konsultowanego projektu UPRO2 (przed zapoznaniem się z informacjami o niniejszym), że głównie może/ma posłużyć obsadzeniu Sądu Najwyższego, gdyż skala zainteresowania w sądownictwie powszechnym może nie być istotna. Ostatnio w prasie wspomniano, że 53⁸/70⁹ sędziów może orzekać bez przeprowadzenia formalnego trybu przedłużenia okresu orzekania, poprzestając na przyzwoleniu ministerialnym. Jest to więc liczba mniejsza niż sędziów na delegacji w Ministerstwie Sprawiedliwości, co stale monitorowało Stowarzyszenie Sędziów Polskich „Iustitia”, uważając, że liczba etatów wielkości jak w obsadzie dużego sądu - powinna służyć orzekaniu. Do oszacowania pozostają jednak inne dane, jak np. ilu sędziów orzeka, gdyż uzyskało zgodę KRS (lub nie uzyskało i nie zostało ujętych w wcześniej przytoczonych liczbach)¹⁰. Projekt nie poddaje jednak analizie, jaka jest faktyczna liczba osób w takiej sytuacji,	
--	--	--	---	--

⁸ <https://www.prawo.pl/prawnicy-sady/sedzia-orzeka-a-powinien-byc-w-stanie-spozynku-co-zwyrokami,535503.html>

⁹ <https://obserwator-praworzadnosci.pl/pl/przynajmniej-70-sedziow-wciaz-orzeka-mimo-iz-z-mocy-prawaprzeszli-w-stan-spozynku-ministerstwo-otwarciem-przyznaje-sie-do-przywlaszczenia-sobie-kompetencji-krs/>

¹⁰ w 2024 r. wpłynęło do KRS 68 oświadczeń woli dalszego zajmowania stanowiska sędziego - wydano 31 zgód i 37 odmów. W 2025 r. wpłynęło 85 oświadczeń - wydano 32 zgody i 51 odmów; 2 sprawy umorzono

<https://www.prawo.pl/prawnicy-sady/rpo-wystepuje-w-sprawie-decyzji-krs-o-odmowie-wydłużenia-orzekaniasedziom,535560.html>

			której ma dotyczyć regulacja w zakresie dotyczącym sędziów w stanie spoczynku. Linkowane informacje wciąż wydają podawać liczby korelujące z liczbą pełniących służbę w ministerstwie. Wobec powyższego konsultacja projektu w dużej mierze sprowadzić się może do spóźnionej/nieaktualnej oceny samych założeń, gdyż nie były one poddane konsultacji. W nawiązaniu do tego jednak częściowo - pewne poniżej wskazane kwestie - mogą być skorygowane. I wobec tego można zauważyć, że zaproponowane zmiany, by usunąć wymóg zgody KRS można rozważać jako stałe rozwiązanie, gdyż usunęłoby to uznaniowość. Niestety praktyka wówczas zweryfikuje, czy poprzestanie na oświadczeniu od lekarza o możliwości sprawowania urzędu jest wystarczająca, jak i pozostaje aktualne pytanie w ogóle o granice wiekowe wykonywania zawodu sędziego (jak i vide informacja przytoczona w linkowanym tekście o liczbie wniosków w KRS o uprzednio zachowawczym stanowisku Sąd Najwyższego, co do przekraczania ustawowego ograniczenia wiekowego w pełnieniu czynnej służby sędziowskiej). Wydaje się, że sami autorzy mają świadomość problemów, skoro przewidują obniżony referat, jak i zachowanie funkcji, jeśli sędzia taką sprawuje. I w tym momencie to rozwiązanie należy z gruntu ocenić negatywnie, zwłaszcza w zestawieniu z <i>niewielkim zakresem pomniejszonego wynagrodzenia</i> w porównaniu do pełniących urząd z pełnym wysiłkiem 100 % obciążenia.	
--	--	--	--	--

			Rozwiązanie to zatem narusza normę konstytucyjną zapewnienia jednakowych warunków pracy wobec założeń nieróżnicowania wynagrodzenia w zależności od czynników natury subiektywnej z zakresu jej wykonywania. Nadto takie rozwiązanie będzie mogło wiązać się z dodatkowym obciążeniem orzeczników z pełnym etatem, gdyż ich jednostka nie będzie dysponowała pełną obsadą, a trudniej będzie im wykazać, że obsada nie jest wystarczająca. Sytuację taką wprowadziła zwłaszcza wzmożone tworzenie etatów referendarskich, przydzielanych mimo niewielkiej liczby obowiązków, co powoduje, że orzekający sędziowie są obciążeni w większym zakresie, gdyż przy ocenie jednostki uwzględnia się wsparcie referendarzy, asystentów. Za oczywistą wobec przyjętych założeń - należy uznać regulację porządkującą sytuację osób, które pełniły służbę sędziowską mimo niedopełnienia ustawowego trybu, o ile kazuistyczność nie wprowadzi zamieszania w wykładni. Pozytywnie - wobec oczekiwań środowiska - należy ocenić ograniczenie czasowe delegacji, ale brakuje adekwatnych do sytuacji przepisów przejściowych dla osób z wieloletnim stażem delegacyjnym, gdyż należałoby rozstrzygnąć, czy wciąż można uważać, że są sędziami, zwłaszcza gdy wykonują zadania z zakresu newralgicznego styku władzy wykonawczej i sądowniczej. Za porządkującą można uznać propozycję dotyczącą delegacji do KSSIP, jak i ograniczenia w delegowaniu sędziów do innych instytucji/organów.	
--	--	--	---	--

			Wydaje się także, że zaproponowany maksymalnego delegowania pozaorzeczniczego na okres 4 lat jest rozsądny.	
5.	Sąd Okręgowy w Opolu	Uwagi ogólne	Jak wskazano projekt ma na celu uregulowanie na nowo dwóch obszarów dotyczących funkcjonowania sądownictwa powszechnego, odnoszących się do sytuacji prawnej sędziów: 1) możliwości dalszego pełnienia służby przez sędziego po osiągnięciu wieku uprawniającego do przejścia w stan spoczynku; 2) delegowań, w szczególności delegowań pozaorzeczniczych. W zakresie możliwości dalszego pełnienia służby przez sędziego po ukończeniu wieku 65 lat projekt nie budzi wątpliwości i Sędzia Mariusz Ulman co do zasady ocenia go pozytywnie. Zastrzeżenia zgłasza do delegowań pozaorzeczniczych. Zauważa, że ani teraz, ani w zasadzie nigdy wcześniej, przekonująco nie została uzasadniona w ogóle potrzeba takich delegacji sędziów. Taka możliwość -zdaniem sędziego Ulmana - powinna być w ogóle zlikwidowana. Oczywiście sędzia, jak każdy inny obywatel ma zagwarantowane konstytucyjnie prawo dostępu do służby publicznej (art. 60 Konstytucji RP). Nie powinien jednak tego łączyć z pełnieniem funkcji sędziego. Obecnie znane są przypadki delegowania sędziego do Ministerstwa Sprawiedliwości na okresy przeszło kilkunastoletnie. Trudno przyjąć by po takim	Uwaga uwzględniona w zakresie zmiany polegającej na niewliczaniu do okresu pracy na danym stanowisku sędziowskim, od którego zależy prawo do nabycia wynagrodzenie zasadnicze sędziego w stawce bezpośrednio wyższej, okresu pozaorzeczniczego delegowania sędziego.

			okresie, a nawet krótszym, choćby czteroletnim jak wskazano to w projekcie ustawy, pracy na stanowisku urzędniczym, bez kontaktu z salą rozpraw, stronami, bieżącym orzecznictwem, sędzia nadal miał kompetencje do wykonywania zawodu sędziego. Zauważa, że zgodnie z art. 63 § 3 i art. 64 § 3 Prawa o ustroju sądów powszechnych na stanowisko sędziego sądu okręgowego, czy apelacyjnego może być powołany ten, kto wykonywał zawód (prawniczy) lub zajmował stanowisko określone w § 2 w okresie 3 lat przed powołaniem. Tymczasem w projektowanych przepisach jest mowa o czteroletnim okresie zajmowania stanowiska urzędniczego.	
6.	Sąd Najwyższy (Biuro Studiów i Analiz Sądu Najwyższego)	Uwagi ogólne	Po pierwsze, ustawa ma umożliwić sędziom dalsze pełnienie służby po osiągnięciu wieku 65 lat bez konieczności uzyskiwania zgody Krajowej Rady Sądownictwa. Zgodnie z proponowanymi przepisami, sędzia, który ukończył 65 lat, będzie mógł pozostać w czynnej służbie, jeśli złoży odpowiednie oświadczenie prezesowi właściwego sądu apelacyjnego i przedstawi zaświadczenie lekarskie potwierdzające jego zdolność do wykonywania obowiązków. Decyzja o dalszym orzekaniu będzie więc należała wyłącznie do sędziego, a nie do jakiegokolwiek organu zewnętrznego, jakkolwiek zostanie ona odpowiednio wcześniej zakomunikowana właściwemu organowi tj. prezesowi sądu apelacyjnego, a w dalszej kolejności – Ministrowi Sprawiedliwości i Krajowej Radzie Sądownictwa. Projekt	Uwaga uwzględniona w zakresie rezygnacji z uchylenia przepisów umożliwiających delegowanie sędziego do Kancelarii Prezydenta RP

			przywraca tym samym rozwiązania obowiązujące przed rokiem 2017, które uznawane są za bardziej zgodne z zasadą niezawisłości sędziowskiej. Sędzia będzie mógł orzekać maksymalnie do ukończenia 70. roku życia. Nowością jest również możliwość orzekania w zmniejszonym wymiarze – od 25 do 75 procent pełnego obciążenia – z odpowiednim proporcjonalnym wynagrodzeniem. Rozwiązanie to ma pozwolić doświadczonym sędziom kontynuować służbę w mniej obciążającej formie, co ma korzystnie wpłynąć na funkcjonowanie sądów, które borykają się z brakami kadrowymi. Drugim istotnym elementem projektu są zmiany dotyczące delegowania sędziów do pracy w instytucjach innych, niż sądy. Projekt ogranicza czas trwania takich delegowań do maksymalnie czterech lat oraz znosi możliwość delegowania sędziów do Kancelarii Prezydenta RP, Ministerstwa Spraw Zagranicznych i Kancelarii Prezesa Rady Ministrów. Delegowanie ma dotyczyć jedynie uzasadnionych przypadków, wynikających z rzeczywistych potrzeb jednostki, i nie może prowadzić do osłabienia obsady kadrowej w sądach. Sędzia delegowany do wykonywania czynności administracyjnych nie będzie mógł w tym czasie orzekać. Projekt przewiduje również możliwość powierzania sędziom w stanie spoczynku określonych zadań administracyjnych w Ministerstwie Sprawiedliwości lub funkcji wizytatorów i koordynatorów do spraw mediacji. Ma to na celu lepsze wykorzystanie z wiedzy i doświadczenia	
--	--	--	---	--

			sędziów, którzy zakończyli czynne orzekanie, ale nadal mogą wspierać organizacyjnie wymiar sprawiedliwości. Ustawa wprowadza także przepisy przejściowe, które regulują sytuację sędziów obecnie zbliżających się do wieku przejścia w stan spoczynku. Daje im możliwość skorzystania z nowych rozwiązań, a nawet powrotu do służby, jeśli wcześniej przeszli w stan spoczynku ze względu na wiek i nadal są zdolni do pracy. W zakresie dotyczącym rezygnacji z wymogu uzyskania zgody Krajowej Rady Sądownictwa (KRS), należy stwierdzić, że o ile samą decyzję można ocenić pozytywnie, o tyle jej uzasadnienie jest całkowicie nieuprawnione. Uzasadnienie projektu zawiera fragmenty, w których projektodawca uzasadnia potrzebę wyeliminowania udziału Krajowej Rady Sądownictwa w procesie przedłużania możliwości orzekania przez sędziów po ukończeniu 65. roku życia m.in. wskazaniem, że obecna Rada jest organem o wadliwym składzie, a jej działalność ma „charakter pozamerytoryczny”, co rzekomo uzasadnia ograniczenie jej roli. W kontekście całego uzasadnienia można odczytać wprost sugestię, jakoby KRS nie była organem konstytucyjnym w sensie materialnym, a zatem nie powinna posiadać wpływu na status sędziów. Taka argumentacja jest wewnętrznie sprzeczna, nieuprawniona konstytucyjnie i metodologicznie wadliwa. Krajowa Rada Sądownictwa została wprost powołana w art. 186 ust. 1 Konstytucji RP jako organ stojący na straży niezależności	
--	--	--	---	--

			sądów i niezawisłości sędziów. Ma zatem status organu konstytucyjnego, co oznacza, że jej istnienie i podstawowe kompetencje mają źródło w samej Konstytucji, nie zaś w ustawie zwykłej. W tym sensie KRS nie może „utracić” statusu organu konstytucyjnego w drodze politycznej lub publicystycznej oceny jej składu, czy funkcjonowania. Dopóki przepis konstytucyjny obowiązuje, Rada pozostaje organem konstytucyjnym. Jedynym trybem weryfikacji konstytucyjności składu lub działania KRS jest kontrola sądowa regulacji ustawowych dokonywana przez Trybunał Konstytucyjny. Tymczasem Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 25 marca 2019 r., K 12/18 (OTK-A 2019/17) jednoznacznie wypowiedział się co do zgodności z Konstytucją ustawowego trybu wyłaniania członków Krajowej Rady Sądownictwa. Argument, że Rada „nie powinna decydować o dalszym orzekaniu sędziów, gdyż nie jest organem konstytucyjnym”, prowadzi do logicznej niekonsekwencji: jeśli organ nie jest konstytucyjny, ustawodawca nie mógłby się nim w ogóle posługiwać, a nie tylko ograniczać jego rolę. Projekt jednocześnie utrzymuje KRS jako podmiot informowany o złożeniu oświadczenia przez sędziego (art. 1 pkt lit. c) projektu), co potwierdza tezę, że ustawodawca uznaje jej istnienie i wykonywanie przez nią pewnych funkcji ustrojowych. Oznacza to, że argument o „braku konstytucyjności” Krajowej Rady Sądownictwa jest wykorzystywany instrumentalnie – tylko w zakresie,	
--	--	--	--	--

			w którym uzasadnia wyłączenie jej kompetencji, ale nie tam, gdzie jej istnienie jest dla projektodawcy wygodne. Krytycznie należy ocenić również to, że projektodawca w uzasadnieniu podejmuje próbę ogólnej oceny działalności KRS w składzie ukształtowanym po 2017 r., wskazując, że Rada kierowała się „pobudkami pozamerytorycznymi”. Z punktu widzenia zasad techniki legislacyjnej oraz standardów uzasadniania projektów ustaw, uzasadnienie nie powinno zawierać ocen politycznych czy aksjologicznych odnoszących się do bieżącej działalności organów konstytucyjnych. Argumentacja ustawodawcy powinna koncentrować się na racjonalnych przesłankach systemowych, a nie na formułowaniu ocen, które w żadnym stopniu nie zostały uzasadnione. Projekt przewiduje całkowite zniesienie możliwości delegowania sędziów do Kancelarii Prezydenta RP oraz Ministerstwa Spraw Zagranicznych. Takie rozwiązanie należy ocenić negatywnie, ponieważ pomija konstytucyjne i międzynarodowe znaczenie zadań wykonywanych w tych instytucjach oraz realną potrzebę zapewnienia im merytorycznego wsparcia osób posiadających doświadczenie orzecznicze. Dotyczy to zwłaszcza Kancelarii Prezydenta RP. Utrzymanie możliwości delegowania sędziów do Kancelarii Prezydenta RP należy uznać za konieczne. Warto bowiem pamiętać, że w strukturze tej Kancelarii funkcjonują komórki odpowiedzialne m.in. za: przygotowywanie i opiniowanie	
--	--	--	---	--

			spraw o ułaskawienie, analizę wniosków o nominacje sędziowskie, ocenę aktów normatywnych kierowanych do podpisu Prezydenta RP czy doradztwo w zakresie stosowania prawa i kontroli jego konstytucyjności. Są to zagadnienia o charakterze <i>stricte</i> prawnym i ustrojowym, które wymagają wiedzy i doświadczenia orzeczniczego. Sędziowie delegowani do tej instytucji gwarantują, że decyzje podejmowane przez głowę państwa w ramach prerogatyw konstytucyjnych opierają się na rzetelnej analizie prawa materialnego i procesowego, dokonywanej z perspektywy praktyki sądowej. Zastąpienie pracy wykonywanej przez sędziów delegowanych do Kancelarii Prezydenta RP pracą świadczoną przez urzędników niemających doświadczenia orzeczniczego może doprowadzić do osłabienia jakości opinii prawnych oraz niesie ryzyko popełnienia błędów w sprawach o znaczeniu konstytucyjnym, np. w postępowaniach ułaskawieniowych. Dlatego możliwość delegowania sędziów do Kancelarii Prezydenta powinna zostać utrzymana. Z podobnych względów nieuzasadnione jest wyłączenie możliwości delegowania sędziów do Ministerstwa Spraw Zagranicznych. W MSZ prowadzona jest współpraca z międzynarodowymi trybunałami i organami ochrony praw człowieka, w szczególności z Europejskim Trybunałem Praw Człowieka (ETPCz), z Trybunałem Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE) oraz innymi instytucjami międzynarodowymi,	
--	--	--	---	--

			w których Polska aktywnie uczestniczy w postępowaniach sądowych lub arbitrażowych. W tym obszarze doświadczenie sędziowskie jest nie do przecenienia – pozwala właściwie formułować oficjalne stanowiska Państwa Polskiego występującego w charakterze uczestnika międzynarodowych postępowań sądowych oraz dokonywać rzetelnej analizy orzecznictwa, a w konsekwencji – minimalizuje ono ryzyko ewentualnego naruszenia przez Polskę standardów konwencyjnych. Usunięcie sędziów z MSZ osłabi więc kompetencje merytoryczne tego resortu w sprawach o fundamentalnym znaczeniu dla ochrony praw człowieka i pozycji Polski w systemie międzynarodowym.	
7.	Sąd Apelacyjny w Łodzi	Uwagi ogólne	Co do zasady sędziowie wyrazili pozytywną opinię co do proponowanego powrotu do uprzedniego stanu prawnego w odniesieniu do możliwości dalszego zajmowania stanowiska przez sędziego po ukończeniu 65 roku życia. Możliwość taka winna być ograniczona wyłącznie od woli sędziego oraz jego stanu zdrowia, zwłaszcza że uznaniowe i niejednokrotnie trudne do oceny merytorycznej decyzje organów pozasądowych w tym przedmiocie budziły kontrowersje w środowisku sędziowskim. W interesie zaś wymiaru sprawiedliwości niewątpliwie leży wykorzystanie wiedzy i doświadczenia tych sędziów, którzy wykazują wolę dalszego orzekania nawet w ograniczonym zakresie. Proponowana zmiana stanu prawnego nie powinna być wiązana z aktualną sytuacją kadrową w wymiarze sprawiedliwości. Winna mieć	Uwaga nieuwzględniona

			charakter trwały i ustrojowy. Wydaje się uzasadnione bez względu na szczegółowe rozwiązania prawne łączenie wynagrodzenia sędziego pełniącego służbę po 65 roku życia z uposażeniem w stanie spoczynku. Rzecz bowiem w tym, że dotychczasowe rozwiązania prawne mają charakter antymotywacyjny. Faktycznie wszak sędzia pracujący po ukończeniu 65 roku życia efektywnie wynagradzany jest w wymiarze 25% jego uposażenia skoro przechodząc w stan spoczynku uzyskałby uposażenie stanowiące 75% jego wynagrodzenia. W tymże zakresie Skarb Państwa uzyskuje oczywistą i wymierną korzyść majątkową. Zważywszy na to, że w powszechnym ubezpieczeniu społecznym istnieje możliwość dalszego zatrudniania emerytów z zachowaniem prawa do emerytury, ograniczenie tego prawa w stosunku do sędziów nie wydaje się ani uzasadnione ani sprawiedliwe. Wydaje się także wątpliwe rozwiązanie proponowane w projekcie ustawy powiązania stopnia zmniejszania wynagrodzenia sędziego po ukończeniu 65 roku życia ze zmniejszeniem wskaźnika przydziału. Zdecydowanie bardziej obiektywnym kryterium byłby zakres faktycznego orzekania przez sędziego, a nie zmniejszenie wskaźnika przydziału. Rzecz bowiem w tym, że sędziowie orzekający zarówno w pierwszej jak i drugiej instancji często mają już w swoich referatach taką ilość spraw, która może wystarczyć	
--	--	--	---	--

			na kilka lat orzekania. W takim wypadku możliwe jest także wstrzymanie im przydziału kolejnych spraw. Czyżby zatem orzekając w pełnym zakresie mieliby być pozbawieni wynagrodzenia. Projektowane zatem rozwiązanie wywiera niezamierzony irracjonalny skutek, którego zapewne projektodawca nie dostrzegł.	
8.	Sędziowie Sądu Apelacyjnego w Szczecinie	Uwagi ogólne	Natomiast jeden z sędziów Sądu Apelacyjnego w Szczecinie wskazał: <i>w aktualnym stanie sądownictwa w Polsce i w kontekście uchwał podejmowanych przez KRS w obecnym, niekonstytucyjnym składzie, projekt ten należy ocenić pozytywnie jako umożliwiający dalsze orzekanie przez sędziów, którzy nie chcą korzystać ze stanu spoczynku. Co do zasady prawidłowo też porządkuje kwestie delegowania sędziów do pracy w innych organach oraz skutki tych delegacji.</i> Inny sędzia Sądu Apelacyjnego w Szczecinie wskazał: <i>nie sprzeciwiam się przedstawionej propozycji, chociaż pozostaję sceptyczny wobec skali powrotów sędziów w stanie spoczynku do służby czynnej.</i>	Uwaga pozytywna o charakterze ogólnym, niekwalifikująca się do uwzględnienia albo nieuwzględnienia.
9.	Ogólnopolskie Stowarzyszenie Sędziów Sądów Administracyjnych	Art. 1	I Delegacje Regulacje w tym zakresie oceniamy pozytywnie. Ograniczenie liczby podmiotów, do których sędzia może być delegowany jest w pełni trafne. Ograniczenie czasu delegowania jest zaś rozwiązaniem korzystnym zarówno dla sędziego delegowanego, który ma pewność co do maksymalnej długości delegacji, jak i dla zarządzania kadrami sędziowskimi w sądach, do których sędzia jest delegowany i z których sędzia jest delegowany. Zapobiegnie	Uwaga pozytywna o charakterze ogólnym, niekwalifikująca się do uwzględnienia albo nieuwzględnienia.

			także sytuacjom, gdy sędzia delegowany z uwagi na długi czas delegacji faktycznie utraci kontakt zarówno z orzekaniem (w przypadku delegowania do Ministerstwa Sprawiedliwości i Krajowej Szkoły Sądownictwa i prokuratury), jak i z macierzystym sądem. Rozwiązania zaproponowane w projekcie ustawy niwelują także ewentualny wpływ Ministra Sprawiedliwości na sędziego delegowanego poprzez zniesienie możliwości odwołania sędziego z delegacji przed jej upływem.	
10.	Sądu Okręgowy w Tarnowie	Art. 1	Prezes Sądu Okręgowego w Tarnowie zgłosił jedynie zastrzeżenie, że sama koncepcja „częściowego” powrotu do orzekania sędziów znajdujących się w stanie spoczynku jest wątpliwa i nie została należycie przemyślana. Nie wydaje się, aby przyczyniła się ona istotnie do poprawy sytuacji w sądach, będzie generowała dodatkowe czynności organizacyjno-kadrowe, brak, jak się wydaje, mechanizmu weryfikującego rzeczywistą przydatność danego sędziego do dalszej pracy orzeczniczej (samo przedstawienie stosownego zaświadczenia lekarskiego nie pełni w rzeczywistości tej roli). Jego zdaniem, dotychczasowy mechanizm – oczywiście przy założeniu prawidłowego, rzetelnego rozpoznawania wniosków sędziów, chcących pełnić służbę po ukończeniu 65 roku życia, przez KRS – jest tu w pełni wystarczający.	Uwaga nieuwzględniona
11.	Ogólnopolskie Zrzeszenie	Art. 7	Art. 7 ustawy o zmianie ustawy Prawo o ustroju sądów powszechnych i niektórych innych ustaw – opiniujemy	Uwaga nieuwzględniona

	Sędziów „Aequitas”		negatywnie Projektowany przepis pozwalający sędziom, którzy przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy przeszli w stan spoczynku albo zostali przeniesieni w stan spoczynku z przyczyn o których mowa w art. 71 § 1 usp, powrócić na stanowisko zajmowane poprzednio lub równorzędne, przy minimum formalności (oświadczenie i zaświadczenie lekarskie) ma na celu (przede wszystkim odwrócenie decyzji Krajowej Rady Sądownictwa w odniesieniu do wyrażania zgód/odmów na dalsze pełnienie służby). Powyższą zmianę opiniujemy negatywnie, odnoszą się do niej w pełni nasze uwagi przedstawione przy art. 69 § 1 , 1 d i e usp. Dodatkowo wskazujemy na to, iż rozwiązanie to ma także zapewne zwolnić od odpowiedzialności tych sędziów, którzy nie uznając za legalną Krajową Radę Sądownictwa, odmówili kierowania do niej stosownych wniosków o zgodę na dalsze orzekanie i pomimo ukończenia 65 roku życia nadal uważają, że legalnie mogą wykonywać obowiązki orzecznicze. Takie ustawowe stworzenie wyjątku od konieczności uznawania zasady legalności aktu prawnego jest niedopuszczalne.	
12.	Sąd Najwyższy (Biuro Studiów i Analiz Sądu Najwyższego)	Art. 8	Krytycznie należy się również odnieść do propozycji przekształcenia trwających delegacji w delegacje trzyletnie. Projekt ustawy w art. 8 ust. 1 przewiduje, że wszystkie delegacje sędziów trwające w dniu wejścia w życie ustawy, które zostały udzielone na czas nieokreślony, automatycznie przekształcają się w delegacje na czas określony – trzyletni, liczony od dnia wejścia w życie nowych przepisów. Zgodnie	Uwaga nieuwzględniona

			z art. 2 Konstytucji RP, jednym z filarów państwa prawnego jest zasada ochrony praw nabytych i zaufania obywatela do państwa. Sędziowie, którzy zostali prawidłowo delegowani na czas nieokreślony na podstawie obowiązujących wówczas przepisów, nabyli prawo do pełnienia tej funkcji w uzgodnionym reżimie prawnym. Automatyczne, ustawowe „przekształcenie” delegacji na czas określony bez jakiegokolwiek procedury, bez indywidualnej decyzji organu delegującego i bez możliwości odwołania się od tej zmiany, stanowi ingerencję w sferę praw nabytych, a w praktyce oznacza to niedopuszczalne, wsteczne działanie prawa – zmieniające skutki prawne decyzji już wydanych i obowiązujących. Warto również zaznaczyć, że delegacja sędziego, choć ma charakter czasowy, jest formą pełnienia służby sędziowskiej. Jej arbitralne skrócenie lub zakończenie – bez indywidualnego aktu – może być odczytywane jako pośrednie ograniczenie konstytucyjnej zasady nieusuwalności sędziego. Skoro ustawodawca sam uprzednio przyznał sędziom prawo do delegacji na czas nieokreślony, to skrócenie okresu delegacji nie może nastąpić „zbiorczo”, w drodze przepisu ogólnego, bez analizy potrzeb służby i skonkretyzowanego stanowiska piastowanego przez danego sędziego. Takie rozwiązanie pozbawia jednostkę należytej ochrony prawnej i przenosi odpowiedzialność za konsekwencje decyzji ustawodawcy na sędziego, który zostaje z dnia na dzień postawiony w nowej,	
--	--	--	---	--

			mniej stabilnej, sytuacji zawodowej. Projektodawca nie wykazał również, że konieczność skrócenia wszystkich trwających w danym momencie delegacji ma charakter niezbędny dla osiągnięcia jakiegokolwiek racjonalnego celu publicznego. Nie przedstawiono żadnych analiz wskazujących, że delegacje na czas nieokreślony wywoływały negatywne skutki dla funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości.	
13.	Stowarzyszenie Absolwentów i Aplikantów KSSiP VOTUM	Art. 8	Ponadto należy poddać pod rozagę skrócenie terminu przewidzianego w art. 8 ust. 1 projektu z trzech lat do roku, a ewentualnie uwzględnienie już trwających okresów delegacji przy obliczaniu tego okresu. W przeciwnym razie cele przyświecające projektodawcy, tj. wzmocnienie kadry orzeczniczej, realnie zostaną osiągnięte dopiero po upływie wskazanego okresu, a ustawa nie będzie miała faktycznego przełożenia na aktualny stan obsady kadrowej w sądach.	Uwaga nieuwzględniona
14.	Ogólnopolskie Stowarzyszenie Sędziów Sądów Administracyjnych	Art. 69 usp	Możliwość orzekania po osiągnięciu wieku przejścia w stan spoczynku nie budzi naszych wątpliwości. Pozwala wykorzystać doświadczenie i wiedzę sędziów, którzy z uwagi na stan zdrowia są zdolni do dalszej służby i mają wolę jej wykonywania. Maksymalny wiek, do którego sędzia będzie mógł pozostać w czynnej służbie również akceptujemy. Jednakże wątpliwości budzą rozwiązania dotyczące wynagrodzenia sędziów orzekających po 65 roku życia oraz możliwość zmniejszenia na ich wniosek udziału w przydziale spraw i to nawet do 25 %. Proponowane przepisy są	Uwaga uwzględniona w zakresie obejmującym podwyższenie dolnej granicy udziału w przydziale spraw do 50%

			niekonsekwentne oraz sprzeczne z już obowiązującymi regulacjami, których zmiany w projekcie nie przewidziano. Sędzia, o którym mowa w art. 69 § 1 (w projektowanym brzmieniu), nie może być traktowany jako będący w części sędzią czynnym, a w części sędzią w stanie spoczynku. Taki wniosek można zaś wyprowadzić z treści projektowanych art. 69 § 1e (o przysługujących sędziemu wynagrodzeniu i uposażeniu) oraz z art. 83b (dotyczącym zatrudnienia w niepełnym wymiarze). Projektowany art. 69 § 1 brzmi ” „§ 1. Sędzia przechodzi w stan spoczynku z dniem ukończenia 65. roku życia, chyba że nie później niż na sześć miesięcy i nie wcześniej niż na dwanaście miesięcy przed ukończeniem tego wieku oświadczy właściwemu prezesowi sądu apelacyjnego wolę dalszego zajmowania stanowiska i przedstawi zaświadczenie stwierdzające, że jest zdolny, ze względu na stan zdrowia, do pełnienia obowiązków sędziego, wydane na zasadach określonych dla kandydata na stanowisko sędziowskie.”. Skoro sędzia przechodzi w stan spoczynku w związku z osiągnięciem określonego wieku, chyba że złoży stosowne oświadczenie, to oświadczenie to należy traktować (zgodnie zresztą z dotychczasową praktyką) jako oświadczenie o woli pełnienia nadal służby czynnej. Zaświadczenie lekarskie ma potwierdzać, że nie ma przeszkód do dalszego pełnienia służby. Tym samym sędzia ten nadal pozostaje w służbie czynnej i nie przysługuje mu uposażenie, o którym mowa w art.100 § 2 u.s.p. zgodnie z	
--	--	--	--	--

			którym „Sędziemu przechodzącemu lub przeniesionemu w stan spoczynku z powodu wieku, choroby lub utraty sił przysługuje uposażenie w wysokości 75% wynagrodzenia zasadniczego i dodatku za wystugę lat, pobieranych na ostatnio zajmowanym stanowisku.”. Traktując sędziego jako będącego w części w służbie czynnej, a w części – w stanie spoczynku, projektodawca zdaje się nie zauważać tego przepisu. Ponadto, jeśli uznać, że sędzia przechodzi (w części?) w stan spoczynku, należałoby także uregulować kwestię odprawy, jej wysokości, krotności (czy przy osiągnięciu 70 lat trzeba ją przykładowo wyrównać do wysokości odprawy obliczonej wg wysokości wynagrodzenia w dniu osiągnięcia 70 lat) , możliwości uzyskania prawa do nagrody jubileuszowej (sędzia będzie wszak dalej pracował). Art. 69 § 1 e przewiduje tylko ustalenie wynagrodzenia z uwzględnieniem zajmowanego stanowiska i dodatku za wystugę lat, więc może powstać problem, czy kolejne lata pracy będą sędziego uprawniały do nagrody jubileuszowej. Zauważyć też trzeba brak konsekwencji, Sędzia, który orzeka przy zmniejszonym przydziale spraw z uwagi na korzystanie z urlopu wychowawczego nie jest traktowany jako zatrudniony w niepełnym wymiarze pracy (art.83 a u.s.p.). W kolejnym przepisie – projektowanym art. 83b - traktuje się już sędziego o zmniejszonym udziale w przydziale spraw jako zatrudnionego w niepełnym wymiarze pracy. Przy nawiązaniu stosunku służbowego sędziego (poprzez	
--	--	--	--	--

			powołanie go na stanowisko sędziego) nie przewiduje się „powołania w niepełnym wymiarze pracy”. Wprawdzie art. 62 u.s.p. (a także i ustawa z 25 lipca 2002 r. Prawo o ustroju sądów administracyjnych -art.6 § 4) przewidują możliwość powołania profesora lub doktora habilitowanego nauk prawnych w polskich szkołach wyższych, w Polskiej Akademii Nauk oraz w instytutach naukowo-badawczych i innych placówkach naukowych na stanowisko sędziego sądu powszechnego, w niepełnym, nie mniejszym niż połowa, wymiarze czasu pracy, jednak w praktyce osoby te otrzymują powołanie, bez ograniczenia czasu pracy (zmniejszenie udziału w przydziale spraw nie wynika z aktu powołania). Ponadto zapis o niepełnym wymiarze pracy pozostaje w sprzeczności z art. 83 u.s.p. który stanowi , że czas pracy sędziego jest normowany wymiarem jego zadań. Jeśli zatem sędzia może mieć zmniejszony udział w przydziale spraw, to nie pracuje on w niepełnym wymiarze pracy, ale w wymiarze normowanym jego zmniejszonym udziałem w przydziale spraw. Można się domyślać, że celem zmiany art. 69 § 1 jest zachęcenie sędziów do pozostawania w służbie czynnej po osiągnięciu wieku 65 lat. Niewątpliwie ten cel jest realizowany poprzez pozbawienie KRS decydowania o możliwości wykonywania służby po 65 roku życia i ta zmiana jest dla według nas słuszna. Nie służy natomiast temu celowi możliwość zmniejszonego przydziału spraw. Jak wskazano wyżej, nie jest możliwe jednoczesne	
--	--	--	--	--

			wypłacanie sędziemu wynagrodzenia i uposażenia. Tym samym sędzia decydujący się na zmniejszony przydział spraw, powinien mieć proporcjonalnie zmniejszeniu wynagrodzenia – raczej nikogo nie zachęci do pozostania w służbie. . Jeśli sędzia ma mieć (przy 75% udziale w przydziale spraw) wynagrodzenie takie, jak w stanie spoczynku, to tylko zakochanych w zawodzie uda się namówić na pozostanie w służbie czynnej. Można też zadać sobie pytanie, dlaczego w projekcie przewiduje się możliwość zatrudnienia przykładowo jako wizytatorów, czy do wykonywania czynności administracyjnych sędziów w stanie spoczynku i odsyła się w tym zakresie do stosowania art. 83 u.s.p. (projektowany art.105 § 2), a sędzia, który zdecydował się pozostać w czynnej służbie miałby prawo do zmniejszenia swojego obciążenia pracą. Zgłaszając chęć do dalszego pełnienia służby, sędzia ma przedstawić zaświadczenie o zdolności do służby, takie jak przy objęciu stanowiska, czyli ma wykazać zdolność do służby w pełnym wymiarze. Przyznanie możliwości pracy przy mniejszym obciążeniu sprawami mogłoby zatem wywołać wątpliwości co do potrzeby – zatrzymywania w czynnej służbie osób niezdolnych już do wykonywania swoich obowiązków w takim zakresie, w jakim wykonują je inni sędziowie w stanie czynnym. Brak konsekwencji projektodawcy w uregulowaniu statusu sędziego, który wyrazi wolę wykonywania służby po osiągnięciu 65 lat widoczny jest	
--	--	--	---	--

			także w lukach tej regulacji. Porównanie projektowanego art.101 § 2 z regulacją zawartą w art. 69 potwierdza tę tezę. Nie wiadomo bowiem przykładowo, czy sędzia taki ma składać oświadczenie majątkowe. Uwagi dotyczące art. 69 i art. 83b odnoszą się również do art.109 § 1b i art.129 § 3 oraz do art. 2 pkt 2 i 3 projektu i art. 7 projektu. W odniesieniu co do tego ostatniego należy zauważyć, że także w tym przypadku nie uregulowano kwestii odprawy, która niewątpliwie musiała być już raz wypłacona.	
15.	Komisja Kodyfikacyjna Ustroju Sądownictwa i Prokuratury	Art. 69 § 1	Ponadto Komisja proponuje, żeby przywilej dalszego pełnienia służby przez sędziego po osiągnięciu wieku uprawniającego do przejścia w stan spoczynku nie był dostępny dla tych sędziów, którzy zostali prawomocnie ukarani karami dyscyplinarnymi wskazanymi w art. 109 § 1 pkt 2-4 p.u.s.p. Korzystanie z tego przywileju przez osoby, które zostały pociągnięte do odpowiedzialności dyscyplinarnej, z pewnością zostałyby negatywnie odebrane nie tylko przez środowisko sędziowskie, ale także byłoby niezrozumiałe dla opinii publicznej. Ograniczenie w tym wypadku katalogu wyłączeń do kar wymienionych w art. 109 § 1 pkt 2-4 p.u.s.p. wynika z faktu, że najniższa kara, tj. upomnienie (wskazane w art. 109 § 1 pkt 1 p.u.s.p.), jest wymierzana za przewinienia dyscyplinarne mniejszej wagi. Co więcej, takie rozwiązanie byłoby spójnie powiązane z innymi skutkami tych kar, w tym w szczególności ze wskazanymi w art. 109 § 3 p.u.s.p. konsekwencjami w	Uwaga nieuwzględniona

			postaci: pozbawienia możliwości awansowania na wyższe stanowisko sędziowskie przez okres pięciu lat, niemożności udziału w tym okresie w kolegium sądu, zakazu orzekania w sądzie dyscyplinarnym lub objęcia w sądzie funkcji prezesa sądu, wiceprezesa sądu lub kierownika ośrodka zamiejscowego sądu. Ustanowienie tego wyłączenia odwoływałoby się do obiektywnego kryterium, a zarazem pośrednio przyczyniałoby się do zwiększenia starań sędziów o zapewnienie właściwego poziomu pełnionej służby i zachowanie jej etosu. Z tego względu Komisja proponuje, aby do projektu art. 69 § 1 p.u.s.p. oraz do proponowanego w opinii projektu art. 69 § 3 p.u.s.p. dodać zdanie drugie, o następującej treści: „Przepisu zdania pierwszego nie stosuje się do sędziego, któremu prawomocnie została wymierzona kara wymieniona w art. 109 § 1 pkt 2, 3 lub 4”. Tego rodzaju zmiana pozwoli na stosowanie automatycznego mechanizmu prolongowania służby wyłącznie w odniesieniu do osób, które mogą dalej zajmować stanowisko sędziowskie nie tylko ze względu na stan zdrowia, lecz dodatkowo dają także odpowiednią rękojmię rzetelnego wykonywania obowiązków. Należy również rozważyć, czy skutkiem wymierzenia kar dyscyplinarnych, o których mowa w art. 109 § 1 pkt 2, 3 lub 4 p.u.s.p., nie powinno być także wyłączenie możliwości dalszego pełnienia służby przez sędziego uprawnionego do przejścia w stan spoczynku, zwłaszcza, że zaproponowany w	
--	--	--	---	--

			projekcie system zmniejszonego przydziału zadań sędziów, którzy osiągnęli 65. rok życia, może być traktowany jako swego rodzaju przywilej przysługujący w ramach stosunku służbowego sędziego.	
16.	Ogólnopolskie Zrzeszenie Sędziów „Aequitas”	Art. 69 § 1 usp	Art. 69 § 1 usp – opiniujemy negatywnie Zawarta w uzasadnieniu projektu ustawy negatywna ocena dotychczasowych rozwiązań w zakresie regulacji odnośnie przechodzenia sędziów w stan spoczynku, skupia się na krytyce rozwiązań włączających Krajową Radę Sądownictwa, w procedurę przedłużania okresu przewidywanej służby sędziów. Podkreśla się nieprecyzyjność ustawowych przesłanek wyrażenia zgody przez KRS na dalsze zajmowanie stanowiska przez sędziego – wydaje się, iż zarzut ten ma charakter wyłącznie publicystyczny, trudno wyobrazić sobie zamknięty katalog pozytywnych czy negatywnych przesłanek w omawianym zakresie. Dąży się do wyeliminowania elementu ocennego, jeśli chodzi o przydatność danej osoby do dalszego zajmowania stanowiska sędziego – jedynym czynnikiem warunkującym dalsze pełnienie służby miałyby być oświadczenie sędziego zawierającego wolę dalszego zajmowania stanowiska z dołączonym zaświadczeniem lekarskim, iż jest zdolny ze względu na stan zdrowia do pełnienia służby. Te ostatnie ma być wydane „na zasadach określonych dla kandydata na stanowisko sędziowskie”. Zasady te określone są w rozporządzeniu Ministra	Uwaga nieuwzględniona

			Sprawiedliwości w sprawie badań lekarskich i psychologicznych kandydatów do objęcia urzędu sędziego z dnia 19.09.2014 r. (tj. Dz.U 2018 poz. 619) i obejmują - ogólną ocenę stanu zdrowia, ze szczególnym uwzględnieniem układu nerwowego i stanu psychicznego oraz badania specjalistyczne, konsultacje lekarzy specjalistów i badania pomocnicze (w szczególności badania laboratoryjne, EKG, EEG, RTG), jeżeli lekarz uprawniony uzna je za niezbędne. Tym samym wymogi w tym zakresie zostały określone w sposób tożsamy dla osób młodych rozpoczynających służbę oraz dla osób 65 letnich i starszych, co jest absurdalne i świadczy o braku wyobraźni projektodawcy. Regułą będzie przedstawianie standardowych zaświadczeń pochodzących od lekarzy medycyny pracy, opierających się jedynie na podstawowych badaniach EKG, EEG, RTG. Odmowa wystawienia tego typu zaświadczenia będzie zapewne śladowa. Pamiętać należy także o tym, iż przedstawienia tego typu zaświadczenia wymaga się jedynie raz, po czym następować ma automatyczne przedłużenie okresu pełnienia służby o 5 lat. Bez wątpienia przedłożenie zaświadczenia o stanie zdrowia jest kluczowe, jednakże zakres badań powinien mieć charakter pogłębiony (warunki należy ustalić z właściwymi specjalistami z zakresu medycyny), po czym mając na uwadze naturalne pogarszanie stanu zdrowia sędziów po 65 roku życia, należałoby wymagać corocznego przedstawiana	
--	--	--	---	--

			takiego zaświadczenia – brak jego przedstawienia oznaczałby natychmiastowe zakończenie okresu pełnienia służby. Projektodawcy wskazują, iż proponowany system jest najlepszy z punktu widzenia zasad niezawisłości i niezależności sądów i sędziów – należy zadać sobie pytanie co wspólnego wskazane zasady mają z przedłużaniem okresu pełnienia służby przez sędziów? Wydaje się, iż tego typu uzasadnienie ma charakter swoistej legislacyjnej sztampy – nic nie wnosi do udowodnienia założonej tezy, jedynie „dobrze brzmi”. Zaproponowano w zasadzie rozwiązanie skrajne, pozostawiając woli sędziego to czy chce, czy nie chce dalej pełnić służbę. Pomija się więc kwestię przebiegu dotychczasowej służby sędziego, ilość kończonych przez niego spraw, stabilność orzecznictwa, jakość wykonywanej pracy, kwestię obecności, korzystania przez sędziego ze zwolnień lekarskich, potrzeby danego sądu związane z kwestią opanowania wpływu – wystarczyć ma technicznie wola sędziego oraz wspomniane zaświadczenie lekarskie. W skrajnych przypadkach możemy mieć do czynienia ze swoistym „zmuszeniem” pracodawcy do „zatrudniania” danej osoby, bez względu na prezentowane kwalifikacje, wieloletnią złą ocenę pełnionej służby, dramatyczną stabilność orzeczeń, czy wręcz obciążenie postępowaniami dyscyplinarnymi. Co więcej dalsze pełnienie służby przez konkretną osobę może kłócić się z potrzebami wymiaru sprawiedliwości, przecież nader	
--	--	--	---	--

			często odejście sędziego z urzędu wiąże się z „przeniesieniem” bądź wprost z likwidacją konkretnego etatu. Tymczasem wola sędziego oraz sztabowe zaświadczenie lekarskie mogą powyższe uniemożliwić, zatrzymując możliwe zmiany kadrowe na 5 lat. Projektodawca wskazuje na to, iż „w okresie najbliższych 5 lat w Polsce nastąpi gwałtowne zwiększenie (o ponad 100 %) liczby sędziów odchodzących w ciągu roku w stan spoczynku”, co szczególnie ma dotknąć sądy apelacyjne oraz okręgowe. Powyższych twierdzeń odnośnie ilości sędziów nabywających opisywane uprawnienia, w żaden sposób jednak się nie dokumentuje, ponownie pozwalając sobie na publicystyczne tezowanie, charakterystyczne dla doniesień medialnych. Niezależnie od powyższego, wydaje się, iż projektodawca w drodze rozwiązania ad hoc próbuje rozwiązać problem systemowy, wynikający z prezentowanego stanowiska co do „niekonstytucyjnego charakteru” obecnej Krajowej Rady Sądownictwa. Ten pogląd zaowocował zablokowaniem ogłaszania kolejnych konkursów na wolne stanowiska sędziowskie, co oczywiście zatrzymało naturalny proces wymiany kadrowej w sądach. W sytuacji normalnych konkursów, uciekanie się do automatycznych, sztucznych rozwiązań jest zbędne. Nie bez znaczenia jest także i to, że proponowane rozwiązania, mając na uwadze proponowany „automatyzm” w zakresie przedłużania okresu orzekania, zablokuje naturalny rozwój	
--	--	--	--	--

			oraz awanse szeregu zdolnych młodszych sędziów, dodatkowo zamknie dostęp do zawodu innym młodym prawnikom. Powyższe stwierdzenia nie oznaczają, iż stowarzyszenie negatywnie ocenia motywację oraz stan wiedzy, czy zdolności sędziów po 65 roku życia, nasz sprzeciw budzi jedynie to, iż przedłużenie okresu pełnienia przez nich służby nie może opierać się na automatyzmie, warunkowanym jedynie przez wolę tych osób. Nie jest to zgodne z interesem wymiaru sprawiedliwości. Na marginesie należy jedynie wskazać, iż powyższe rozwiązanie jest powiązane z innymi działaniami projektodawcy (Ministerstwa Sprawiedliwości), np. w zakresie odejścia od losowania pełnych składów orzekających w ramach SLPS. Konsekwentne, nieprzemyślane działania kolejnych Ministrów Sprawiedliwości, blokujących ogłaszanie konkursów na wolne stanowiska sędziowskie, powodują powstawanie naturalnych braków/wakatów, a tym samym narastanie naturalnych zaległości. Zamiast rozwiązań systemowych proponuje się rozwiązania ad hoc – te zaś w żaden sposób nie leżą w interesie wymiaru sprawiedliwości. Proponowane rozwiązanie art. 69 § 1 usp stworzone zostało w sposób naiwnie idealistyczny, byłoby właściwe dla archetypowego sędziego z nienagannym przebiegiem służby, którą pełni w miejscu, które wymaga jego dalszego zaangażowania – i jako takie jest absurdalnie nielogiczne i oderwane od rzeczywistości.	
--	--	--	---	--

17.	Ogólnopolskie Zrzeszenie Sędziów „Aequitas”	Art. 69 § 1c usp	Art. 69 § 1c usp – skoro wyłączono w projekcie udział Krajowej Rady Sądownictwa w procedurze pozwalającej przedłużyć okres pełnienia służby sędziemu powyżej 65 roku życia, nie ma także powodów i uzasadnienia do zawiadomienia jej o złożeniu przez sędziego oświadczenia oraz zaświadczenia lekarskiego.	Uwaga nieuwzględniona
18.	Komisja Kodyfikacyjna Ustroju Sądownictwa i Prokuratury	Art. 69 § 1d usp	W ocenie Komisji projektowany art. 69 § 1d p.u.s.p. stwarza zbyt szerokie możliwości swobodnego ograniczenia wpływu spraw do referatu sędziego, który nabył uprawnienie do przejścia w stan spoczynku. Należy uznać, że zmniejszenie przydziału spraw powinno następować w granicach do maksymalnie 50% albo ograniczać się do wyeliminowania przydziału w pewnej kategorii spraw przy zachowaniu 100% przydziału w innych kategoriach. Sędzia orzekający w niższym wymiarze zadań nie udziela na tyle istotnej pomocy, by jej efekty mogły zostać uznane za proporcjonalne w porównaniu z nakładami, które z tego powodu należy ponieść, oraz z wysiłkami organizacyjnymi, które się z tym wiążą. Zawężenie granic dopuszczalnego ograniczenia przydziału spraw należy uznać za celowe także ze względu na to, że w świetle projektu na wniosek zainteresowanego sędziego (składany za co najmniej dwumiesięcznym uprzedzeniem) zakres tego przydziału miałby ulegać swobodnej zmianie. Stąd istotne jest zapewnienie, aby zmiany te nie wahały się w szerszych granicach niż 50%,	Uwaga uwzględniona w zakresie obejmującym podwyższenie dolnej granicy udziału w przydziale spraw do 50%

			gdyby system ten miał być połączony z proporcjonalnym obniżeniem wynagrodzenia sędziego. (...) Zaproponowany mechanizm można również uznać za środek służący poprawie sytuacji kadrowej sądów powszechnych wyłącznie przy założeniu, że złożenie przez sędziego wniosku o obniżenie przydziału spraw będzie zarazem kwalifikowane jako równoznaczne ze zwolnieniem stanowiska sędziowskiego, w wyniku czego możliwe stanie się obsadzenie tego stanowiska przez nowego sędziego. W przeciwnym razie masowe stosowanie tego instrumentu może wywołać efekt przeciwny od zamierzonego i doprowadzić do obniżenia sprawności postępowań sądowych, przede wszystkim w wydziałach, w których w większości orzekają sędziowie korzystający z uprawnienia do przejścia w stan spoczynku. Można to zobrazować przykładem wydziału, w którym orzeka czterech takich sędziów. Skorzystanie przez każdego z tych sędziów z prawa do obniżenia przydziału spraw do 50% będzie w istocie prowadziło do zmniejszenia obsady kadrowej wydziału o dwóch sędziów. W związku z tym projekt powinien ustanawiać mechanizmy zabezpieczające przed powstawaniem takich negatywnych skutków, które wydają się odwrotne od oczekiwanych.	
19.	Komisja Kodyfikacyjna	Art. 69 § 1d usp	Zbyt elastyczne jest również projektowane rozwiązanie, które przewiduje, że na wniosek sędziego zmiana udziału w	Uwaga nieuwzględniona

	Ustroju Sądownictwa i Prokuratury		przydziale spraw może następować co sześć miesięcy. Aby uniknąć dezorganizacji pracy wydziałów, w których orzeka sędzia korzystający z prawa zmiany zakresu przydziału spraw, Komisja proponuje, aby zmiana taka była możliwa nie częściej niż co rok. Zapewni to lepszą organizację pracy i umożliwi osobom kierującym sądem prowadzenie zaplanowanych działań związanych z obsadą kadrową w poszczególnych wydziałach	
20.	Komisja Kodyfikacyjna Ustroju Sądownictwa i Prokuratury	Art. 69 § 1e usp	Najpoważniejsze zastrzeżenia budzą proponowane w projekcie unormowania, które mają określać status sędziego korzystającego z obniżonego przydziału spraw z powodu nabycia prawa do przejścia w stan spoczynku. W uzasadnieniu projektu wskazano, że taki sędzia pozostaje sędzią w stanie czynnym. Jest to założenie w pełni prawidłowe. Instytucja stanu spoczynku przewidziana w art. 180 ust. 3 i 4 Konstytucji RP stanowi konkretyzację zasady nieusuwalności sędziego, gdy ten staje się niezdolny do orzekania z przyczyn wskazanych w art. 67 ust. 1 Konstytucji RP. Istota stanu spoczynku sprowadza się do zachowania statusu sędziego z wyłączeniem możliwości pełnienia funkcji orzekania. Konstytucja pozostawia ustawodawcy zwyktemu margines swobody w kształtowaniu poszczególnych elementów stanu spoczynku, lecz zakres tej swobody jest konstytucyjnie zdeterminowany. Inaczej jest jednak z samą możliwością pełnienia funkcji orzeczniczych. Konstytucja nie dopuszcza możliwości ograniczania lub	Uwaga uwzględniona w zakresie obejmującym nadanie zmodyfikowanego brzmienia art. 69 § 1e usp

			modyfikacji zakazu pełnienia funkcji orzeczniczych w stanie spoczynku. Mamy w tym wypadku do czynienia z konstytucyjnym pojęciem autonomicznym, które nie może być interpretowane przez wykładnię systemową odwołującą się do aktów podkonstytucyjnych. W związku z tym wraz z przejściem w stan spoczynku sędzia traci uprawnienia przyznane mu w akcie powołania i nie może sprawować wymiaru sprawiedliwości w jakiejkolwiek formie (por. wyrok Sądu Najwyższego z 12 maja 2005 r., I PK 246/04). Nie jest wobec tego dopuszczalne wprowadzanie rozwiązań, na mocy których ta sama osoba będzie sędzią w stanie czynnym (w zakresie, w jakim pełni funkcje orzecznicze) i zarazem sędzią w stanie spoczynku (w zakresie, w jakim nie pełni tych funkcji). W związku z tym należy negatywnie ocenić propozycję art. 69 § 1e p.u.s.p., który przewiduje, że sędziemu korzystającemu z obniżonego przydziału ma przysługiwać obniżone wynagrodzenie oraz dodatkowo odpowiednio zredukowane uposażenie określone art. 100 § 2 p.u.s.p. Zgodnie z tym przepisem uposażenie to przysługuje wyłącznie sędziemu – <i>verba legis</i> – przechodzącemu lub przeniesionemu w stan spoczynku z powodu wieku, choroby lub utraty sił. Sędzia, który korzysta z obniżonego przydziału, jak każdy sędzia w służbie czynnej, powinien wobec tego otrzymywać świadczenie w postaci wynagrodzenia, które co	
--	--	--	---	--

			najwyżej może być skalkulowane w sposób, w jaki projekt określa to w art. 69 § 1e p.u.s.p. Z kolei regulując wysokość tego wynagrodzenia (łązonego z uposażeniem) projekt nie uwzględnia wyjątku od zasady pełnego przydziału spraw, który obowiązuje na mocy § 65 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 18 czerwca 2019 r. - Regulamin urzędowania sądów powszechnych¹¹. Zgodnie z tym przepisem, jeżeli do przejścia sędziego w stan spoczynku pozostało mniej niż 6 miesięcy i sędzia nie złożył oświadczenia, o którym mowa w art. 69 § 1 p.u.s.p., przewodniczący wydziału po wysłuchaniu sędziego może zarządzić wstrzymanie przydziału we wszystkich lub niektórych kategoriach spraw oraz częściowy podział referatu, a w razie dużej liczby pracochłonnych spraw w referacie sędziego wstrzymanie przydziału i częściowy podział referatu mogą nastąpić wcześniej. Oznacza to, że sędzia, którego udział w przydziale spraw wynosi 0%, w okresie sześciu miesięcy, a w uzasadnionych przypadkach nawet dłużej, może zachować prawo do pełnego wynagrodzenia, także jeżeli przysługuje mu uprawnienie do przejścia w stan spoczynku, ponieważ osiągnął 65. rok życia. Projektowany art. 69 § 1e p.u.s.p. w sposób nieuzasadniony pogarsza sytuację sędziów uprawnionych do przejścia w stan spoczynku, w szczególności stanowi podstawę do obniżenia wynagrodzenia sędziego, który bierze ograniczony	
--	--	--	--	--

¹¹ Dz.U. z 2024 r., poz. 867

			udział w przydziale spraw (od 99% do 25% według projektu), mimo że obecnie prawo dopuszcza sytuację by sędzia, który w ogóle nie bierze udziału w przydziale spraw, mógł pobierać wynagrodzenie w pełnej wysokości. Projekt nie powinien przekreślać rozwiązania wynikającego z § 65 ust. 1 Regulaminu, zwłaszcza że przemawia za nim wzgląd na zapewnienie sprawności postępowania i prawidłowy rozkład pracy sędziów. Można przy tym rozważyć wprowadzenie w ramach projektu reguły ustawowej, zgodnie z którą sędzia w przypadku spodziewanego przejścia w stan spoczynku powinien zostać całkowicie wyłączony od udziału w przydziale spraw, jeżeli w jego referacie znajduje się istotna liczba spraw mających charakter pracochłonny. Takie rozwiązanie pozwoliłoby zachować spójność projektu z obecnymi regulacjami dotyczącymi dalszego orzekania przez osoby uprawnione do przejścia w stan spoczynku, a jednocześnie osiągnąć efekt zamierzony w projekcie, tj. faktycznie odciążyć sędziów po 65. roku życia co do zakresu wykonywanych zadań. W takiej sytuacji obowiązki służbowe sędziego polegałyby na podejmowaniu czynności wyłącznie w sprawach będących w toku w celu wydania w nich orzeczenia kończącego postępowanie przed spodziewaną datą przejścia w stan spoczynku, lecz bez konieczności nadawania biegu sprawom nowym ze względu na wyłączenie sędziego z udziału w ich przydziale. Uwzględnienie tej perspektywy stawia pod znakiem	
--	--	--	--	--

			zapytania celowość, jak i skuteczność proponowanego w projekcie mechanizmu obniżania wysokości wynagrodzenia sędziego z powodu zmniejszenia jego udziału w przydziale spraw.	
21.	Ogólnopolskie Zrzeszenie Sędziów „Aequitas”	Art. 69 § 1d, e usp	Art. 69 § 1d, e usp – opiniujemy zdecydowanie negatywnie Projektodawca przewiduje możliwość orzekania przez sędziów, którzy ukończyli 65 rok życia przy zmniejszonym przydziale spraw – ma to wychodzić naprzeciw postulatowi sędziów, którzy utracili możliwość orzekania w dotychczasowym wymiarze. Takie rozwiązanie jest niezrozumiałe, zgoda na orzekanie przez sędziego w zmniejszonym przydziale spraw (w skrajnym przypadku do 75 %), oznacza, iż pozostała część spraw przypadająca na 1 pełny etat, który ten sędzia zajmuje w całości, bo przecież nie w jakimś ułamku – nie zostanie załatwiona. Ułatwiając, jeśli do referatu sędziego orzekającego w 100% przydziału wpływa 100 spraw to do referatu sędziego, który ma ograniczony przydział np. do 50% wpływa jedynie 50 spraw – powstaje pytanie, co z pozostałą ilością spraw? Odpowiedź może być dwójaka tj. albo nie zostaną załatwione potęgując zaległość albo załatwione zostaną przez pozostałych orzeczników, którzy zostaną obciążeni dodatkowo, przy czym tym orzecznikom nie proponuje się dodatkowych gratyfikacji za pracę. W interesie wszystkich sędziów poszczególnych wydziałów, którzy nie ukończyli 65 roku życia będzie więc to, by osoba nabywająca prawo do stanu spoczynku z tego	Uwaga uwzględniona w zakresie obejmującym podwyższenie dolnej granicy udziału w przydziale spraw do 50%

			uprawnienia skorzystała – w przeciwnym wypadku narażeni są na to, że zostaną obciążeni częścią „jego” referatu oraz częścią jego wpływu. Odejście sędziego w stan spoczynku zwolni etat, który będzie mógł być objęty przez sędziego orzekającego w pełnym wymiarze przydziału. Kuriozalnym i nadzwyczaj niebezpiecznym dalszym rozwiązaniem jest to, iż to sędzia, który skorzystał z proponowanego rozwiązania może złożyć wiążące! oświadczenie/wniosek, iż będzie orzekał w części przydziału spraw „zmniejszony udział w przydziale spraw ustala się zgodnie z wnioskiem sędziego”. Nie straci on finansowo, co zapewnia rozwiązanie z art. 69 § 1 e usp, co z pewnością nie ma charakteru motywującego do utrzymywania 100 procent przydziału. Powyższe rozwiązania sprawiają wrażenie stworzonych wprost pod indywidualne potrzeby i są skrajnie demotywujące dla innych sędziów wydziału, nielogiczne oraz stoją w sprzeczności z podstawowymi zasadami racjonalizmu. Takie rozwiązania ponownie blokują naturalną wymianę kadr w wymiarze sprawiedliwości, utrwalają nierówności – stowarzyszenie nie sprzeciwia się udziałowi orzeczników w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości po ukończeniu 65 roku życia, jednakże dotyczyć to powinno wyłącznie osób zdrowych, w pełni przygotowanych i gotowych do pełnienia służby na dotychczasowych zasadach, w pełnym wymiarze. Osoby, które nie są w stanie zapewnić standardów obowiązujących pozostałych orzeczników, zarówno jeśli	
--	--	--	--	--

			chodzi o jakość pracy, jak też jej ilość, powinny odejść w stan spoczynku, który jest absolutnie naturalnym następstwem wieloletniej służby. Ponadto należy zwrócić uwagę, że pozostawienie sędziemu pełnej uznaniowości co do zakresu przydziału spraw będzie kłopotliwe z punktu widzenia organizacji sądu. Dwunastomiesięczny okres uprzedzenia z jakim podjąć ma decyzję sędzia złagodzi oczywiście te problemy, lecz w dalszym wypadku pozbawi prezesa lub przewodniczącego sądu możliwości planowania obsady danego wydziału. Problem będzie miał większy wymiar w sytuacji, gdy w jednym Wydziale będzie na przykład dwóch sędziów w takiej sytuacji. Niepewność obsady i trudności organizacyjne powiększa jednocześnie uprawnienie takiego sędziego do przejścia w stan spoczynku w każdym czasie, za trzymiesięcznym wypowiedzeniem (art. 69 § 3 projektu). Ocena finansowa projektowanego rozwiązania art. 69 § 1d, e usp. W projekcie przyjmuje się rozwiązanie pozwalające na możliwość zmniejszenia przydziału spraw dla takiego sędziego od 75% normalnego wpływu do 25%, z jednoczesnym pobieraniem zarówno wynagrodzenia, jak i uposażenia sędziego w stanie spoczynku w stosunku, w jakim sędzia taki korzysta ze zmniejszenia wpływu – czyli jeżeli sędzia ograniczy wpływ do 75% normalnego wpływu, pobiera 75% wynagrodzenia sędziego oraz 25% uposażenia w stanie spoczynku, jakie pobierałby po ukończeniu sześćdziesiątego piątego roku	
--	--	--	--	--

			życia. Sumując wynagrodzenie sędziego i uposażenie w stanie spoczynku dla 75%, 50% i 25% ograniczenia wpływu przedstawia się następująco (za 1 przyjmujemy normalne wynagrodzenie sędziego: 75% wpływu - 0,9375 50% wpływu - 0,875 25% wpływu - 0,8125 To porównanie pokazuje, że projektowany system jest demotywacyjny. Sędziemu zdecydowanie opłaca się maksymalne możliwe zmniejszenie referatu, ponieważ zmniejszenie wynagrodzenia następuje dużo wolniej, niż zmniejszenie przydziału spraw. Będzie to bardziej widoczne, gdy wynagrodzenie jakie będzie miał otrzymywać według projektu sędzia podzielimy przez zmniejszony wpływ i przedstawimy jako procent wynagrodzenia, jakie za swą pracę otrzymuje sędzia pracujący na normalnym referacie. 75% wpływu oznacza 0,9375 wynagrodzenia sędziego, czyli przy tym nakładzie pracy 125% wynagrodzenia sędziego na pełnym etacie, 50% wpływu oznacza 0,875 wynagrodzenia sędziego, czyli przy tym nakładzie pracy 175% wynagrodzenia sędziego na pełnym etacie, 25% wpływu oznacza 0,8125 wynagrodzenia sędziego, czyli przy tym nakładzie pracy 325% wynagrodzenia sędziego na pełnym etacie. Tak więc rozsądną alternatywą, dla sędziego, który skończył sześćdziesiąt pięć lat, jest wnioskowanie o zmniejszenie przydziału spraw do minimalnego możliwego udziału czyli 25% przydziału spraw, które otrzyma sędzia na pełnym obciążeniu. Jeszcze jaskrawiej jest to widoczne w	
--	--	--	---	--

			przypadku postużenia się kwotami wynagrodzenia zasadniczego (dane poglądowe). Przyjmijmy, iż ostatnią kwotą wynagrodzenia zasadniczego, jaką sędzia otrzymał przed odejściem w stan spoczynku będzie 20 000 zł brutto (stawki awansowe, staż pracy). Stosownie do treści art. 100 § 2 usp sędziemu przechodzącemu lub przeniesionemu w stan spoczynku z powodu wieku, choroby lub utraty sił przysługuje uposażenie w wysokości 75% wynagrodzenia zasadniczego i dodatku za wysługę lat, pobieranych na ostatnio zajmowanym stanowisku. Oznacza to, iż powinien otrzymać świadczenie w kwocie 15 000 zł. Jeśli nie zdecyduje się na odejście w stan spoczynku i złoży wniosek, jeszcze raz podkreślmy „wiążący”, że chce orzekać jedynie na 50% przypadającego na niego przydziału spraw, wówczas otrzyma 50% wynagrodzenia sędziego oraz 50% uposażenia w stanie spoczynku, jakie pobierałby po ukończeniu sześćdziesiątego piątego roku życia. Przeliczając powyższe w oparciu o wskazane dane $50\% \times 20\,000 + 50\% \times 15\,000 = 17\,500$ zł Oznacza to, iż sędzia orzekając w wymiarze połowy normalnego wpływu otrzyma wynagrodzenie mniejsze jedynie o 12,5% niż sędzia obciążony referatem w 100 procentach (oczywiście ta różnica będzie realnie jeszcze mniejsza, jeśli sędzia po 65 roku życia będzie już korzystał z maksymalnych stawek awansowych oraz dysponował bardzo dużym stażem pracy). I tutaj też powstaje kolejne pytanie o realny koszt pracy takiego sędziego, który będzie	
--	--	--	---	--

			pracował po ukończeniu 65 roku życia. Będzie on znacznie wyższy niż jego kolegi, dajmy na to 40 latka zatrudnionego w tym samym wydziale na tym samym etacie. Młodszy kolega będzie na niższej stawce awansowej, z mniejszym stażem, jego wynagrodzenie zasadnicze będzie więc mniejsze i to znacząco – a to oznacza jedno, naturalnym i tańszym będzie zwolnienie etatu dla osoby młodszej, której koszt pracy będzie znacząco niższy, która także będzie mogła pracować w wymiarze 100% etatu i co do której nie grozi to, iż nagle zawiadomi prezesa sądu, iż chce ustąpić z urzędu i odejść w stan spoczynku, pozostawiając oczywiście swój referat do załatwienia innym sędziom. Trudno zrozumieć więc o co chodziło projektodawcy, który stworzył tak nielogiczny i nadzwyczaj drogi projekt rozwiązania. W zasadzie można się zastanowić, czy jego wdrożenie, przy oczywistych negatywnych skutkach finansowych, nie będzie się wiązało z odpowiedzialnością związaną z niegospodarnością. Decyzja sędziego o pozostawaniu dalej w służbie po sześćdziesiątym piątym roku życia powoduje, że jego etat zostaje niejako zamrożony, przez czas zależny tylko od tego sędziego, przy jednoczesnym zmniejszeniu jego obciążenia. Biorąc pod uwagę, że wynagrodzenia sędziów są równe w całym kraju, a obciążenia różnią się znacznie, można się spodziewać, że decyzje o pozostaniu dalej w służbie podejmą sędziowie orzekający w mniej obciążonych jednostkach, bo dla nich korzyści z nowego rozwiązania będą najwyższe. Oznacza to,	
--	--	--	---	--

			że nie będzie możliwe przeniesienie tego etatu do innego sądu, a jednocześnie sprawy ponad zmniejszony przydział obciążą pozostałych sędziów danego sądu. Koszty utrzymania stanowiska sędziowskiego takie jak wyposażenie komputerowe, miejsce w budynku są stałe, niezależnie od zmniejszonego przydziału spraw. Wejście przepisu w życie w kształcie przewidywanym w projekcie spowoduje powstanie grupy uprzywilejowanych sędziów, którzy będą pracować mniej, za proporcjonalnie większe pieniądze niż inni sędziowie.	
22.	Komisja Kodyfikacyjna Ustroju Sądownictwa i Prokuratury	Art. 69 § 2b	Należy przy tym wskazać na potrzebę wprowadzenia w przyszłości jednolitego wieku stanu spoczynku dla wszystkich sędziów. Konieczne stanie się więc rozważenie uchylecia art. 69 § 2 b p.u.s.p z uwagi na niezgodność z prawem UE zróżnicowania pod tym kątem praw kobiet i mężczyzn, co wynika z art. 9 ust. 1 lit. f dyrektywy 2006/54/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 lipca 2006 r. w sprawie wprowadzenia w życie zasady równości szans oraz równego traktowania kobiet i mężczyzn w dziedzinie zatrudnienia i pracy ¹² , a także zostało potwierdzone m.in. z ww. wyroku TSUE w sprawie C-192/18, Komisja Europejska przeciwko Polsce. Uwzględnienie tego standardu wymaga jednak systemowej reformy wykraczającej poza zmiany regulacji, które dotyczą zasad	Uwaga nieuwzględniona

¹² Dz.Urz.UE.L 2006 Nr 204, str. 23.

			przechodzenia w stan spoczynku przez osoby zajmujące stanowisko sędziego.	
23.	Komisja Kodyfikacyjna Ustroju Sądownictwa i Prokuratury	Art. 69 § 3	Natomiast wprowadzaną przez projekt konstrukcję, która umożliwia dalsze pełnienie służby do 70. roku życia wyłącznie na podstawie jednorazowo przedłożonego oświadczenia i zaświadczenia lekarskiego stwierdzającego, że sędzia jest zdolny, ze względu na stan zdrowia, do pełnienia obowiązków sędziego, należy ocenić pozytywnie jedynie w części. Automatyzm przedłużenia orzekania zabezpiecza w tym wypadku potrzeby danego sądu oraz pozwala zachować ciągłość służby sędziego, który się na to decyduje przy braku przeciwwskazań natury zdrowotnej. Zmiana modelu ustanowionego w tym zakresie prowadzi do uproszczenia i obiektywizacji całej procedury, niemniej jednak istotne zastrzeżenia budzi propozycja, by weryfikacja zdolności sędziego do dalszego orzekania miała charakter jednorazowy i umożliwiała przedłużenie orzekania od razu na okres pełnych pięciu lat. W przypadku specyfiki pracy sędziego, wiek 65. lat nie stanowi jednoznacznie uchwytnej i mierzalnej bariery, która może wyznaczać także przyszłą granicę pełnienia służby. Wpływ wieku na zdolność do wykonywania czynności sędziego jest kwestią, która w każdym przypadku wymaga indywidualnej oceny i może zmieniać się w czasie. Należy w związku z tym przyjąć, że ze względu na charakter czynności sędziego, zdolność do pełnienia służby po ukończeniu 65. roku życia powinna być	Uwaga nieuwzględniona

			badana częściej niż jeden raz. Kierując się tymi względami, Komisja proponuje wprowadzenie dodatkowej cezury czasowej umożliwiającej dokonanie oceny, czy sędzia mimo osiągnięcia wieku uzasadniającego przejście w stan spoczynku jest zdolny do dalszego pełnienia służby. Ocena ta powinna być przeprowadzana przed nadejściem okresu ostatnich dwóch lat możliwej służby, czyli przed ukończeniem 68. roku życia. Wprowadzenie tego rozwiązania stanowiłoby gwarancję, że po ukończeniu 68. roku życia obowiązki orzecznicze będą pełnili wyłącznie sędziowie, których zdolność do dalszego pełnienia służby została poddana dodatkowej ocenie. Dla ustanowienia tej gwarancji konieczne byłoby dokonanie zmiany projektu art. 69 § 3 p.u.s.p. poprzez nadanie temu przepisowi następującego brzmienia i przeniesienia pozostałej jego części do osobnego paragrafu: „§ 3. W przypadku złożenia oświadczenia i przedstawienia zaświadczenia, o których mowa w § 1, sędzia może zajmować stanowisko nie dłużej niż do ukończenia 68. roku życia, chyba że nie później niż na sześć miesięcy i nie wcześniej niż na dwanaście miesięcy przed ukończeniem tego wieku oświadczy właściwemu prezesowi sądu apelacyjnego wolę dalszego zajmowania stanowiska i przedstawi zaświadczenie stwierdzające, że jest zdolny, ze względu na stan zdrowia, do pełnienia obowiązków sędziego, wydane na zasadach określonych dla kandydata na stanowisko sędziowskie. W takim przypadku	
--	--	--	---	--

			sędzia może zajmować stanowisko nie dłużej niż do ukończenia 70. roku życia.	
24.	Ogólnopolskie Zrzeszenie Sędziów „Aequitas”	Art. 69 § 3 usp	Art. 69 § 3 usp – uwagi jak przy art. art. 69 § 1c usp zbędne zawiadomienie Krajowej Rady Sądownictwa, decyzja o skróceniu okresu uprzedzenia o zamiarze zakończenia służby scedowana na prezesa sądu apelacyjnego - w tym zakresie rozwiązanie to opiniujemy pozytywnie, prezes sądu apelacyjnego najlepiej zna potrzeby kierowanych przez niego jednostek, nie ma potrzeby angażowania w decyzje w tym względzie ministra sprawiedliwości (zapewne decyzja i tak zostałaby przygotowana na szczeblu apelacji).	Uwaga nieuwzględniona

25.	Komisja Kodyfikacyjna Ustroju Sądownictwa i Prokuratury	Art. 77 i 78 usp	Dostrzegając potrzebę podjęcia prac legislacyjnych mających na celu unormowanie powyższych zagadnień, Komisja zwraca uwagę, że nadal nie został w pełni wykonany wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 16 listopada 2021 r. w sprawach połączonych od C-748/19 do C-754/19 (dalej jako: „wyrok TSUE z 16 listopada 2021 r.”), z którego wynika potrzeba zróżnicowania podstaw delegowania na czas określony i nieokreślony, określenia w sposób bezpośredni przestanku odwołania sędziego z delegacji oraz wprowadzenia sądowej kontroli decyzji Ministra Sprawiedliwości podejmowanych w tym przedmiocie. Ustawa z dnia 6 marca 2025 r. o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz ustawy – Prawo o ustroju sądów wojskowych (Dz. U. z 2025 r., poz. 526), która jak oficjalnie uzasadniono miała zmierzać do wykonania wyroku TSUE z 16 listopada 2021 r., kwestii tych nie uregulowała. W związku z powyższym Komisja stanowczo opowiada się za uzupełnieniem przedstawionego projektu w zakresie dotyczącym zasad delegowania sędziów w taki sposób, aby wyłączyć możliwość arbitralnego odwołania sędziego z delegacji orzeczniczej i jednocześnie zapewnić sądową kontrolę prawidłowości decyzji Ministra Sprawiedliwości podejmowanej w przedmiocie tego odwołania.	Uwaga nieuwzględniona
-----	--	-----------------------------	---	-----------------------

			Na potrzebę wprowadzenia takiej regulacji wskazuje wyrok TSUE z 16 listopada 2021 r., w którego uzasadnieniu (punkt 83) wskazano, że „[...] ponieważ odwołanie sędziego z delegowania bez jego zgody może spowodować dla niego skutki analogiczne do tych, z którymi wiążą się kary dyscyplinarne, art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE wymaga, aby system regulujący zastosowanie takiego środka był obwarowany wszelkimi gwarancjami koniecznymi do uniknięcia ryzyka wykorzystania takiego systemu do politycznej kontroli treści orzeczeń sądowych, co zakłada w szczególności, że wspomniany środek powinien podlegać zaskarżeniu na drodze sądowej zgodnie z procedurą w pełni gwarantującą prawa zapisane w art. 47 i 48 karty praw podstawowych [podkreślenie własne]”. Przywołany fragment uzasadnienia jednoznacznie wskazuje, że konieczność zapewnienia sądowej kontroli decyzji o odwołaniu sędziego z delegacji wynika z prawa Unii Europejskiej. Niezależnie od powyższego, gdy wziąć pod uwagę usytuowanie Ministra Sprawiedliwości w ramach władzy wykonawczej oraz fakt, że Minister Sprawiedliwości jest jednocześnie Prokuratorem Generalnym, brak kontroli sądowej trudno pogodzić z zasadą równowagi władz (art. 10 ust. 1 Konstytucji RP) oraz niezależności sądów (art. 173 Konstytucji RP) i niezawisłości sędziów (art. 178 ust. 1 Konstytucji RP). Ewidentna kolizja między tymi zasadami	
--	--	--	---	--

			powstaje w szczególności w odniesieniu do delegowania sędziów do rozpoznawania spraw karnych. W takich przypadkach Minister Sprawiedliwości może występować w charakterze strony, która jako Prokurator Generalny bierze udział w postępowaniu sądowym, a zarazem Minister Sprawiedliwości może oddziaływać na pozycję ustrojową i zawodową sędziego, korzystając z kompetencji do odwołania z delegacji i dokonania w ten sposób zmiany miejsca służbowego sędziego. Prawo do udziału w postępowaniu w charakterze strony albo uczestnika przysługuje Prokuratorowi Generalnemu również w sprawach rozpoznawanych w postępowaniu cywilnym, o czym stanowi art. 7 i art. 60 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego⁴. W związku z tym jest niezmiernie istotne, aby decyzje w przedmiocie delegowania sędziów nie były pozostawione swobodnemu uznaniu Ministra Sprawiedliwości, lecz były podejmowane na podstawie kryteriów precyzyjnie określonych przez ustawę, a prawidłowość stosowania tych kryteriów podlegała kontroli dokonywanej przez niezależny sąd, co będzie stanowiło gwarancję przestrzegania prawa obowiązującego w tym zakresie. W związku z tym Komisja wyraża stanowisko, że przedłożony projekt wymaga bezwzględnego uzupełnienia w taki sposób, aby zapewnić pełną zgodność z prawem Unii reguł delegacji orzeczniczych.	
--	--	--	---	--

			Ponadto Komisja zwraca uwagę na konieczność poszerzenia przedłożonego projektu poprzez określenie zasad delegowania sędziów w taki sposób, aby: <i>po pierwsze</i>, ustanowić tryb konkursowy wyłaniania sędziów zarówno na delegacje orzecznicze, jak i pozaorzecznicze. W ocenie Komisji delegacje powinny być udzielane po przeprowadzeniu konkursu. Takie rozwiązanie, w którym dokonanie delegowania sędziego musi zostać poprzedzone przeprowadzeniem konkursu wyłaniającego kandydata, który posiada kwalifikacje predestynujące go do objęcia stanowiska na podstawie delegacji, zapewni równość praw wszystkich sędziów, większą przejrzystość udzielania delegacji oraz możliwość porównywania spełnienia przez poszczególnych kandydatów przesłanek udzielenia delegacji. <i>Po drugie</i>, zmienić zasady wynagradzania sędziów sądu powszechnego oraz sądu wojskowego delegowanych do pełnienia obowiązków sędziego w sądzie wyższego rzędu na podstawie odpowiednio art. 77 § 1 pkt 1 p.u.s.p. i art. 26 § 1 p.u.s.w. w taki sposób, aby sędzia delegowany otrzymywał takie wynagrodzenie – z uwzględnieniem stażu na stanowisku sędziowskim – jakie otrzymują sędziowie w sądzie, do którego jest delegowany. Odmienne rozwiązanie, czyli różnicowanie wynagrodzenia sędziów orzekających w tym samym sądzie za pomocą kryterium innego niż staż i	
--	--	--	--	--

			pełnione funkcje, nie znajduje w ocenie Komisji żadnego uzasadnienia. Problemu tego nie rozwiązuje uregulowany w art. 4 ustawy z dnia 6 marca 2025 r. o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz ustawy – Prawo o ustroju sądów wojskowych, który przewiduje dodatek z tytułu delegowania na okres 24 miesięcy od dnia wejścia w życie tej ustawy. Takie rozwiązanie – niezależnie od jego epizodycznego charakteru – utrzymuje nierówność w sposobie określania wynagrodzeń sędziów pełniących obowiązki w tym samym sądzie. Jest zatem w sposób oczywisty sprzeczne z zasadą równego traktowania i prawem do jednakowego wynagrodzenia za tę samą pracę. Tym bardziej, gdy wziąć pod uwagę, że w okresie delegacji sędzia jest zmuszony do zwiększonego nakładu pracy w związku z koniecznością zakończenia spraw rozpoznawanych w macierzystym sądzie, a mimo to w okresie delegacji nie otrzymuje wynagrodzenia adekwatnego do pełnionych obowiązków orzeczniczych w sądzie, do którego został delegowany. Przeciwno temu rozwiązaniu nie przemawiają względy fiskalne, gdy wziąć pod uwagę, że w związku z nieogłaszaniem konkursów na wolne stanowiska w sądach wyższego rzędu, nie są ponoszone wydatki na zwiększone wynagrodzenia sędziów, którzy – w normalnym toku spraw – objęliby miejsca służbowe w sądzie wyższego rzędu. Oznacza to de facto oszczędności w wydatkach na wynagrodzenia sędziowskie. Z tej perspektywy	
--	--	--	--	--

			przeznaczenie dodatkowych środków na wyrównanie wynagrodzeń dla sędziów orzekających w ramach delegacji w sądach wyższego rzędu nie będzie miało negatywnych skutków dla budżetu państwa. Zdaniem Komisji również delegacje orzecznicze na podstawie art. 77 § 9 p.u.s.p., które są delegacjami niezależnymi od wykonywanych obowiązków w sądzie, do którego sędzia jest powołany, wymagają wprowadzenia trybu konkursowego przy wyłanianiu osób delegowanych oraz zagwarantowania osobom delegowanym w tym trybie wynagrodzenia za dodatkowo wykonywane obowiązki. Mogłoby to zwiększyć grupę sędziów, którzy będą wspierać sądy wyższego rzędu, nie zmniejszając zarazem przydziału spraw w sądzie, do którego są powołani. W obecnym stanie prawnym dochodzi bowiem do niepożądanego sytuacji, w której dodatki do wynagrodzeń dotyczą przede wszystkim tych sędziów, którzy z racji delegowania do pełnienia czynności administracyjnych zaprzestają orzekania, bądź tych, którzy podejmują orzekanie w sądzie wyższego rzędu, co wiąże się z zaprzestaniem przydziału w sądzie, w którym pełnią urząd, natomiast wyłączone są wobec tych sędziów, którzy przyjmują dodatkowe obowiązki bez uszczerbku dla podstawowego przydziału spraw. W odniesieniu do tej grupy sędziów można rozważyć wprowadzenia rozwiązania wzorowanego na uchylonym art. 77 § 7 p.u.s.p.	
--	--	--	--	--

			Komisja zwraca również uwagę, że w sytuacji wystąpienia potrzeby delegowania sędziego na podstawie art. 77 § 8 p.u.s.p. należałoby powrócić do rozwiązania przewidzianego w uchylonym § 7, z tym jedynie zastrzeżeniem, że nie powinno to obejmować sędziów, którzy są delegowani do sądu niższego rzędu w związku z nominacją na inne stanowisko sędziowskie celem dokończenia spraw w dotychczasowym sądzie albo w związku z uwzględnieniem ich wniosku o przeniesienie na inne miejsce służbowe. Przepis ten mógłby wówczas brzmieć następująco: „Art. 77 § 7 p.u.s.p.: W razie delegowania sędziego na podstawie § 8 lub 9, sędziemu przysługuje dodatek funkcyjny wizytatora sądu okręgowego, za wyjątkiem delegowania sędziego bezpośrednio w związku z powołaniem na inne stanowisko sędziowskie albo w związku z przeniesieniem na inne miejsce służbowe w trybie art. 75.” Uzupełnienie projektu w omówionym powyżej zakresie pozwoli usunąć wady instytucji delegacji w szerszym zakresie niż przewidział to projektodawca. Odnosząc się z kolei do szczegółowych rozwiązań zawartych w projekcie, Komisja negatywnie opiniuje następujące regulacje:	
--	--	--	--	--

			a) projektowany art. 77 § 1 p.u.s.p. w zakresie, w którym nie określa kryteriów udzielania delegacji orzeczniczej na czas określony lub nieokreślony. Projekt przewiduje w tym zakresie, że delegacja orzecznicza będzie mogła być udzielona bądź to na czas określony, nie dłuższy niż 4 lata, albo na czas nieokreślony. Wybór między oznaczonym lub nieoznaczonym okresem delegacji nie powinien być dokonywany w sposób arbitralny, dlatego Komisja opowiada się za sprecyzowaniem kryteriów uzasadniających udzielenie delegacji ograniczonej albo nieograniczonej czasowo przy jednoczesnym wprowadzeniu trybu konkursowego wyboru sędziego, który uzyskuje delegację; b) projektowany art. 77 § 2b p.u.s.p. w zakresie, w jakim prowadzi do zwolnienia sędziów delegowanych do pełnienia czynności administracyjnych w Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury od obowiązków orzecznich w sądach, w których sprawują urząd. Przewidziane w tym przepisie rozwiązanie jest sprzeczne z wyrażonym w uzasadnieniu projektu założeniem, aby nie zastępować pracowników osobami delegowanymi z sądów, w dodatku kosztem zasobu kadrowego jednostek sądownictwa powszechnego lub wojskowego. Tym bardziej że – jak trafnie zauważono – osoby delegowane nie tylko blokują etaty w sądach, ale wydatki z tytułu ich utrzymania, tj. w szczególności wynagrodzenia, ponoszone są przez	
--	--	--	--	--

			macierzyste sądy. W ocenie Komisji należy dążyć do tego, aby ograniczać liczbę delegacji do czynności administracyjnych (niezależnie od jednostek), a nie rozszerzać kategorię osób zwalnianych z obowiązków orzeczniczych. Nie przekonuje przy tym podniesiony w uzasadnieniu projektu ustawy argument jakoby powołanie sędziego do pełnienia czynności administracyjnych w Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury stanowił okoliczność, która może oddziaływać na zewnętrzny aspekt niezawisłości sędziego. Odróżnić bowiem należy pełnienie czynności administracyjnych w Ministerstwie Sprawiedliwości, sprawującym nadzór administracyjny nad działalnością sądów, od udziału sędziów w kształceniu sędziów i aplikantów w ramach Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury. W tym drugim przypadku podkreślane w uzasadnieniu ryzyka dla odbioru sędziów delegowanych do Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury jako „uzależnionych od Ministra Sprawiedliwości” nie są na tyle rzeczywiste, aby uzasadniały odsunięcie kolejnej kategorii sędziów od orzekania. Jeżeli natomiast w ocenie Projektodawcy pełnienie czynności w Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury ma powodować, że sytuacja zawodowa takiego sędziego pozostaje uzależniona od Ministra Sprawiedliwości, należy raczej postulować podjęcie pilnych działań w celu zniesienia wpływu Ministra Sprawiedliwości na kształcenie sędziów i	
--	--	--	---	--

			prokuratorów oraz zapewnienie pełnej autonomii organizacyjnej Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury.	
26.	Sąd Rejonowy w Chełmnie	Art. 77 usp	Negatywnie należy ocenić zmianę art. 77 ustawy w zakresie w jakim w § 1 wydłuża możliwość delegacji orzecznich i pozaorzeczniczych sędziów na czas określony, nie dłuższy niż 4 lata, a w przypadku, delegacji orzecznich, także na czas nieokreślony. Jak wskazuje się w uzasadnieniu projektu ustawy, instytucja delegowania sędziów służyć ma czasowemu zapewnieniu właściwego funkcjonowania innej, dotkniętej brakami kadrowymi jednostki, bądź ma na celu wykorzystanie wiedzy i kompetencji delegowanej osoby do realizacji określonego celu. Jak wynika z informacji o wynikach kontroli Najwyższej Izby Kontroli „Zapewnienie sprawnego funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości” (nr ewid. 89/2024/P/23/030/KPB) choć delegowanie pozwala na doraźną interwencję związaną z potrzebami sądów (zwykle sądów wyższego rzędu), to wiąże się równocześnie z osłabieniem sprawności sądów macierzystych (zasadniczo sądów rejonowych i okręgowych). Jednocześnie osoby delegowane nie tylko blokują (często na wiele lat) etaty w sądach macierzystych, ale także wydatki z tytułu ich	Uwaga nieuwzględniona

			utrzymania, tj. w szczególności uposażenia, ponoszone są przez te sądy. Ograniczenie okresu delegacji powinno więc obejmować na takich samych zasadach delegacje orzecznicze, jak i pozaorzecznicze, w szczególności w sytuacji powtarzających się okresów braku ogłaszania obwieszczeń o wolnych stanowiskach sędziowskich. Należy także doprecyzować kryteria oceny konsekwencji delegowania sędziego dla jednostki, w której sędzia pełni służbę (np. poziom obciążenia sądu i pionu orzeczniczego wpływem spraw i pozostałością, wakaty, delegacje). Jednocześnie warto rozszerzyć obowiązek informacyjny Ministra Sprawiedliwości o zamiarze delegowania sędziego na kolejny okres także na delegacje orzecznicze.	
27.	Ogólnopolskie Zrzeszenie Sędziów „Aequitas”	Art. 77 usp	Art. 77 delegowanie uwagi ogólne Stosownie do treści art. 9a § 2 usp zewnętrzny nadzór administracyjny nad działalnością sądów sprawuje Minister Sprawiedliwości poprzez <i>służbę nadzoru</i> , którą stanowią sędziowie delegowani do Ministerstwa Sprawiedliwości oraz w odpowiednim zakresie referendarze sądowi. Te czynności administracyjne nie mogą wkraczać w dziedzinę, w której to sędziowie i asesory są niezawisli. Przyjęte rozwiązanie odnośnie zamkniętego katalogu podmiotów, które wchodzi w skład „służby nadzoru”, nie jest uzasadnione potrzebami wynikającymi z zakresu zewnętrznego nadzoru administracyjnego. Skoro nie ma on (nadzór) charakteru stricte merytorycznego w odniesieniu do kwestii	Uwaga nieuwzględniona

			orzeczniczych, równie dobrze takie zadania nadzorcze może wykonywać wyspecjalizowana służba pracowników cywilnych. Co więcej należy domniemywać, iż wykształcenie tego rodzaju kadry, której zasób niekoniecznie musiałby ograniczać się do osób z wykształceniem prawniczym ale także mógłby obejmować takie osoby, które mają doświadczenia i wiedzę z zakresu zarządzania, czy organizacji pracy w ramach grup ludzkich (zespołów), zapewniłoby podwyższenie ogólnego poziomu zarządzania wymiarem sprawiedliwości. Stworzenie tego rodzaju służby nadzoru zapewniłoby stabilność zarządzania oraz utrzymanie określonych wieloletnich trendów zarządczych, niezależnie od zmieniających się konfiguracji politycznych. Należy podkreślić, iż z uwagi na profil wykształcenia oraz zakres nadzoru administracyjnego, który nie może naruszać zasad niezawisłości sędziów i asesorów, sędziowie nie są niezbędni w realizacji zadań Ministra Sprawiedliwości, co więcej często posiadają mniejsze kompetencje profilowe niż osoby „z rynku” o wykształceniu choćby ekonomicznym. Najczęściej sędziowie zajmują się w ministerstwie zadaniami o charakterze statystyczno- analitycznymi, bądź wprost kwestiami kadrowymi. Oczywiście wykonają je, jednakże odbywa się to z ewidentną stratą dla wymiaru sprawiedliwości, poprzez zaprzestanie w tym czasie działalności orzeczniczej, ponadto zaś jest zdecydowanie droższe niż ta sama „usługa” wykonana przez zatrudnionego	
--	--	--	---	--

			„z rynku” specjalistę. Mitem jest trwanie w przekonaniu, iż jedynie sędzia jest w stanie dokonywać analiz przekazywanych danych, czy też, że jedynie sędzia jest w stanie określić czy część czynności dokonywana jest w sposób właściwy np. ocena czy w określonych sprawach stosowanie aresztu tymczasowego na okres powyżej dwóch lat jest zasadne czy nie (z uwagi na to, iż służba nadzoru nie może wkraczać w sferę niezawisłości sędziów i asesorów, ocena zasadności czynności sądów w takim przypadku, czy też np. ocena, iż mamy do czynienia ze zwłoką - umyka przecież zakresowi przedmiotowemu uprawnień Ministra Sprawiedliwości). Działalność innego rodzaju np. w ramach przygotowania projektów legislacyjnych, w ogóle wymyka się podstawowym obowiązkom sędziów, jakim jest sprawowanie wymiaru sprawiedliwości, co więcej może mieć wpływ na ocenę niezawisłości i niezależności sędziego po jego powrocie do sądu. Sędziowie zresztą z reguły nie kończą stosownej aplikacji legislacyjnej. Podsumowując, co do zasady delegowanie sędziów do pracy w Ministerstwie Sprawiedliwości, w sytuacji ograniczeń zakresu sprawowanego nadzoru jest nieuzasadnione, szkodliwe dla wymiaru sprawiedliwości, wpływa na zaległości w załatwianych sprawach, jest drogie – w zasadzie wszelkie czynności sędziego delegowanego mogą być wykonane, często nawet lepiej, przez pracowników o wykształceniu prawniczym, ekonomicznym czy innym – nie ma potrzeby	
--	--	--	--	--

			marnowania potencjału orzeczniczego na często stosunkowo banalne zadania. Trywializując „można wbijać gwóźdź złotym zegarkiem, tylko po co, lepiej wykorzystać do tego zwykły młotek”. Kwestionowanie konieczności delegowania sędziów do Ministerstwa Sprawiedliwości było jednym z głównych zarzutów podnoszonych przez stowarzyszenia sędziów Iustitia i Themis, w chwili obecnej gdy przedstawiciele tych środowisk objęli kluczowe funkcje w resorcie, sami firmują utrzymanie dotychczasowego systemu delegacji. System delegowania do Ministerstwa Sprawiedliwości, uzależniony od indywidualnej decyzji ministra sprawiedliwości, tworzy z pewnością stan „powiązania, uzależnienia” konkretnego sędziego od władzy wykonawczej. Taki sędzia pracujący w resorcie, na rzecz konkretnego ministra z określonej opcji politycznej, korzystający z dodatkowego wynagrodzenia, będzie miał kłopoty z wykazaniem swej apolityczności w wypadku powrotu do sądu. Obecne władze Ministerstwa Sprawiedliwości zresztą takie zarzuty wprost tworzą, co więcej często są one powodem pozbawiania sędziów konkretnych funkcji czy stanowisk. Pomimo tego nadal utrzymują system delegowania sędziów do MS nie widząc, w zmienionych okolicznościach politycznych, zagrożeń dla ich niezależności czy niezawisłości. Tymczasem pamiętać należy o tym, iż powodem wyłączenia sędziów od rozpoznania spraw, nader często nie jest własne/osobiste	
--	--	--	--	--

			przekonanie sędziego o posiadaniu waloru niezależności ale ocena stron postępowania. W ocenie naszego stowarzyszenia, podtrzymując wcześniejsze stanowiska SPP Iustitia i Themis, zdecydowanie sprzeciwiamy się delegowaniu sędziów do Ministerstwa Sprawiedliwości, domagając się niezwłocznego powrotu sędziów do macierzystych sądów celem wykonywania służby w warunkach i na zasadach do których zostali powołani. Wykonywanie pracy stricte urzędniczej w ramach „służby nadzoru” powinno wiązać się ze zrzeczeniem się urzędu sędziego z prawem do ewentualnego powrotu do sprawowania urzędu na określonych ustawowo warunkach. Stąd też co do zasady wszelkie proponowane zmiany oraz samą istotę delegowania sędziów do Ministerstwa Sprawiedliwości opiniujemy – negatywnie.	
28.	Sąd Okręgowy w Opolu	Art. 77 § 1 pkt 2a-2c usp	Odnosząc się ponadto nieco bardziej szczegółowo do niektórych przepisów, sędzia Mariusz Ulman podnosi: Jak wskazano: Uchylenie art. 77 § 1 pkt 2a-2c służy wyeliminowaniu prawnej możliwości delegowania sędziego do Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw zagranicznych oraz Kancelarii Prezesa Rady Ministrów. W ocenie projektodawcy całkowicie zbędne jest — z punktu widzenia właściwego funkcjonowania powyższych organów — posiadanie przez nich w strukturze organizacyjnej	Uwaga nieuwzględniona

			delegowanych sędziów, a ich zadania mogą i powinny być z powodzeniem wykonywane przez pracowników tych urzędów.” Zgodzić się należy z tym w 100% w szczególności z drugim akapitem, przy czym tak samo należy ocenić kwestię delegacji do Ministerstwa Sprawiedliwości, biura KRS, czy innych podmiotów. W Ministerstwie powinni pracować urzędnicy, a nie sędziowie. Podobnie w innych organach. W KSSiP czynności administracyjne powinni wykonywać pracownicy administracyjni, a nie sędziowie. Jest to marnowanie potencjału sędziów. Zauważyć przy tym należy, że sędziowie delegowani do Ministerstwa Sprawiedliwości (i innych instytucji) zachowują swoje wynagrodzenie i uzyskują dodatkowe świadczenia, co powoduje, że ich wynagrodzenie jest znacznie wyższe niż wynagrodzenie „zwykłego” urzędnika zajmującego tożsame stanowisko, co w istocie narusza przewidziane w art. 18^{3c} § 1 Kodeksu pracy prawo do jednakowego wynagrodzenia za jednakową pracę lub za pracę o jednakowej wartości. Trudno także znaleźć uzasadnienie dla delegacji do Ministerstwa Sprawiedliwości sędziów w stanie spoczynku.	
29.	Ogólnopolskie Zrzeszenie Sędziów „Aequitas”	Art. 77 § 1 usp	<i>W zakresie poszczególnych rozwiązań przy założeniach jak wyżej:</i> Art. 77 § 1 usp – o tyle o ile za zasadne uznać należy uchylenie pkt 2b i 2c, o tyle uchylenie pkt 2a wskazanego przepisu nie ma uzasadnienia, skoro Kancelaria Prezydenta RP przygotowuje decyzje w zakresie realizowania	Uwaga uwzględniona w zakresie rezygnacji z uchylenia przepisów umożliwiających

			prerogatywy prezydenckiej, co do powoływania sędziów na urząd, udział w jej składzie sędziego czy sędziów jest nie tylko właściwy co wręcz oczywisty. W uzasadnieniu projektu ogólnie zrównano potrzeby Kancelarii Prezydenta z urzędem obsługującym ministra właściwego do spraw zagranicznych oraz z Kancelarią Prezesa Rady Ministrów, gdzie sędzia miałby być delegowany do obsługi Państwowej Komisji do spraw badania wpływów rosyjskich na bezpieczeństwo wewnętrzne Rzeczypospolitej Polskiej w latach 2007-2022. Z pewnością trudno tutaj mówić o jakiegokolwiek proporcjonalności w odniesieniu do konieczności korzystania z wiedzy czy umiejętności delegowanego sędziego – takie zrównanie wskazanych organów jest bezzasadne i nielogiczne. Mając na uwadze to, iż zapewne chodziłoby o jednostkowe delegacje, pozbawienia Prezydenta możliwości wnioskowania o skierowanie do Kancelarii sędziego, obniża rangę zawodu, jego znaczenie, gdyż taki sędzia reprezentowałby wobec głowy państwa całe środowisko i jest raczej wynikiem niechęci do Prezydenta spoza obecnego obozu władzy. Projektodawca wskazuje na ograniczenie czasu trwania delegowania, z wyłączeniem delegacji do innych sądów równorzędnych lub niższych, a w szczególnie uzasadnionych wypadkach – także w sądach wyższych, w tych wypadkach przewiduje utrzymanie delegacji na czas „nieokreślony”. Uznaje więc, iż delegowanie może, co do zasady, nastąpić na okres do 4 lat	delegowanie sędziego do Kancelarii Prezydenta RP
--	--	--	--	---

			(zwiększył więc go z 2 do 4 lat), nie przekształca się ono w delegowanie na czas nieokreślony. Zasadniczo odstępianie od delegowania na czas nieokreślony, w szczególności w Ministerstwie Sprawiedliwości, gdzie sędziowie wykonują wyłącznie czynności administracyjne ocenić należy pozytywnie, pozwoli to na większą rotację sędziów oraz zlikwidowanie korpusu sędziów-urzędników, od lat nie orzekających w sądach. Nie jest jednak zrozumiałe wydłużenie okresu delegacji na czas określony, a już zupełnie niepokoi określenie jej wymiaru na czas 4 lat, czyli czas kadencji parlamentarnej. Można uznać, iż projekt zakłada niemal polityczną wymianę sędziów na delegacji przy każdorazowej zmianie władzy. Takie powiązanie jest zbędne, brak jest też powodów do wydłużania okresu delegowania z 2 do 4 lat, skoro projektodawca podkreśla to, iż dąży do naturalnej wyższej rotacji sędziów na delegacjach. Te 4 lata pozwolą jednak obecnym delegowanym sędziom na dalsze kontynuowanie pracy urzędniczej do końca kadencji parlamentu – trudno o bardziej jaskrawy przykład powiązania sędziów z konkretną opcją polityczną. Zresztą w żadnym miejscu uzasadnienia projektu nie wskazano skąd ma wynikać okres 4 letni przy określaniu czasu trwania delegacji czasowych.	
30.	Ogólnopolskie Zrzeszenie	Art. 77 § 2 i 2a usp	Art. 77 § 2 i 2a usp – opiniujemy częściowo pozytywnie Pozytywnie opiniujemy ograniczenie trwania delegowania do Krajowej Rady Sądownictwa na okres do 4 lat, w tym	Uwaga nieuwzględniona

	Sędziów „Aequitas”	przypadku okres ten jest stricte związany z długością kadencji Rady (§ 2). Zdecydowanie negatywnie oceniamy utrzymanie możliwości delegowania sędziego do pełnienia czynności administracyjnych w Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury (§ 2a). Dyrektor szkoły nie jest sędzią ani prokuratorem i nie stanowi to przeszkody w tym by realizował on stawiane mu zadania. Dodatkowo w KSSiP działa Rada Programowa, do której zadań należy m.in. ustalanie ogólnych kierunków działalności Krajowej Szkoły, uchwalanie założeń do rocznych harmonogramów działalności szkoleniowej Krajowej Szkoły, opiniowanie kandydatów na wykładowców Krajowej Szkoły, wyrażanie opinii we wszystkich sprawach dotyczących działalności Krajowej Szkoły. Osoby wykonujące czynności administracyjne realizują więc stawiane im zadania, a skoro nie zajmują się działalnością dydaktyczną, wyłączenie ich od orzekania jest nieefektywne, nieuzasadnione oraz rażąco sprzeczne z interesami wymiaru sprawiedliwości. Nadmienić należy, iż plany szkoleń, materiały na szkolenia wreszcie same szkolenia aplikantów, przygotowują i przeprowadzają sędziowie (pod kierunkiem koordynatorów), którzy łączą pracę dydaktyczną z orzekaniem na cały etat w macierzystych sądach (za co są wynagradzania dodatkowo) – w tej sytuacji dalsze utrzymywanie administracyjnych etatów w KSSiP stanowi utrwalanie istnienia zwykłych bezproduktywnych synekur.	
--	----------------------------------	--	--

31.	Ogólnopolskie Zrzeszenie Sędziów „Aequitas”	Art. 77 § 2b usp	Art. 77 § 2b usp – zmiana redakcyjna związana z ograniczeniem delegacji pozaorzeczniczych, jej zasadność kwestionowana w odniesieniu do sędziego delegowanego do Kancelarii Prezydenta RP (patrz uwagi do 77 § 1 usp zdanie 1).	Uwaga uwzględniona w zakresie rezygnacji z uchylenia przepisów umożliwiających delegowanie sędziego do Kancelarii Prezydenta RP
32.	Ogólnopolskie Zrzeszenie Sędziów „Aequitas”	Art. 77 § 3e usp	Art. 77 § 3e usp – w założeniu projektodawcy przepis ten ma zawierać „fundamentalne” rozwiązanie, które ma polegać m.in. na konieczności poprzedzenia delegowania do czynności „administracyjnych”, spełnieniem określonych warunków (np. gdy przemawiają za tym ilość i rodzaj zadań jednostki, ocena wpływu delegowania na pracę sądu itd.). Zaproponowane kryteria mają charakter nieostry, w zasadzie i tak będzie decydowała wola ministra, który zawsze może uznać, iż delegowanie sędziego w sposób istotny nie będzie miało wpływu na pracę sądu i stwierdzić, iż pierwszeństwo będą miały zadania jednostki, do której sędzia jest delegowany. Oczywiście nie wskazano kto miałby tego typu „oceny przydatności/konieczności” dokonywać, zapewne departamenty podległe ministrowi. Powyższy przepis jest absolutnie zbędny, nie wnosi nic w zakresie ustalenia jasnych kryteriów delegowania. Ponownie stanowczo sprzeciwiamy się koncepcjom delegowania sędziów orzeczników do wykonywania „czynności administracyjnych”, do których z reguły są gorzej	Uwaga nieuwzględniona

			przygotowani niż osoby zatrudniane na warunkach rynkowych, są za to znacznie drożsi a ich nieobecność w procesie orzekania pogarsza, i tak złą sytuację wymiaru sprawiedliwości.	
33.	Ogólnopolskie Zrzeszenie Sędziów „Aequitas”	Art. 77 § 3f i § 3g usp	Art. 77 § 3f i § 3g usp – opiniujemy pozytywnie jako przepisy ograniczające ilość a raczej długość następujących po sobie delegacji, wskazać należy jednak na brak „sankcji” w wypadku przekroczenia łącznego czasu delegacji, taką powinno być ustawowe stwierdzenie o natychmiastowym zakończeniu delegacji i powrocie do macierzystego sądu.	Uwaga pozytywna, niekwalifikująca się do uwzględnienia albo nieuwzględnienia.
34.	Ogólnopolskie Zrzeszenie Sędziów „Aequitas”	Art. 77 § 4 usp	Art. 77 § 4 usp – projektodawca uznał, iż uzasadnieniem zmiany będzie „zacytowanie” przepisu, faktycznie wprowadził trzymiesięczny okres uprzedzenia przy odwołaniu lub ustąpieniu z delegacji, rozszerzając to rozwiązanie na delegacje czasowe (powyżej 1 roku), wcześniej ten warunek obejmował wyłącznie delegacje na czas nieokreślony. Nie wiadomo czym jest uzasadniana ta zmiana, aczkolwiek rzeczywiście przy dłuższych delegacjach, często powiązanych z koniecznością przeniesienia się poza stałe miejsce zamieszkania, zorganizowania życia codziennego (np. wynajęcie mieszkania), takie rozszerzenie można uznać za uzasadnione. Wydaje się jednak zasadne by dokonać zmiany tego rozwiązania i uznać, iż podlegają mu także następujące po sobie delegacje, które przekraczają co najmniej 1 rok.	Uwaga nieuwzględniona

35.	Ogólnopolskie Zrzeszenie Sędziów „Aequitas”	Art. 78 § 1, 1b, § 2, § 3, § 5, art. 94b pkt 2 usp	Art. 78 § 1, 1b, § 2, § 3, § 5, art. 94b pkt 2 usp - zmiany redakcyjne, ich zasadność kwestionowana w odniesieniu do sędziego delegowanego do Kancelarii Prezydenta RP (patrz uwagi do 77 § 1 usp zdanie 1), w pozostałym zakresie bez uwag.	Uwaga uwzględniona w zakresie rezygnacji z uchylenia przepisów umożliwiających delegowanie sędziego do Kancelarii Prezydenta RP
36.	Komisja Kodyfikacyjna Ustroju Sądownictwa i Prokuratury	Art 83b usp	W rozwinięciu tej instytucji w projekcie proponuje się osobno dodanie art. 83b p.u.s.p. w brzmieniu „Sędzia, który korzysta ze zmniejszonego udziału w przydziale spraw na podstawie art. 69 § 1d lub art. 83a, jest traktowany jako zatrudniony w niepełnym wymiarze czasu pracy.”. Propozycja ta pozostaje w kolizji z treścią art. 83 p.u.s.p., który stanowi, że czas pracy sędziego jest normowany wymiarem jego zadań. Jeśli zatem sędzia może mieć zmniejszony udział w przydziale spraw, to nie pracuje on w niepełnym wymiarze czasu pracy, ale w wymiarze normowanym jego zmniejszonym udziałem w przydziale spraw. W tym zakresie sędzia ma obowiązek pracować tyle, aby zadania te wypełnić. Przepis art. 83b p.u.s.p. powinien w tej sytuacji ustanawiać możliwość zmniejszenia tego udziału na wniosek zainteresowanego sędziego, a nie odwoływać się do kategorii, jaką jest (pełny lub niepełny) wymiar czasu pracy w sytuacji, gdy czas pracy sędziego nie jest normowany. Komisja dostrzega, że formuła wykonywania obowiązków sędziego w niepełnym „wymiarze czasu pracy” została	Uwaga nieuwzględniona

			zastosowana w art. 62 p.u.s.p. w odniesieniu do sędziów będących profesorami i doktorami habilitowanymi nauk prawnych w polskich szkołach wyższych lub innych placówkach naukowych. Należy w tej sytuacji zarekomendować także odpowiednią zmianę art. 62 p.u.s.p., zwłaszcza że nawiązanie stosunku służbowego sędziego wymienionego w tym przepisie nie odbywa się w drodze powołania go na stanowisko „w niepełnym wymiarze czasu pracy”, lecz wymaga właściwego zmniejszenia udziału w przydziale spraw. Zawarta w projekcie art. 83b p.u.s.p. propozycja redukcji „wymiaru czasu pracy” a w istocie wymiaru zadań sędziego uprawnionego do przejścia w stan spoczynku – abstrahując od celowości obrania takiego kierunku nowelizacji – wpływa także na inne elementy kształtujące treść stosunku służbowego sędziego. Projekt nie zawiera jednak wyczerpujących i jednoznacznych regulacji, które określałyby, w jaki sposób zmniejszony wymiar zadań sędziego miałby oddziaływać na jego uprawnienia. Uwaga ta dotyczy tego, w jaki sposób w tej sytuacji powinny być realizowane i ustalane prawa sędziego do: określenia wynagrodzenia w stawce awansowej (art. 91 § 2 p.u.s.p.), dodatku za długoletnią pracę (art. 91 § 7 p.u.s.p.), gratyfikacji jubileuszowej (art. 92 § 3 p.u.s.p.), jednorazowej odprawy (art. 100 § 4 p.u.s.p.), czy urlopu wypoczynkowego, w tym urlopu dodatkowego (art. 92 § 1 i 2 p.u.s.p.). Wbrew	
--	--	--	--	--

			stanowisku zajętemu w uzasadnieniu do projektu, zagadnienia te trudno uznać za wystarczająco i przejrzyste unormowane w propozycjach dodania art. 83b, a także art. 100 § 2 p.u.s.p., który reguluje wyłącznie wysokość uposażenia sędziego przechodzącego w stan spoczynku	
37.	Ogólnopolskie Zrzeszenie Sędziów „Aequitas”	Art. 100 § 2 usp	Art. 100 § 2 usp zdanie drugie konsekwencja rozwiązania przyjętego w art. 69 § 1 e usp, uwagi jak przy wskazanym przepisie, podkreślamy, iż tego typu rozwiązanie gwarantujące utrzymanie niezmienionego wynagrodzenia pomimo obniżenia przydziału spraw (na skutek wiążącego!) oświadczenia sędziego, będzie wpływało demotywująco na sędziego, który ukończył 65 rok życia (po co ma utrzymywać 100 % wpływu, w skrajnych przypadkach ustali sobie ten przydział na 25%), będzie pogłębiało nierówności w wydziale w przydziale spraw i wpływało na zdecydowane pogorszenie warunków pracy (naturalne wątpliwości i pretensje orzeczników, którzy będą orzekali na 100% i będą obciążeni częścią referatu sędziego, który faktycznie powinien być w stanie spoczynku). Konkludując rozwiązanie z art. 69 § 1 d i e oraz 100 § 2 usp może doprowadzić do sytuacji, gdy sędzia kończący 65 lat przedstawi zaświadczenie lekarskie o zdolności do pracy, złoży dwa wiążące oświadczenia jedno, że chce orzekać, a drugie że ma to być 25 % przydziału spraw i pomimo tego, że przez ostatnie lata służby był oceniany źle, że przyczyniał się do powstania zaległości, jego stabilność orzekania była dramatyczna - zmusi pracodawcę tj. Sąd do	Uwaga uwzględniona w zakresie obejmującym podwyższenie dolnej granicy udziału w przydziale spraw do 50%

			dalszego jego zatrudniania (pełnienia służby) przez 5 lat. W rezultacie zajmując pełny etat załatwi o 75% mniej spraw (lub jeszcze mniej) niż „normalny” orzecznik, koszt jego pracy będzie znacznie wyższy niż pozostałych sędziów w wydziale, a gdy już nie będzie zainteresowany dalszym orzekaniem, w każdej chwili będzie mógł odejść w stan spoczynku - pozostawiając swój referat. Absurdalność proponowanego rozwiązania jest tak rażąca, iż wprost nakazuje zadać pytanie, czy nie zostało ono stworzone pod konkretne indywidualne przypadki, nie zastanawiając się nad dalszymi konsekwencjami.	
38.	Komisja Kodyfikacyjna Ustroju Sądownictwa i Prokuratury	Art. 105	W nawiązaniu do prac Komisji nad reformą przepisów regulujących przebieg konkursów na wolne stanowiska sędziowskie można jedynie zaproponować poszerzenie katalogu czynności, które mogą być podejmowane przez sędziów w stanie spoczynku w związku z procesem nominacyjnym. W dotychczasowych pracach Komisja przyjęła, że sędziemu w stanie spoczynku może zostać powierzone dokonanie oceny kwalifikacji kandydata ubiegającego się o powołanie na wolne stanowisko sędziowskie, z tym zastrzeżeniem, że powinno to dotyczyć sędziów, którzy przeszli w stan spoczynku nie później niż 5 lat od zarządzenia dokonania oceny kwalifikacji. Mając na uwadze, że opiniowany projekt modyfikuje sytuację prawną sędziów w stanie spoczynku należy zarekomendować umożliwienie takim sędziom wykonywania tej dodatkowej	Uwaga nieuwzględniona

			funkcji w celu odciążenia z tego obowiązku sędziów będących w stanie czynnym, którzy w pierwszej kolejności powinni realizować zadania jurysdykcyjne.	
39.	Ogólnopolskie Zrzeszenie Sędziów „Aequitas”	Art. 105 usp	Art. 105 usp – opiniujemy negatywnie Nadanie nowego brzmienia wskazanemu przepisowi projektodawca uzasadnia w zasadzie kwestiami redakcyjnymi oraz koniecznością „uporządkowania” – nie jest to prawda. Jedynym powodem wprowadzenia zmian do wskazanego przepisu jest najwyraźniej realizacja lobbystycznych nacisków grupy sędziów w stanie spoczynku (ewentualnie wkrótce te uprawnienia nabywających) zainteresowanych kontynuowaniem pracy zawodowej w Ministerstwie Sprawiedliwości. Dotychczas mogli oni zajmować jedynie stanowiska wizytatora w MS. W chwili obecnej posługując się w zasadzie sloganem o możliwości wykorzystania doświadczenia tych sędziów, projektodawca zaproponował by mogli oni wykonywać „czynności administracyjne” w MS, niezależnie od tego, co się pod tym pojemnym pojęciem kryje. Oczywiście to rozwiązanie zostało wsparte dodatkowymi przywilejami, a więc przysługującym tym sędziom dodatkiem funkcyjnym na zasadach ogólnych określonym w art. 78 § 2 usp oraz możliwością przyznania im dodatku specjalnego, o którym mowa w art. 78 § 3 usp. To Minister będzie decydował komu powierzyć wykonywanie „czynności administracyjnych”, nie wskazano jakichkolwiek kryteriów w tym zakresie, decyduje pełna uznaniowość.	Uwaga nieuwzględniona

			Wydaje się, iż dotychczasowe wykorzystywanie sędziów w stanie spoczynku na poziomie Ministerstwa Sprawiedliwości, sprowadzające się do powierzania im funkcji wizytatorów jest adekwatnym sposobem wykorzystania zdolności tych ludzi, zgodne to też jest z ich profilem przygotowania zawodowego. Tworzenie osobnego korpusu urzędników uzależnionych od woli ministra z byłych sędziów jest niezasadne, wpływa na negatywne postrzeganie sędziów jako zaangażowanych politycznie, ponadto bez wątpienia sprawia bardzo silne wrażenie zwykłej chęci podwyższenia i tak niemałych środków, uzyskiwanych w czasie stanu spoczynku. Doświadczenie w zakresie administracji takich osób, niekoniecznie przełoży się na dobro wymiaru sprawiedliwości, w sytuacji gdy gro tego typu czynności w sądach przeniesiono na dyrektorów sądów, a zmiany w zakresie organizacji pracy we współczesnym świecie są szybkie i dynamiczne.	
40.	Komisja Kodyfikacyjna Ustroju Sądownictwa i Prokuratury	Art. 4	Opiniowany projekt zawiera rozbudowaną regulację przejściową, która co do zasady zawiera właściwe rozwiązania intertemporalne. Przede wszystkim w art. 4 projekt przewiduje umorzenie z mocy prawa postępowań „w przedmiocie wyrażenia zgody na dalsze zajmowanie stanowiska sędziego prowadzone na podstawie art. 69 § 1 i 1b ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu dotychczasowym”, które będą w toku w chwili wejścia w życie ustawy. Odesłanie w tym przepisie do art. 69 § 1 i 1b	Uwaga uwzględniona poprzez nadanie poprawionego brzmienia art. 4.

			p.u.s.p. sugeruje, że zakres zastosowania tej regulacji obejmuje wyłącznie postępowania w tym przedmiocie, które w chwili wejścia w życie ustawy będą toczyć się przed KRS, która jest organem wymienionym w art. 69 § 1b p.u.s.p. Należy jednak uwzględnić, że uchwały podejmowane w postępowaniu prowadzonym przed KRS mogą podlegać zaskarżeniu do Sądu Najwyższego na podstawie art. 44 ust. 1 zdanie 1 u. KRS22. W związku z tym projekt powinien dodatkowo regulować stosunek projektowanej ustawy do postępowań w przedmiocie odwołań od uchwał KRS, które będą w toku w chwili jej wejścia w życie. Projekt odpowiedniego w tym zakresie przepisu mógłby otrzymać następujące brzmienie: „Postępowania przed Sądem Najwyższym prowadzone w przedmiocie odwołania sędziego od uchwały, o której mowa art. 69 § 1b ustawy zmienianej w art. 1, niezakończone przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, podlegają umorzeniu z mocy prawa.” Konsekwentnie również art. 6 projektowanej ustawy powinien odnosić się nie tylko do sytuacji prawnej sędziów, których dotyczy umorzone postępowanie przed KRS w przedmiocie zgody na dalsze pełnienie służby, lecz także regulować sytuację sędziów, których odwołania od uchwał odmownych KRS nie zostały do dnia wejścia w życie ustawy rozpatrzone przez Sąd Najwyższy	
--	--	--	---	--

41.	Komisja Kodyfikacyjna Ustroju Sądownictwa i Prokuratury	Art. 7	Z kolei art. 7 opiniowanego projektu odnosi się do sytuacji prawnej sędziów, którzy w dniu wejścia w życie ustawy będą sędziami w stanie spoczynku, lecz na podstawie przepisów tej ustawy mogliby nadal wykonywać funkcje sędziowskie. Projekt przyznaje takim sędziom prawo powrotu na stanowisko zajmowane poprzednio albo stanowisko równorzędne poprzednio zajmowanemu, jeżeli stanowisko zajmowane poprzednio zostało zniesione. W świetle jednak art. 7 ust. 2 projektu prawo to nie przysługuje sędziom, którzy ukończyli 69. rok życia. Oznacza to, że projekt nie przewiduje jakiegokolwiek restytucji praw sędziów, którzy osiągną ten wiek w chwili wejścia w życie ustawy, a zarazem wbrew swej woli zostali pozbawieni możliwości dalszego wykonywania obowiązków sędziowskich z uwagi na odmowną uchwałę KRS albo odstąpili od ubiegania się o uzyskanie zgody tego organu na wykonywanie tych obowiązków z uwagi na zastrzeżenia co do konstytucyjności jego składu. W celu zapewnienia zadośćuczynienia za pozbawienie tych sędziów prawa do dalszego pełnienia służby sędziowskiej po ukończeniu 65. roku życia, Komisja w projektach z 3 lutego 2025 r. ustawy o przywróceniu prawa do niezależnego i bezstronnego sądu ustanowionego na podstawie prawa przez uregulowanie skutków uchwał Krajowej Rady Sądownictwa podjętych w latach 2018-2025 oraz o zmianie niektórych innych ustaw¹³ zaproponowała	Uwaga nieuwzględniona
-----	--	---------------	---	-----------------------

¹³ Projekty dostępne online: <https://www.gov.pl/web/sprawiedliwosc/projekty-aktow-prawnych-ustroju-sadownictwa-i-prokuratury>

			wprowadzenie wyraźnej normy, zgodnie z którą ustanowienie regulacji umożliwiających powrót do czynnej służby nie będzie wyłączało roszczeń o naprawienie szkody wyrządzonej przez nieuzasadnioną odmowę wyrażenia zgody na dalsze zajmowanie stanowiska przez sędziego przechodzącego w stan spoczynku. Komisja podtrzymuje to stanowisko i rekomenduje wprowadzenie do opiniowanego projektu przepisu zapewniającego taką samą gwarancję pełnej kompensacji szkody spowodowanej bezzasadnym uniemożliwieniem dalszego pełnienia służby przez sędziów, którzy przeszli w stan spoczynku i na mocy projektowanej ustawy nie będą mogli skorzystać z prawa powrotu do służby, a w związku z tym nie uzyskają również możliwości restytucji utraconych praw majątkowych na zasadach określonych w art. 7 ust. 4 projektu	
42.	Komisja Kodyfikacyjna Ustroju Sądownictwa i Prokuratury	Art. 8	Odnosząc się z kolei do szczegółowych rozwiązań zawartych w projekcie, Komisja negatywnie opiniuje następujące regulacje: art. 8 projektu w zakresie, w jakim przewiduje, że trwające w dniu wejścia w życie ustawy delegowania sędziów na czas nieokreślony stają się delegowaniami na czas określony 3 lat od dnia wejścia w życie projektowanej ustawy, chociaż dla osiągnięcia przedstawionych w uzasadnieniu celów tej regulacji w postaci zabezpieczenia interesów jednostek, do których delegowanie nastąpiło, wystarczające jest, aby delegacje te przekształciły się w delegacje na czas określony	Uwaga nieuwzględniona

			1 roku przy jednoczesnym przyjęciu, że dotychczasowe okresy delegowania sprzed wejścia w życie ustawy nie będą wliczane do okresów warunkujących możliwość dalszych albo kolejnych delegacji. Wprowadzenie tego rodzaju rozwiązania przejściowego w istocie powoduje, że przewidziane przez projektowaną ustawę skutki będą mogły zostać osiągnięte nie wcześniej niż za trzy lata, co jest terminem nazbyt odległym mając na uwadze pilną potrzebę zreformowania systemu delegowania sędziów do pełnienia innych czynności niż orzecznicze	
43.	Ogólnopolskie Stowarzyszenie Sędziów „Sędziowie RP”	Uwagi do uzasadnienia	W uzasadnieniu projektu wskazano, że Ministerstwo Sprawiedliwości przewiduje w najbliższych pięciu latach znaczny, ponad dwukrotny wzrost liczby sędziów przechodzących corocznie w stan spoczynku. Zjawisko to ma szczególnie dotknąć sądy okręgowe i apelacyjne, w których orzekają sędziowie o najwyższym średnim wieku. Sędziowie decydujący się na dalsze orzekanie mogliby – zdaniem projektodawcy – przyczynić się do poprawy sprawności postępowań w sądach powszechnych. W ocenie projektodawcy obowiązujące przepisy dotyczące możliwości przedłużenia służby sędziego po osiągnięciu wieku uprawniającego do przejścia w stan spoczynku mogą zniechęcać do kontynuowania orzekania. Przyczyną ma być fakultatywny charakter decyzji Krajowej Rady Sądownictwa oraz nieprecyzyjne przesłanki udzielenia zgody. Kolejną	Uwaga nieuwzględniona

			barierą – jak wskazano – jest brak określonego terminu na podjęcie uchwały przez Krajową Radę Sądownictwa w przedmiocie dalszego zajmowania stanowiska, co może rodzić okres niepewności co do statusu sędziego. Projektodawca podnosi ponadto, że Krajowa Rada Sądownictwa w składzie ukształtowanym na podstawie przepisów z 2017 r. miała podejmować decyzje w tym zakresie kierując się względami pozamerytorycznymi, co miało prowadzić do uniemożliwienia dalszego pełnienia funkcji wielu doświadczonym sędziom. Wskazano również, że część sędziów – powołując się na pogląd o niekonstytucyjności obecnego trybu wyboru członków Krajowej Rady Sądownictwa – rezygnuje z udziału w postępowaniach przed tym organem. <u>Uzasadnienie projektu oceniono jako nieprzekonujące.</u> Ad. a) Troska Ministerstwa o stan kadr sędziowskich wydaje się nieautentyczna. Z jednej strony deklaruje ono chęć utrzymania w służbie większej liczby sędziów, z drugiej zaś – od 13 grudnia 2023 r. nie ogłoszono żadnego wakatu w sądach powszechnych. Według danych z 30 czerwca 2025 r. nieobsadzonych pozostaje 678 etatów orzecniczych (w tym 496 sędziowskich i 182 asesorskie), a ponadto od wspomnianej daty zlikwidowano 117 stanowisk sędziowskich. W rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z 29 września 2025 r., zmieniającym Regulamin urzędowania sądów powszechnych, wprowadzono także nieuzasadnione	
--	--	--	--	--

			merytorycznie ograniczenie wymiaru etatu orzeczniczego osób zasiadających w komisjach kodyfikacyjnych – nawet do 5%. Ad. b–c) Fakultatywny charakter zgody Krajowej Rady Sądownictwa ani brak terminu na podjęcie uchwały nie zniechęcają sędziów do składania wniosków o dalsze orzekanie. Wielu sędziów z takiej możliwości korzystało i uzyskało zgodę Rady, a w przypadkach odmowy istniała możliwość skutecznego odwołania do Sądu Najwyższego. Do czasu prawomocnego zakończenia postępowania sędzia zachowuje prawo do orzekania, co eliminuje stan niepewności. Ad. d) Ministerstwo nie przedstawiło żadnych konkretnych przykładów potwierdzających tezę o pozamerytorycznych motywach decyzji Krajowej Rady Sądownictwa. W uzasadnieniu brak jakiejkolwiek analizy orzecznictwa Rady w tym zakresie. Ad. e) Trybunał Konstytucyjny w wyroku z 25 marca 2019 r. (sygn. akt K 12/18) jednoznacznie orzekł, że wybór sędziów do Krajowej Rady Sądownictwa jest zgodny z Konstytucją. Indywidualne przekonania sędziów co do konstytucyjności tego organu pozostają zatem bez znaczenia prawnego. Likwidacja możliwości delegowania do pracy sędziego w Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej. <u>Zmianę opiniuje się negatywnie.</u> Nie jest znany przypadek delegowania sędziego do Kancelarii Prezydenta RP, co potwierdza, że przepis ten nie był nadużywany. W przyszłości jednak może zaistnieć uzasadniona potrzeba jego zastosowania, dlatego	
--	--	--	--	--

			utrzymanie takiej możliwości wydaje się zasadne. Delegacja wymaga współdziałania dwóch organów – Prezydenta RP, który występuje z wnioskiem, oraz Ministra Sprawiedliwości, który wydaje decyzję. Potrzebę zniesienia tej instytucji uzasadniono liczbą delegacji do Ministerstwa Sprawiedliwości i innych jednostek spoza sądownictwa. W uzasadnieniu wskazano, że do Ministerstwa delegowanych jest 388 sędziów. Jeśli rzeczywiście uznaje się tę liczbę za zbyt wysoką, ograniczenia powinny dotyczyć właśnie delegacji do Ministerstwa, a nie do Kancelarii Prezydenta. Warto też zauważyć, że przedstawione dane pochodzą z 2023 r., a nie ze stanu aktualnego. Minister Sprawiedliwości, jako organ decydujący o delegacjach, może samodzielnie ograniczyć ich liczbę, bez potrzeby wprowadzania zmian ustawowych. Rezygnacja z wymogu zgody Krajowej Rady Sądownictwa na dalsze pełnienie służby przez sędziego po osiągnięciu wieku uprawniającego do stanu spoczynku <u>Zmianę opiniuje się negatywnie.</u> Wiek przejścia sędziego w stan spoczynku, ustalony na 65 lat, jest zgodny z ogólnym wiekiem emerytalnym. Obecne przepisy umożliwiają przedłużenie służby w uzasadnionych przypadkach – ze względu na stan zdrowia sędziego lub potrzeby wymiaru sprawiedliwości. Zgody na dalsze orzekanie udziela obecnie Krajowa Rada Sądownictwa, co stanowi właściwe rozwiązanie systemowe. Rada, jako organ stojący na straży niezależności sądów i niezawisłości	
--	--	--	---	--

			sędziów (art. 186 ust. 1 Konstytucji), dysponuje instrumentami pozwalającymi na rzetelną ocenę zasadności dalszego pełnienia służby. Od uchwały odmawiającej zgody przysługuje odwołanie do Sądu Najwyższego, co gwarantuje kontrolę i eliminuje arbitralność decyzji. Do czasu prawomocnego zakończenia postępowania sędzia pozostaje w służbie, co zapewnia płynność orzekania. Twierdzenie, że decyzje Krajowej Rady Sądownictwa miały charakter arbitralny i uznaniowy, nie znajduje żadnego potwierdzenia w analizach czy danych przedstawionych w uzasadnieniu projektu. Proponowane rozwiązanie, polegające na zastąpieniu zgody KRS jedynie zaświadczeniem lekarskim składanym Prezesowi sądu apelacyjnego, jest wadliwe. Oznaczałoby bowiem obowiązek dopuszczenia do orzekania każdej osoby, która przedłoży takie zaświadczenie, niezależnie od jej rzeczywistego stanu zdrowia, dotychczasowego wypełniania obowiązków czy faktycznych potrzeb sądu. Wprowadzenie możliwości orzekania przez sędziego w stanie spoczynku w wymiarze ¼ etatu <u>Zmianę opiniuje się negatywnie.</u> Podstawową przesłanką przedłużenia służby jest dobry stan zdrowia i gotowość do pracy w pełnym wymiarze. Jeżeli sędzia nie jest w stanie wykonywać obowiązków w pełnym wymiarze, powinien przejść w stan spoczynku. Orzekanie w ograniczonym wymiarze doprowadziłoby jedynie do dezorganizacji pracy sądów i nie przyniosłoby realnych korzyści. Możliwość	
--	--	--	--	--

			jednoczesnego pobierania wynagrodzenia i uposażenia sędziego w stanie spoczynku <u>Zmianę opiniuje się negatywnie.</u> Po ukończeniu 65 roku życia sędzia może wnioskować o przedłużenie służby. Po przejściu w stan spoczynku otrzymuje uposażenie w wysokości 75% dotychczasowego wynagrodzenia. Wprowadzenie możliwości równoczesnego pobierania uposażenia i wynagrodzenia skutkowałoby niemal podwójnym dochodem, co prowadziłoby do nierówności i demoralizacji w środowisku sędziowskim. Taki system zachęcałby do pozostawania w służbie mimo złego stanu zdrowia i częstego korzystania ze zwolnień lekarskich. W praktyce sędzia mógłby otrzymywać 75% uposażenia oraz 80% wynagrodzenia, co byłoby rozwiązaniem nieuzasadnionym ani ekonomicznie, ani etycznie, a przy tym bezproduktywnym dla wymiaru sprawiedliwości. Możliwość powrotu sędziego ze stanu spoczynku do czynnej służby <u>Zmianę opiniuje się negatywnie.</u> Propozycja ta budzi poważne wątpliwości konstytucyjne w świetle art. 179 Konstytucji RP, zgodnie z którym sędziów powołuje Prezydent na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa. Sędzia, który przeszedł w stan spoczynku, przestaje pełnić służbę czynną i jego ewentualny powrót wymagałby ponownego przejścia pełnej procedury nominacyjnej. Rozwiązanie to dotyczyłoby w szczególności sędziów powołanych pierwotnie przez Radę Państwa – organ o charakterze	
--	--	--	---	--

			politycznym, pozbawiony demokratycznej legitymacji – którzy nigdy nie zostali zweryfikowani po zmianie ustroju. Projektowana regulacja obejmuje cztery grupy sędziów: sędziów którzy nie złożyli wniosku o dalsze pełnienie służby i przeszli w stan spoczynku (art. 7 projektu ustawy); sędziowie którzy zostali przeniesieni w stan spoczynku na podstawie art. 71 § 3 ustawy „prawo o ustroju sądów powszechnych” (art. 7 projektu ustawy) sędziów którzy złożyli wniosek, ale nie uzyskali zgody KRS i przeszli w stan spoczynku (art. 6 ust. 2 projektu ustawy) sędziów którzy nie złożyli wniosku i pozostają w stanie czynnym (art. 6 ust.2 projektu ustawy) Ad. a) osoby, które nie złożyły wniosku o dalsze pełnienie służby, podjęły świadomą decyzję o zakończeniu kariery i wiedzieli, że od tej decyzji nie ma już odwrotu; Ad. b) sędziowie przeniesieni w stan spoczynku mogli zaskarżyć decyzję KRS do Sądu Najwyższego. W aktualnie obowiązującej regulacji istnieje możliwość powrotu sędziego, ale tylko w sytuacji, gdy ustały przyczyny będące podstawą przeniesienia sędziego w stan spoczynku, a obecnie proponuje się możliwość powrotu sędziego nawet gdy przyczyny nie ustały, co jest sprzeczne z logiką i zasadami systemu; Ad. c) w tym przypadku Krajowa Rada Sądownictwa uznała, że dalsze pełnienie służby przez danego sędziego nie jest celowe. Skoro nie było celowe aby przedłużyć danemu sędziemu prawo do czynnej służby to trudno uznać aby teraz uzasadnione było aby on powrócił do	
--	--	--	--	--

			służby. Ad. d) wskazana sytuacja nie znajduje oparcia w obowiązujących przepisach i nie może stanowić podstawy do tzw. abolicji wobec osób nadal orzekających bez podstawy prawnej. Możliwość powierzenia sędziom w stanie spoczynku funkcji wizytatora, koordynatora ds. mediacji lub innych zadań w Ministerstwie Sprawiedliwości. <u>Zmianę opiniuje się negatywnie.</u> Należy jasno określić, w jakim celu dopuszcza się powrót sędziego do służby – czy w celu orzekania, czy jedynie pełnienia funkcji administracyjnych. Pełnienie funkcji przez sędziów w stanie spoczynku, zwłaszcza w sądach lub w Ministerstwie Sprawiedliwości, jest zjawiskiem demoralizującym dla środowiska. Jeżeli w ogóle dopuszcza się powrót sędziego do służby, powinien on dotyczyć wyłącznie orzekania, ponieważ tam mogą występować braki kadrowe. Nie przedstawiono żadnej analizy wskazującej, że istnieją niedobory na stanowiskach funkcyjnych.	
44.	Rzecznik Praw Obywatelskich	Uwagi do uzasadnienia	Po drugie, utrzymanie tego rozwiązania budzi wątpliwości także w kontekście trudnej sytuacji kadrowej sądownictwa, na którą zwraca uwagę samo Ministerstwo w uzasadnieniu projektu, wskazując na <i>gwałtowne zwiększenie (o ponad 100%) liczby sędziów odchodzących w ciągu roku w stan spoczynku, a proces ten najbardziej dotkliwie uderzy w sądy okręgowe i apelacyjne (s.11).</i> Samo rozszerzenie możliwości przedłużania	Uwaga nieuwzględniona

			orzekania przez sędziów w wieku emerytalnym może nie rozwiązać tego problemu. Po trzecie, projektodawca deklaruje, że proponowane <i>ograniczenie maksymalnego czasu delegacji pozaorzeczniczych zapewnia realizację zasady jedynie czasowego wsparcia Ministerstwa Sprawiedliwości i innych instytucji podległych Ministrowi kadrą orzeczniczą, określając ramy czasowe delegacji i rezygnując z delegacji bezterminowych (s.14). Z projektowanego art. 77 § 3f zd. 2 zdaje się jednak wynikać możliwość wielokrotnego przedłużania delegacji ponad okres 4 lat przez Ministra Sprawiedliwości pod warunkiem poinformowania prezesa właściwego sądu o każdym przedłużeniu jeszcze w trakcie delegacji, z 30-dniowym wyprzedzeniem. Z projektowanego przepisu nie wynika jasno, czy mechanizm ten będzie musiał mieścić się w okresie 4 lat, czy jednak będzie mógł mieć zastosowanie także po upływie 4 lat. Dlatego też projektowany art. 77 §3f zd. 2 powinien zostać doprecyzowany przez wyraźne wykluczenie możliwości przedłużenia okresu delegacji ponad 4-letni okres.</i>	
45.	Sąd Okręgowy w Opolu	Uwagi do uzasadnienia	W uzasadnieniu wskazano, że sędziowie w stanie spoczynku „ze względu na swoją wiedzę i doświadczenie zawodowe będą mogli stanowić potencjalne, istotne wsparcie merytoryczne urzędu obsługującego Ministra Sprawiedliwości” Wsparcia takiego mogą zarówno sędziowie w stanie	Uwaga uwzględniona w zakresie zmiany polegającej na niewliczaniu do okresu pracy na danym stanowisku sędziowskim, od którego zależy prawo do nabycia

			spoczynku, jak i wszyscy inni, udzielać bez konieczności delegacji do MS, KRS czy KSSiPu. Jeżeli będzie wymagana pomoc sędziów, opinia w jakiegokolwiek sprawie, można po prostu do nich się o to zwrócić, do wszystkich, czy też do wybranych. Nie ma potrzeby odrywania ich od orzekania czy to na krótkie, czy długie okresu. Sędzia powinien pracować na Sali rozpraw, a nie w urzędzie. Powinien wykonywać funkcje orzecznicze, a nie administracyjne. Na koniec sędzia Ulman zauważy, co powinno być odniesione także do sędziów obecnie pozostających na delegacji pozaorzeczniczej, że okres takiej delegacji, jako że nie jest związany z wykonywaniem funkcji sędziego, nie powinien być uwzględniany przy ustalaniu stażu pracy, okresu wymaganego do osiągnięcia kolejnej stawki awansowej, czy stażu wymaganego dla uzyskania stanu spoczynku. Z tych też względów projekt ustawy ocenia zdecydowanie negatywnie. W żadnym wypadku nie służy on poprawie sytuacji sądownictwa w Polsce, a powiela wcześniejsze nieprawidłowości.	wynagrodzenie zasadnicze sędziego w stawce bezpośrednio wyższej, okresu pozaorzeczniczego delegowania sędziego.
46.	Stowarzyszenie Absolwentów i Aplikantów KSSiP VOTUM	Uwagi do uzasadnienia	Pozytywnie należy ocenić intencję projektodawcy dotyczącą określenia maksymalnego okresu trwania delegacji do Ministerstwa Sprawiedliwości. Jednocześnie poddaję pod rozagę rozważanie wprowadzenia analogicznych zmian w stosunku do referendarzy sądowych, którzy wykonują istotne	Uwaga nieuwzględniona

			czynności w ramach postępowań sądowych. Odpowiednia liczba referendarzy sądowych pozwala na przyspieszenie postępowań oraz odciążenie sędziów, zwłaszcza w wydziałach cywilnych, gospodarczych oraz rejestrowych. W uzasadnieniu projektu ustawy wskazano: „w odniesieniu do drugiej zasadniczej zmiany dotyczącej instytucji delegowania sędziów należy wskazać, że instytucja ta służy czasowemu zapewnieniu właściwego funkcjonowania innej, dotkniętej brakami kadrowymi jednostki, bądź ma na celu wykorzystanie wiedzy i kompetencji delegowanej osoby do realizacji określonego celu. Jak podkreślono w informacji o wynikach kontroli Najwyższej Izby Kontroli „Zapewnienie sprawnego funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości”, nr ewid. 89/2024/P/23/030/KPB, Minister Sprawiedliwości nie może wykorzystywać instytucji delegacji w sposób całkowicie dowolny, polegający na zastępowaniu pracowników służby cywilnej osobami delegowanymi z sądów, w dodatku kosztem zasobu kadrowego jednostek sądownictwa powszechnego (...) Delegacje do Ministerstwa Sprawiedliwości i innych podległych Ministrowi instytucji nie powinny służyć łagodzeniu niedoborów kadrowych, lecz powinny stanowić dodatkowe wsparcie merytoryczne w sytuacjach, w których jest to niezbędne i bez uszczerbku (lub z możliwie minimalnym uszczerbkiem) dla prawidłowego funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości oraz sprawności rozpoznawania spraw w sądach”. Powyższe stanowisko	
--	--	--	--	--

			projektodawcy w pełni znajduje zastosowanie również do referendarzy sądowych, wobec czego wnoszę o rozważenie wprowadzenie do projektu ustawy rozwiązań przewidzianych w projektowanym nowym brzmieniu art. 77 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. prawo o ustroju sądów powszechnych również w art. 151a tej ustawy.	
--	--	--	--	--

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia

**w sprawie delegowania sędziów oraz świadczeń przysługujących sędziom delegowanym
poza stałe miejsce pełnienia służby**

Na podstawie art. 78 § 5 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 334, z późn. zm.¹⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) tryb i szczegółowe warunki delegowania sędziów do pełnienia obowiązków w Ministerstwie Sprawiedliwości, a także pełnienia czynności administracyjnych w Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury, zwanej dalej „Krajową Szkołą”;
- 2) tryb i szczegółowe warunki realizacji prawa do nieodpłatnego zakwaterowania i zwrotu kosztów zamieszkania w miejscu delegowania, w tym maksymalną wysokość zwrotu kosztów faktycznie poniesionych oraz wysokość miesięcznego ryczału;
- 3) tryb, szczegółowe warunki i zakres innych świadczeń przysługujących sędziom delegowanym poza stałe miejsce pełnienia służby.

§ 2. Minister Sprawiedliwości deleguje sędziego do pełnienia czynności administracyjnych w Ministerstwie Sprawiedliwości z własnej inicjatywy lub na wniosek dyrektora właściwego departamentu lub biura Ministerstwa Sprawiedliwości, a do pełnienia czynności administracyjnych w Krajowej Szkole – na wniosek Dyrektora Krajowej Szkoły.

§ 3. 1. Sędziemu delegowanemu do pełnienia czynności administracyjnych w Ministerstwie Sprawiedliwości nie powierza się czynności w odniesieniu do spraw, w których orzekał lub w których jego udział z innych względów mógłby powodować uzasadnioną wątpliwość co do jego bezstronności.

2. Pełnienie funkcji wizytatora można powierzyć sędziemu delegowanemu do pełnienia czynności administracyjnych w Ministerstwie Sprawiedliwości w departamencie lub biurze sprawującym nadzór nad działalnością administracyjną sądów powszechnych, nadzór nad

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2024 r. poz. 1907, z 2025 r. poz. 526, 820, 1172, 1178 i 1609 oraz z 2026 r. poz. 26 i 370 i ...

wykonywaniem orzeczeń lub nadzór nad działalnością notariuszy i organów samorządu notarialnego.

§ 4. 1. Sędzia delegowany do innej miejscowości niż miejscowość, w której znajduje się miejsce służbowe sędziego, niebędącej miejscem jego stałego zamieszkania, składa do kierownika jednostki będącej miejscem delegowania, zwanego dalej „kierownikiem jednostki”, pisemny wniosek o nieodpłatne zakwaterowanie albo o zwrot kosztów zamieszkania w miejscu delegowania w jednej z form określonych w art. 77 § 6 pkt 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych, zwanej dalej „ustawą”.

2. Jeżeli nie istnieje możliwość nieodpłatnego zakwaterowania w zasobach mieszkaniowych pozostających w dyspozycji jednostki będącej miejscem delegowania, kierownik tej jednostki zawiadamia o tym niezwłocznie sędziego, który dokonuje wyboru formy zwrotu kosztów zamieszkania w miejscu delegowania.

§ 5. 1. Nieodpłatne zakwaterowanie następuje na podstawie:

- 1) skierowania wydanego przez kierownika jednostki – w przypadku zakwaterowania na okres nieprzekraczający trzech miesięcy;
- 2) umowy zawartej pomiędzy sędzią a kierownikiem jednostki – w przypadku zakwaterowania na okres powyżej trzech miesięcy.

2. Sędzia delegowany na czas nieokreślony lub czas określony powyżej sześciu miesięcy może złożyć wniosek o zakwaterowanie w zasobach mieszkaniowych, pozostających w dyspozycji jednostki będącej miejscem delegowania sędziego, wraz z członkami rodziny. Kierownik jednostki uwzględnia wniosek w przypadkach uzasadnionych, jeżeli istnieje możliwość takiego zakwaterowania, określając warunki tego zakwaterowania w umowie, o której mowa w ust. 1 pkt 2.

§ 6. 1. Zwrot kosztów zamieszkania faktycznie poniesionych w wysokości określonej w fakturze potwierdzającej najem nie może przekraczać:

- 1) 4480 zł – gdy miejscem delegowania jest miasto stołeczne Warszawa;
- 2) 3360 zł – gdy miejscem delegowania jest miasto będące siedzibą wojewody;
- 3) 2380 zł – gdy miejscem delegowania jest inna miejscowość niż wymieniona w pkt 1 i 2.

2. Wypłata podlegającej zwrotowi kwoty faktycznie poniesionych kosztów zamieszkania następuje w terminie 14 dni od dnia przedstawienia faktur kierownikowi jednostki.

§ 7. 1. Wysokość miesięcznego ryczałtu, o którym mowa w art. 77 § 6 pkt 1 lit. b ustawy, wynosi:

- 1) 3780 zł – gdy miejscem delegowania jest miasto stołeczne Warszawa;
- 2) 2970 zł – gdy miejscem delegowania jest miasto będące siedzibą wojewody;
- 3) 1890 zł – gdy miejscem delegowania jest inna miejscowość niż wymieniona w pkt 1 i 2.

2. Wypłata miesięcznego ryczałtu następuje z dołu, do 5. dnia następnego miesiąca.

§ 8. 1. Zwrot kosztów, o których mowa w art. 77 § 6 pkt 2 i 6 ustawy, następuje raz w miesiącu z dołu w terminie 14 dni od dnia złożenia kierownikowi jednostki wykazu odbytych przejazdów lub dojazdów oraz oświadczenia o wysokości poniesionych kosztów, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. W wypadku gdy okres delegowania jest dłuższy niż miesiąc, zwrot kosztów, o których mowa w art. 77 § 6 pkt 6 ustawy, nie może przekraczać równowartości biletu miesięcznego na dojazd środkami komunikacji publicznej.

§ 9. Wypłata ryczałtu, o którym mowa w art. 77 § 6 pkt 3 ustawy, następuje raz w miesiącu z dołu w terminie 14 dni od dnia złożenia kierownikowi jednostki wykazu dni przepracowanych w danym miesiącu.

§ 10. 1. Na wniosek sędziego delegowanego kierownik jednostki przyznaje sędziemu zwrot kosztów przejazdu, o których mowa w art. 77 § 6 pkt 5 ustawy.

2. Zwrot kosztów następuje na podstawie umowy o używanie pojazdu do celów służbowych, zawartej pomiędzy sędzią delegowanym a kierownikiem jednostki, na warunkach określonych w przepisach w sprawie warunków ustalania oraz sposobu dokonywania zwrotu kosztów używania do celów służbowych samochodów osobowych, motocykli i motorowerów, niebędących własnością pracodawcy.

§ 11. 1. Wypłata diet, o których mowa w art. 77 § 6 pkt 4 ustawy, następuje w terminie 14 dni od dnia złożenia kierownikowi jednostki wykazu dni pobytu w miejscu delegowania w danym miesiącu.

2. Diety nie przysługują w wypadku:

- 1) zapewnienia sędziemu delegowanemu nieodpłatnego całodziennego wyżywienia;
- 2) nieusprawiedliwionej nieobecności w pracy;
- 3) zwolnień od pracy bez prawa do wynagrodzenia;
- 4) urlopu, niezależnie od podstawy powstania prawa do urlopu;
- 5) podróży służbowej, z tytułu której sędzia otrzymał diety w pełnej wysokości;
- 6) pobytu w szpitalu;

- 7) zwolnienia od pracy sędziego, który jest krwiodawcą, w celu oddania przez niego krwi w stacji krwiodawstwa;
- 8) zwolnienia od pracy sędziego wychowującego przynajmniej jedno dziecko w wieku do 14 lat, na podstawie art. 188 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 2025 r. poz. 277, 807, 1423 i 1661 oraz z 2026 r. poz. 25 i 473).

§ 12. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

MINISTER SPRAWIEDLIWOŚCI

UZASADNIENIE

Ustawą z dnia ... r. o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. ...) wyeliminowano m.in. prawną możliwość delegowania sędziego do Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej oraz do urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw zagranicznych. Ponadto uporządkowano w niej określenie celu delegowania sędziego do Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury, wskazując, że stanowi go pełnienie czynności administracyjnych w Krajowej Szkole. Zrezygnowano ze wskazania jako celu delegowania prowadzenia zajęć szkoleniowych w Krajowej Szkole, przy uwzględnieniu, że taka podstawa delegowania i tak nie była w praktyce stosowana, gdyż optymalną i wykorzystywaną formą powierzenia sędziemu przeprowadzenia zajęć w Krajowej Szkole jest zawarcie z nim umowy cywilnoprawnej na przeprowadzenie określonego szkolenia lub cyklu zajęć. Tym samym na podstawie art. 1 pkt 4 lit. f ww. ustawy zmieniono upoważnienie ustawowe zawarte w art. 78 § 5 ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych do wydania niniejszego rozporządzenia.

W związku z powyższym zachodzi konieczność wydania nowego rozporządzenia regulującego kompleksowo materię delegowania sędziów oraz świadczeń przysługujących sędziom delegowanym poza stałe miejsce pełnienia służby. Projektowana regulacja w istocie powiela – jako prawidłowe i sprawdzone w praktyce – rozwiązania prawne przewidziane w rozporządzeniu Ministra z dnia 9 sierpnia 2018 r. w sprawie delegowania sędziów oraz świadczeń przysługujących sędziom delegowanym poza stałe miejsce pełnienia służby (Dz. U. z 2026 r. poz. 593), wprowadzając jedynie zmiany wynikające z opisanego wyżej wyeliminowania możliwości delegowania sędziego do Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej oraz do urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw zagranicznych oraz uporządkowania określenia celu delegowania sędziego do Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury.

Proponuje się wejście w życie projektowanego rozporządzenia po upływie 14 dni od dnia jego ogłoszenia w Dzienniku Ustaw.

Projekt rozporządzenia nie będzie miał negatywnego wpływu na rynek pracy.

Projekt nie zawiera przepisów technicznych, zatem nie podlega procedurze notyfikacji zgodnie z trybem przewidzianym w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039 oraz z 2004 r. poz. 597).

Projektowana regulacja nie jest objęta prawem Unii Europejskiej oraz nie wymaga przedstawienia właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnień.

Zawarte w projekcie regulacje nie będą miały wpływu na działalność mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców, o których mowa w ustawie z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2025 r. poz. 1480, z późn. zm.).

Zgodnie z § 52 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2026 r. poz. 404) oraz stosownie do wymogów art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2026 r. poz. 936) projekt zostanie udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie internetowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny.

Projekt nie podlega dokonaniu oceny OSR przez koordynatora OSR w trybie § 32 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów.

Projekt nie dotyczy warunków określonych w uchwale nr 20 Rady Ministrów z dnia 18 lutego 2014 r. w sprawie zaleceń ujednolicenia terminów wejścia w życie niektórych aktów normatywnych (M.P. poz. 205).